

Nr 187.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa avlönings- m. fl. anslag för budgetåret 1947/48 under fjärde huvudtiteln jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

1:o) **Motion i fråga om omfattningen av personalstaterna under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1947/48.** I en inom andra kammaren av herr *Gustafsson* i *Lekåsa m. fl.* väckt motion (II: 365) har hemställts, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 130 måtte beakta de synpunkter, som i motionen anförts.

Motionärerna hava i huvudsak anført följande.

Kungl. Maj:ts förslag om vissa ändringar i organisationen av stabs- och förvaltningstjänsten vid en del regementen samt av förrådstjänsten vid försvarsområdena ävensom i fråga om manskapsorganisationen ha icke givit motionärerna anledning till erinran. Vad beträffar avlöningsanslagen ha motionärerna uppmärksammat, att Kungl. Maj:t föreslagit vissa lönegradsuppflyttningar och inrättande av nya befattningar. Förutom att bifall till förslagen härom skulle leda till en ökning av försvarets lönekostnader, försvåras en smidig anpassning av försvarets personalorganisation till den nya försvarsorganisationen. Härtill kommer att det torde vara att antaga, att 1945 års försvarskommitté ämnar föreslå vissa begränsningar av nu gällande försvarsorganisation med åtföljande indragning av vissa tjänster. Starka skäl ha därför synts motionärerna tala för att riksdagen i avvaktan på de förslag försvarskommittén kan komma att framlägga icke bifaller Kungl. Maj:ts framställningar i fråga om inrättande av nya tjänster och lönegradsuppflyttningar.

Utskottet vill erinra, att föregående års riksdag vid behandlingen av vissa frågor beträffande omfattningen av försvarsgrenarnas personalstater (riksdagens skrivelse nr 365, punkt 1) uttalade angelägenheten av att förslag om inrättande vid försvarsväsendet av nya tjänster bedömdes med stor återhållsamhet. Denna försiktighet påkallades ej endast av det statsfinansiella läget utan vore även motiverad av att översyn påginge rörande försvarsorganisationen i stort. Det vore nämligen av vikt, framhöll riksdagen vidare, att åtgärder icke vidtoges, som kunde föregripa ett slutligt ställningstagande till de olika förslag, vari de pågående utredningsarbetena kunde komma att resultera.

Utskottet vill framhålla, att detta uttalande, som till sitt innehåll ansluter sig till de i motionen anförda synpunkterna, givetvis alltjämt är vägledande för utskottet vid dess bedömande av förslag om inrättande av nya tjänster och

Utskottet.

ändringar i löneställning. Någon särskild åtgärd från riksdagens sida i anledning av motionen torde därför icke vara påkallad.

Utskottet hemställer,

att motionen II: 365 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

2:o) **Ändrad organisation av infanteriregementes stabs- och förvaltningstjänst i fred.** I propositionen nr 130 har Kungl. Maj:t (punkt 1, s. 2—33 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 februari 1947) föreslagit riksdagen godkänna av departementschefen i berörda statsrådsprotokoll angivna grunder för den utformning av personalstaterna, som föranledes av rationaliseringen av stabs- och förvaltningstjänsten vid truppförband m. m. i fred.

Det av statens organisationsnämnd framlagda förslaget till ändrad organisation av infanteriregementes stabs- och förvaltningstjänst innebär i fråga om personalorganisationen, för ett regemente räknat, följande ändringar.

1. Från stabs- och förvaltningstjänst frigöras av militär personal på aktiv stat 1 major, 3 kompaniofficerare, 12 fanjunkare, varav en på trängens stat, och 3 sergeanter. Av stammanskap redovisas en minskning med 4 furirer.

2. Antalet förvaltare ökas med 4. För överfurirer upptagas oförändrat 18 beställningar, varav en på trängens stat.

3. Av arvodesbefattningar för pensionerad personal upptager förslaget oförändrat antal, 2, officerare, under det att antalet befattningar för underofficerare minskas med 5.

4. I fråga om ordinarie civilmilitär personal företer den nya personalorganisationen inga andra avvikelser från den nuvarande än att antalet förråds-vaktmästare ökas från 3 till 4, vilket skulle innebära, att en extra ordinarie dylik befattning överföres till ordinarie.

5. Av extra ordinarie personal upptar den angivna personalorganisationen 1 ny befattning för kansliskrivare i MEO 11, 1 ny befattning för förste kontorist i MEO 9, 4 nya befattningar för kanslibiträden samt kontors- och skrivbiträden ävensom köks-, sjukvårds-, förråds- och eldarpersonal till i huvudsak samma antal extra ordinarie och extra befattningar, som beräknats för innevarande budgetår.

6. Antalet för stabs- och förvaltningstjänst ianspråktaga värnpliktiga kan minskas med 30, vilka emellertid med nuvarande brist på värnpliktiga hade måst ersättas med kollektivavtalsanställda arbetare.

Den överensstämmelse beträffande antalet extra ordinarie befattningar som i stort sett föreligger mellan den nya och den nu gällande personalorganisationen beror på att personalstaterna för innevarande budgetår i dessa hänseenden beräknats på grundval av organisationsnämndens förslag. Även antalet kollektivavtalsanställd personal överensstämmer av samma skäl med det för budgetåret 1946/47 för normalorganisation beräknade.

Med tillämpning inom hela *infanteriet* av den personalorganisation, som

här angivits för rationaliserat typregemente, skulle personalförändringarna i förhållande till nuläget totalt utgöra

minskning med 19 majorer, 57 kompaniofficerare, 228 fanjunkare, 57 sergeanter, 76 furirer, 95 befattningar för pensionerade underofficerare och 570 kollektivavtalsanställda arbetare samt

ökning med 76 förvaltare och följande antal extra ordinarie befattningar, nämligen 19 i 11, 19 i 9 och 76 i 7 lönegraderna.

Till personalökning bör även räknas den ökning av antalet överfurirer i inre tjänst som skulle bli följden av ett genomförande av förslaget. Å andra sidan kan till personalbegränsningar hänföras, att sedermera framställda krav på förstärkning av den hittillsvarande organisationen icke behöva annat än övergångsvis tillgodoses. Genom den nya organisationen vinnas väsentliga besparingar i de årliga kostnaderna för stabs- och förvaltningstjänsten vid truppförbanden.

Den av organisationsnämnden redovisade minskningen med 1 major uppkommer därigenom, att varken regementsstabschef eller regementskvartermästare, vilka båda befattningar i 1942 års försvarsbeslut förutsattes skola vara deltidstjänster, erfordras i normalorganisationen.

Enligt organisationsnämndens förslag skulle överfurirer tagas i anspråk såsom kompaniadjutanter.

Såsom av det föregående framgår komma genom omorganisationen att frigöras beställningar jämväl inom kompaniofficersgraderna, inom underofficersgraderna i övrigt och inom furirgraden.

I 1942 års försvarsbeslut beräknades behovet av befattningar för *kompaniofficerare* i stabs- och förvaltningstjänst till 5 heltidstjänster och 4 deltidstjänster eller sålunda 7 befattningar, varav 1 löjtnant. Av dessa befattningar ingå i den nya organisationen tygofficeren, regementsintendenten och en officer på truppvadlingen (motsvaras av chefen för personalavdelningen i organisationen med utbildnings- och personalavdelning). För den nya organisationen erfordras vidare en regementsadjutant (kapten eller löjtnant). För utbildningsärenden beräknas därjämte en kompaniofficer (kapten eller löjtnant) komma att tagas i anspråk vid sidan av annan tjänst. Tillhoppa erfordras sålunda i den nya organisationen 4 heltidstjänster och 1 deltidstjänst. Personalorganisationen har alltså minskats med minst 2 befattningar, vilka kunna hänföras till biträdet åt regementsintendenten (löjtnant) och en officer & mobiliseringsavdelningen. Chefen för yrkeskompaniet, i hittillsvarande organisation kapten på aktiv stat, förutsattes skola ersättas med pensionerad officer i arvodesbefattning, chef för kasernkompaniet. Antalet kompaniofficerare på aktiv stat skulle härigenom minskas med 3.

Vad beträffar *underofficerare* upptog 1942 års försvarsbeslut — bortsett från kompaniadjutanterna — på regementets stat 2 befattningar för fanjunkare nämligen för tygförrådsförvaltare och förrådsunderofficer. För den förra befattningen förutsattes i den nya organisationen skola inrättas en förvaltarbeställning. Förrådsunderofficeren motsvaras där av en expeditionsunderofficer på intendenturavdelningen (sergeant). En befattning såsom biträ-

dande expeditionsofficerer på regementsexpeditionen och en såsom detaljchef på mobiliseringsavdelningen tillkomma. Antalet fanjunkare på regementets stat blir — med bortseende från kompaniadjutanterna — sålunda oförändrat. En på trängens stat uppförd sjukvårdsunderofficer, fanjunkare, föreslås skola icke längre handha sjukvårdsmaterieförrådet och det expeditionarbete som hittills ålegat honom utan ersättas av en överfurir såsom uppbördsman och föreståndare för sjukhusets expedition.

I försvarsbeslutet beräknades 4 sergeanter på aktiv stat för stabs- och förvaltningstjänst, nämligen 3 stabsunderofficerare på bataljonsstaberna och en biträdande sjukvårdsunderofficer. Samtliga dessa befattningar utgå ur organisationen, varvid stabsunderofficerarna ersättas av en pensionerad underofficer i arvodesbefattning för en gemensam bataljonsstab. I stället tillkommer en befattning för sergeant såsom expeditionsofficer på intendenturavdelningen. En minskning med 3 sergeantbeställningar uppkommer således.

Den nya organisationen upptager arbetsuppgifter för 4 *furirer*, varav 3 för vapenverkstaden och 1 i stalltjänst. Organisationskommittén har redovisat 6 furirsbefattningar på regementets stat för stabs- och förvaltningstjänst i den hittillsvarande organisationen. På trängens stat upptaget sjukvårdsunderbefäl, av kommittén angivet till 2 furirer, blir med den nya organisationen helt befriat från sjukhustjänst.

Organisationsförslaget räknar liksom hittills med 4 *förrådevaktmästare*, varav 2 för tyg- och 2 för intendenturavdelningen, samtliga ordinarie. Organisationsnämnden föreslår, att vissa högre befattningar för *extra ordinarie personal* inrättas, nämligen 1 för kansliskrivare i MEo 11, 1 för förste kontorist i MEo 9 och 4 för kanslibiträde i MEo 7. Härjämte föreslås utökning med 4 kontors- och skrivbiträden, varav 1 telefonvakt, och 2 förrådsmän samt minskning med 1 förrådevaktmästare i MEo 7, vilken befattning föreslås skola överföras till ordinarie.

För ett infanteriregemente finnas å intendenturkårens stat upptagna 2 beställningar för *förvaltare* i UO 3, nämligen för intendenturförrådsförvaltaren och för regementskassören. Organisationsnämnden har föreslagit, att följande fyra nya beställningar för förvaltare inrättas, nämligen för tygförrådsförvaltare, för personalregistrator vid personal-(trupp-)avdelningen, för expeditionsföreståndare vid regementsexpeditionen samt för kasernförvaltare, chef för kasernvårdsavdelningen. Benämningen regementskassör har vidare föreslagits skola utbytas mot kassachef.

Departementschefen har framhållit, att med fastställandet av ändrad organisation av stabs- och förvaltningstjänsten vid infanteriregementenas fredsstaber ett viktigt led i rationaliseringsarbetet inom försvaret i stort sett avslutats. Det är, framhåller departementschefen, ett förtjänstfullt arbete, som härvid utförts av statens organisationsnämnd och i första hand dess speciella organ, försvarets centrala organisationskommitté, samt av de militära myndigheter och den personal inom försvaret, som svarat för försöksverksamheten och medverkat till ett gott arbetsresultat. Av stor betydelse har varit det arbete som på sin tid utförts av militära expeditionsofficerer.

tjänstkommittén, vars förslag till organisation av en fredsregementsstab legat till grund för organisationskommitténs utredning.

För infanteriets del återstår nu att vid de övriga förbanden genomföra den organisation, som utformats vid försöksregementet, Älvsborgs regemente. Det har synts departementschefen sannolikt, att även vid specialtruppförbanden inom armén samma organisation bör kunna i huvudsak tillämpas. Organisationsnämnden har närmast gjort trängförbanden till föremål för de fortsatta undersökningarna såvitt rör armén. Enligt en nyligen avgiven rapport över organisationsundersökningar vid Göta trängkår har nämnden kommit till det resultatet, att normalorganisationen kan i allt väsentligt tillämpas även där. För lösandet av motsvarande spörsmål inom marinen och flygvapnet ha erfarenheterna från de vid Älvsborgs regemente verkställda undersökningarna ansetts kunna vara till god ledning.

Det är naturligt, framhåller departementschefen, att en omorganisation som den förevarande, vilken innefattar så förhållandevis genomgripande ändringar på åtskilliga punkter inom det berörda verksamhetsområdet, mött kritik från många håll. Denna kritik har riktats såväl mot organisationens utformning i vissa delar som särskilt mot beräkningarna av personalbehovet. De invändningar som framställts ha emellertid synts departementschefen icke få undanskymma det faktum, att förslaget huvudlinjer liksom ock i stort sett organisationens detaljutformning vunnit de ansvariga myndigheternas gillande. Detta är enligt departementschefen heller icke oväntat i betraktande därav att få organisationsförslag torde ha föregåtts av ett lika grundligt förberedelsearbete i förening med praktiska prov under lång tid, vilka ägt rum under förhållanden som i väsentliga avseenden varit mera påfrestande än de i fredstid normalt föreliggande. Den av Kungl. Maj:t fastställda organisationen, vilken såsom bilaga 1 fogats till statsrådsprotokollet, ansluter sig också så gott som helt till förslaget.

Den i det föregående lämnade redogörelsen för den nya organisationen avser huvudsakligen personalfrågorna. Vissa av dessa frågor — närmast antalet ordinarie tjänster, löneställningen för vissa ordinarie befattningshavare samt personalorganisationens omfattning i stort — äro, framhåller departementschefen, av den natur att riksdagens medverkan erfordras, innan slutliga bestämmelser i ämnet kunna meddelas. Departementschefen har förutsatt, att det även i fortsättningen skall ankomma på Kungl. Maj:t att inom ramen för av riksdagen anvisade medel reglera personalorganisationen vid truppförbanden såvitt avser lägre icke-ordinarie personal. I den mån dylika frågor i det följande behandlas har detta skett i syfte att erhålla en grund för anslagsberäkningarna.

De företagna organisationsundersökningarna ha skett i syfte att utröna icke blott den lämpligaste organisationsformen utan även *huru många befattningshavare som erfordras för arbetsuppgifternas utförande*. Den organisation som enligt det föregående fastställts innebär, att ett ej obetydligt antal beställningar kunna frigöras från stabs- och förvaltningstjänst. Principiellt borde de beställningar, som enligt 1942 års försvarsbeslut ha tillkommit

eller avsetts för arbetsuppgifter inom stabs- och förvaltningstjänsten men bortfalla i och med den nya organisationens genomförande, indragas. Så bör enligt departementschefen dock icke ske, om beställningarna kunna komma att erfordras för utbildningsändamål eller för annan tjänst. Sistnämnda fråga har icke kunnat i detta sammanhang upptagas till bedömande utan måste prövas i samband med frågan om ändringar i gällande försvarsorganisation med beaktande av vad därvid bestämmes rörande utbildningstiden för de värnpliktiga m. m. På grund härav har Kungl. Maj:t uppdragit åt chefen för armén att företaga utredning rörande det framtida utnyttjandet av personal, som genom rationaliseringen blir övertalig, samt att till 1945 års försvarskommitté ingiva denna utredning med förslag i ämnet. I detta sammanhang har departementschefen därför ansett sig böra endast beröra vissa av de frågor som i angivna hänseende aktualiserats genom den nya regementsorganisationen.

Vad *stabschefen* beträffar är, framhåller departementschefen, frågan om denna befattnings bibehållande i organisationen ännu icke slutligt avgjord. Försöksvis skall vid visst antal regementen ytterligare prövas vilka arbetsuppgifter, som kunna ankomma på en dylik befattning. Sedan närmare erfarenheter av denna försöksorganisation vunnits, har Kungl. Maj:ts synts böra fastställa slutlig organisation i denna del.

Med hänsyn till att lediga kaptenslöner liksom hittills böra få utnyttjas för *kompaniofficerare* av lägre grad, har departementschefen ansett sig vid nuvarande personalläge icke vilja förorda någon statbegränsning i anledning av att tre kompaniofficersbeställningar bli övertaliga.

I Kungl. Maj:ts beslut rörande ny regementsorganisation har, med hänsyn till det faktiska personalläget, frågan om *kompaniadjutanterna* ställts på framtiden. Endast såtillvida har ställning redan nu tagits, att, med avvikelse från förslaget, adjutanten vid kasernkompaniet föreskrivits skola vara fanjunkare, som vid sidan av denna tjänst även skall fullgöra utbildningsuppgifter. Vid övriga kompanier skola tills vidare fanjunkare tjänstgöra såsom kompaniadjutanter. Om förhållandena göra det lämpligt, kan vid dessa kompanier — enligt sagda beslut — i stället överfurir placeras såsom kompaniadjutant.

I detta sammanhang har departementschefen funnit erforderligt att, med tanke i första hand på personalrekryteringen, närmare ingå på detta spörsmål.

Organisationsnämnden har funnit, att de expeditionella arbetsuppgifter, som i den nya organisationen förekomma vid ett kompani, kräva endast en man och ej ens denne helt. Vidare äro enligt nämndens mening de kvarstående uppgifterna av sådan art, att arbetet kan och bör utföras av en lägre befattningshavare än fanjunkare, som för detta måste anses överkvalificerad. På grund härav förordar organisationsnämnden, att överfurirer skola tas i anspråk såsom kompaniadjutanter. De militära myndigheterna ha ansett, att kompaniadjutant bör vara fanjunkare, och i regel även yrkat, att vid hans sida skall finnas en överfurir. Chefen för armén har närmare angivit fördelningen av arbetsuppgifterna mellan dessa båda befattningshavare. Fanjunkaren skulle sålunda, utan att själv ta del i expeditionsgöromålen, svara för tjänsten vid kompaniexpeditionen och för den inre tjänsten vid kompaniet

samt vara lärare i sådana utbildningsgrenar, för vilka hans utbildning och erfarenhet gjorde honom lämplig. Underofficersförbundet har bland annat framhållit, att ett genomförande av förslaget hotade underofficerskårens existens. Många remissmyndigheter ha betonat det moraliska värdet av att inom kompaniet ha tillgång till den erfarenhet som fanjunkaren äger och av att kunna nyttiggöra det inflytande på truppen som denne kan utöva.

Om den föreliggande frågan till en början skärskådas ur organisatorisk synpunkt — vilket för organisationsnämnden varit det naturliga — kan det, framhåller departementschefen, konstateras, att utredningen i detta hänseende givit ett uttömmande och entydigt resultat därigenom, att det utrönts, att arbetet på en kompaniexpedition efter de rationaliseringar, som av organisationsnämnden förordats, icke ger sysselsättning åt mer än *högst* en befattningshavare i befälsställning. Denna slutsats har verifierats genom praktiska prov under relativt lång tid och bekräftats även vid de försök som verkstälts vid Hallands regemente. Erfarenheter från många områden ge vid handen, att svårigheter icke föreligga att dryga ut arbete eller skapa nya arbetsuppgifter till försvar för en befintlig överorganisation. Utgångspunkten för organisationsnämnden har varit att undvika en dylik organisation, och det har synts departementschefen alldeles uppenbart, att detta också måste vara statsmakternas strävan. Det är att märka, framhåller departementschefen, att nämndens förslag i denna del har en mycket väsentlig ekonomisk betydelse; därest vid en kompaniexpedition sysselsätts både en fanjunkare och en överfurir, bli de årliga merkostnaderna enligt nuvarande löneläge i förhållande till nämndens förslag, som förutsätter att endast en överfurir samt en värnpliktig skall svara för arbetet, icke mindre än omkring 1,3 miljoner kronor enbart för infanteriet utan att därigenom, av allt att döma, någon fördel är att vinna ur försvarets synpunkt. En dylik expansiv organisation lär enligt departementschefen icke vara möjlig att finansiera inom den ekonomiska ramen för försvaret. Departementschefen har därför funnit, att vid den föreliggande frågans bedömande en utgångspunkt måste vara, att endast *en* befattningshavare i befälsställning skall svara för arbetet på en kompaniexpedition och att sådana lösningar böra undvikas, som innebära, att med olika motiveringar — exempelvis behovet av personal för utbildningsarbete — ytterligare ett befäl placeras på denna expedition. Om kompaniets utbildningspersonal behöver förstärkas, bör enligt departementschefen det nytillkommande befälet ägna sig åt utbildningsarbete, ej åt arbete på kompaniexpeditionen.

Om det sålunda är uppenbart, att endast en befattningshavare i befälsställning bör svara för arbetet på kompaniexpeditionen, har det synts departementschefen kunna övervägas, om för denna uppgift bör avses en överfurir, såsom organisationsnämnden föreslagit, eller en fanjunkare i enlighet med flertalet militära myndigheters mening. Departementschefen har ansett att organisationsnämnden haft fog för sin uppfattning, att det expeditionella arbete som ankommer på kompaniadjutanten icke är svårare än att det mycket väl skulle kunna utföras av en befattningshavare utan underofficersutbild-

ning. Å andra sidan förefinnas psykologiska faktorer som av vissa remissmyndigheter ansetts föll utslag i den andra riktningen. Sålunda är det enligt departementschefen obestriddligen av största vikt att kompaniadjutanten har sådana personliga egenskaper och sådan erfarenhet, att han är väl skickad för den mången gång svåra uppgiften att föra det omedelbara befälet över kompaniets värnpliktiga och svara för den närmaste kontakten med dessa. Efter tillkomsten av personalvårdsassistenterna ha många av de uppgifter av personligt rådgivande natur som tidigare ankommit på kompaniadjutanterna minskat i omfattning och betydelse, men fortfarande är det av största vikt, framhåller departementschefen, att kompaniexpeditionen förestås av en person som har förutsättningar att vinna de värnpliktigas förtroende. Underofficerarna ha enligt departementschefen härvidlag utan tvivel gjort en god insats. Det oaktat har departementschefen funnit det icke utan vidare klart, att underofficersutbildningen som sådan i detta sammanhang är av utslagsgivande betydelse. Mycket talar för att det här mer är fråga om personliga egenskaper än om utbildningens beskaffenhet. Departementschefen håller sålunda icke för otroligt, att även många överfurirer kunna vara den ifrågavarande uppgiften fullt vuxna. Departementschefen har erinrat, att överfurirer i likhet med underofficerare rekryteras bland furirer och inneha fasta, pensionsberättigande beställningar samt att till innehavare utses furirer, som äro särskilt förtjänta men icke reflektera på eller ha möjlighet att erhålla underofficersutbildning. Då endast ett begränsat antal underofficersplatser står till förfogande, är det endast en del av furirerna som årligen kan antas för sådan utbildning. Ofta nog torde det vara tveksamt, framhåller departementschefen, om den ene eller den andre skall komma i fråga för fortsatt utbildning. Det är därför enligt departementschefen icke osannolikt, att åtskilliga av dem bland det fast anställda manskapet som icke erhålla underofficersutbildning men konstitueras till överfurirer äro i och för sig lika lämpade som det fåtal, som uttas till underofficerare, att leda trupp och sköta de uppgifter som eljest ankomma på en kompaniadjutant. Departementschefen har från dessa utgångspunkter icke ansett sig kunna utan vidare acceptera den av flertalet militära myndigheter hävdade uppfattningen att kompaniadjutantsbefattningarna skola förbehållas underofficerare med förbigående av annat, i personligt hänseende måhända lika förtjänt och för uppgiften lämpat befäl. En rimligare lösning har syntes departementschefen vara, att den bör komma i fråga, som i varje särskilt fall finnes vara den lämpligaste, vare sig vederbörande har underofficersutbildning eller icke ansett sig böra eller blivit i tillfälle att skaffa sig sådan.

Emellertid är det icke möjligt, fortsätter departementschefen, att vid bedömandet av den föreliggande frågan bortse från spørsmålet om möjligheterna att inom ett regemente på lämpliga arbetsuppgifter placera befälspersonal, som icke längre bör användas i utbildningsarbete. Ett av skälen till att vissa myndigheter förordat, att fanjunkare skola i stället för överfurirer tagas i anspråk för arbetet i kompaniexpeditionerna, synes ha varit önskemålet att sörja för en lämplig användning av för trupp utbildning icke

längre lämpade underofficerare. Motsvarande spörsmål — ehuru först nu aktualiserat — föreligger även för överfurirernas del. Departementschefen har erinrat, att överfurirsbeställningar med pensionsrätt efter ingående utredningar inrättats i syfte att minska behovet av mot kontrakt för ett färre antal år anställt manskap och att dessa åtgärder framtvings av svårigheterna att rekrytera de kontraktbundna manskapsbeställningarna. Enligt beslut av 1944 års riksdag har sålunda inrättats ett antal överfurirsbeställningar, avsedda för s. k. inre tjänst, alltså icke för trupputbildning. Av 1944 års manskapsutredning har framlagts förslag om utbyggande av denna kader med beställningar för trupputbildare, dock ej till högre antal än att innehavarna av dessa beställningar kunna i sinom tid — då de nått en ålder då de icke längre böra användas för trupputbildning — övergå till inre tjänst. I organisationsnämndens förslag ha — bortsett från kompaniadjutanterna — på regementets stat beräknats fem befattningar för överfurirer i inre tjänst. Detta antal är, framhåller departementschefen, icke tillräckligt som grund för en utökning av kadern med trupputbildare i enlighet med manskapsutredningens beräkningar, varför syftet med denna utrednings förslag — att med hänsyn till rekryteringssvårigheterna begränsa antalet kontraktanställt manskap — icke synes kunna tillgodoses i den utsträckning utredningen förutsatt. Därest överfurirer skulle regelmässigt tagas i anspråk som kompaniadjutanter i enlighet med organisationsnämndens förslag, skulle däremot lösningen av placeringsproblemet för överfurirer, som icke längre böra användas i trupputbildning, väsentligt underlättas. Å andra sidan ökas då svårigheterna att på lämpliga uppgifter placera äldre underofficerare.

Ifrågavarande placeringsspörsmål, som sålunda blir aktuellt oavsett från vilken personalkategori kompaniadjutanterna rekryteras, har icke behandlats av organisationsnämnden och ej heller i tillräcklig grad uppmärksamats i yttrandena över nämndens förslag. Det är emellertid enligt departementschefens förmenande av sådan betydelse i detta sammanhang, att det icke är möjligt att slutligt bedöma den föreliggande frågan förrän problemet ingående belysts genom ytterligare överväganden, lämpligen i anknytning till pågående utredning rörande försvarsorganisationen. Sålunda läser, framhåller departementschefen, i samband med frågan om omläggning och rationalisering av utbildningsarbetet vid truppförbanden — vilken fråga enligt det föregående icke varit föremål för bedömande i detta sammanhang — böra övervägas, huruvida icke vissa speciella utbildningsuppgifter äro av den natur att de med fördel skulle kunna fullgöras av äldre befattningshavare, med eller utan underofficersutbildning. Svårigheterna att rekrytera beställningarna inom försvaret, vilka svårigheter sannolikt icke äro av övergående natur så länge brist på arbetskraft allmänt föreligger, ha synts i och för sig framtvinga överväganden av denna art. Härjämte bör, fortsätter departementschefen, ytterligare undersökas i vilken omfattning det kan vara tillrädligt att inrätta beställningar som trupputbildare för överfurirer. Ifrågavarande utredningar ha ansetts böra i första hand utföras genom arméchefens försorg.

Av det sagda framgår, att departementschefen, i brist på uttömmande utredning, icke funnit sig kunna nu ta slutlig ställning till frågan vilka beställningshavare som i första hand böra tas i anspråk som kompaniadjutanter. I avbidan på ytterligare utredning ha tills vidare synts böra tillämpas bestämmelserna i Kungl. Maj:ts beslut den 24 januari 1947 (prop. s. 21). Av skäl som departementschefen i det följande anför avser han dock att föreslå en mindre begränsning av antalet fanjunkare vid infanteriförbanden, varigenom på längre sikt beredes utrymme för ytterligare överfurirer i inretjänstbefattningar och då närmast såsom kompaniadjutanter.

De nyss anförda synpunkterna på frågan om sysselsättning för den äldre underofficers- och överfurirspersonalen leda in på det av överbefälhavaren och vissa andra remissmyndigheter, delvis från andra utgångspunkter, berörda spörsmålet om *avvägningen mellan civil och militär expeditiöns- och förvaltningspersonal*. Överbefälhavarens yttrande i denna fråga torde enligt departementschefen böra ses såsom ett principuttalande, enär organisationsnämndens förslag, såvitt möjligheter till jämförelser finnas, på några få undantag när icke innebär någon förskjutning mellan personalkategorierna i fråga. Till dessa undantag hör en befattning för tillsynsman för skjutbanorna, som av nämnden föreslagits vara civil förrådsman. Enligt 1944 års beslut angående långtjänstunderbefäl vid armén avsågs för denna befattning en överfurir. Departementschefen har icke funnit skäl att nu förorda en ändring av detta beslut och därför föreslagit, att skjutbanefuriren, överfurir, bibehålles i organisationen. Då vid försöksregementet redan finnes en civil befattningshavare för detta ändamål och särskilda skäl kunna anses tala för att han bibehålles, har departementschefen föreslagit, att vid Älvsborgs regemente avses en befattning för förrådsman i MEo 5 som tillsynsman för skjutbanorna, varvid dock ansetts böra föreskrivas, att befattningen vid uppkommande vakans skall indragas och ersättas med en beställning för överfurir. Den av organisationsnämnden förordade avvägningen i övrigt mellan militär och civil personal har departementschefen funnit vara väl motiverad.

Den av organisationsnämnden föreslagna *personalorganisationen i övrigt* har av flera remissinstanser ansetts vara alltför snäv, och yrkanden ha framställts om utökning av personalen på åtskilliga punkter. Departementschefen har för sin del ansett, att förslaget, som grundats på noggranna undersökningar och prövats i praktiken i en försöksorganisation, bör kunna godtagas i vad avser personalberäkningarna. Departementschefen har därför funnit sig icke böra föreslå några personalökningar utöver nämndens förslag.

Vissa särskilda personalfrågor av natur att böra underställas riksdagen upptagas i det följande till granskning.

Organisationsnämnden har föreslagit inrättande av fyra nya beställningar för förvaltare, nämligen för föreståndaren för regementsexpeditionen, personalregistratören, chefen för kasernvårdsavdelningen samt tygförrådsförvaltaren. Önskvärdheten av en fullgod rekrytering till dessa viktiga befattningar har synts departementschefen motivera, att för arbetsuppgifterna av-

ses förvaltare, varför departementschefen tillstyrkt förslaget härom. Lönenämnderna ha förordat åtskillnad i löneställning mellan förrådsförvaltarna och kassachefen, å ena, samt de övriga förvaltarna, å andra sidan. Även från andra håll ha framförts önskemål om förbättrade löneförmåner för nämnda tre förvaltare. I avvaktan på närmare erfarenheter av den nya organisationen har departementschefen ansett sig icke beredd att nu upptaga denna lönefråga till prövning. Av de nya förvaltarna bör enligt departementschefens mening tygförrådsförvaltaren, liksom motsvarande för försvarsområdena avsedda beställningar, uppföras på fälttygkårens stat. Liksom i 1942 års försvarsbeslut förutsatts beträffande de på intendenturkårens stat uppförda regementskassörsbeställningarna ha de här avsedda tygförrådsförvaltarbeställningarna synts böra rekryteras ur förbandens underofficerskårer.

Departementschefen har i det föregående ansett sig i avvaktan på försvarskommitténs förslag icke böra föreslå någon begränsning av antalet beställningar för aktiv militär personal i anledning av att befattningshavare frigöras från stabs- och förvaltningstjänst. Å andra sidan har departementschefen ansett det icke vara lämpligt, att personalstaterna i detta sammanhang utökas utöver deras nuvarande numerär. I och med inrättandet av fyra förvaltarbeställningar har därför underofficerskåren föreslagits minskad med motsvarande antal beställningar. Denna minskning har ansetts lämpligen böra lika fördelas på fanjunkar- och sergeantgraderna. Som övergångsarrangordning har synts böra föreskrivas, att vid närmast inträffande sådan ledighet å två fanjunkarbeställningar, som uppkommit i samband med innehavarnas befordran till någon av de nyinrättade förvaltarbeställningarna, fanjunkarbeställningarna icke må återbesättas. Departementschefen har i detta sammanhang erinrat, att genom den ändring av den lantmilitära indelningen i försvarsområden, som av Kungl. Maj:t beslutats med stöd av riksdagens bemyndigande (jfr propositionen 1946:120, riksdagens skrivelse 1946:365), fyra beställningar för förvaltare (tygförrådsförvaltare) bli övertaliga vid försvarsområdena. Beslut att dessa fyra beställningar skola placeras vid infanteriet har den 21 februari 1947 meddelats av Kungl. Maj:t.

Även sergeantgraden borde enligt det nyss anförda minskas med två beställningar. Såsom av det föregående framgår frigöras därutöver tre sergeantbeställningar från stabs- och förvaltningstjänst. Med hänsyn till det nuvarande personalläget och till det trängande behovet av trupputbildare har någon vakantsättning av sergeantbeställningar ansetts dock icke nu vara nödvändig eller lämplig.

Organisationsnämnden har avsett sex beställningar för överfurirer för inre tjänst, därav en på trängens stat. I det föregående har departementschefen föreslagit, att ytterligare en dylik beställning inrättas, skjutbanefurir. Departementschefen förutsätter, att sistnämnde befattningshavare — såsom av organisationsnämnden förutsatts beträffande av nämnden föreslagen civil förrådsman — själv skall deltaga i förekommande arbeten. Jämväl beställningen för expeditjonsföreståndare vid sjukhuset har synts lämpligen böra

uppföras på truppförbandets stat och icke, såsom föreslagits, på trängens stat. Då organisationsförslaget med avseende å överfurirsbeställningarna tillstyrkes i övrigt, har departementschefen alltså upptagit sju inretjänstbefattningar för överfurirer på staten för typregementet.

Vad beträffar pensionerad personal i arvodesbefattningar skulle enligt organisationsnämndens förslag den nu upptagna befattningen som biträdande mobiliseringsofficer bibehållas. Expeditionsofficeren vid inskrivningsexpeditionen har av nämnden ansetts icke erforderlig i den nya organisationen, när det arbete som regelmässigt utföres vid expeditionen utan olägenhet kunde utföras av inskrivningschefen och å expeditionen placerad expeditionsunderofficer, som i fortsättningen kunde förestå expeditionen i inskrivningschefens frånvaro.

Som chef för kasernkompaniet (nuvarande yrkeskompaniet) har nämnden föreslagit en pensionerad officer i arvodesbefattning i stället för såsom hittills kapten på aktiv stat.

Av de nuvarande befattningarna för pensionerade underofficerare har nämnden ansett, att biträdet (expeditionsunderofficeren) i inskrivningsexpeditionen bör bibehållas. Nämndens förslag upptager ytterligare 2 befattningar för expeditionsunderofficerare — å personalavdelningen och å tygavdelningens expedition — samt 1 stabsunderofficer å den gemensamma betaljonsexpeditionen. Ur organisationen skulle utgå biträdet åt mobiliseringsofficer, en tygunderofficer, kasernunderofficeren, köksföreståndaren och biträdet åt regementsintendenten. Sistnämnda befattning har ansetts böra bibehållas tills vidare, intill dess arbetsuppgifterna för regementets skomakeri och skradderiverkstäder samt tvättinrättning övertagits av central tvätt- och reparationsanstalt. Antalet underofficerare i arvodesbefattning skulle alltså minskas tills vidare med 4 befattningar. Det har enligt nämnden blivit möjligt indraga befattningen som köksföreståndare därigenom att till andra tjänsteställen (kassaavdelningen, förrådsbokföringskontoret, intendenturavdelningens expedition m. m.) överflyttats de arbetsuppgifter, som tidigare åvilade denne befattningshavare.

Departementschefen har i fråga om pensionerad personal i arvodesbefattningar förordat, att dylika befattningar upptagas i den omfattning och med de arbetsuppgifter, som organisationsnämnden föreslagit. Överbefälhavaren och arméchefen ha föreslagit, att jämväl befattningen såsom föreståndare för förrådsbokföringskontoret, i förslaget upptagen såsom civil befattning i MEo 11, skall bestridas av pensionerad underofficer. Med hänsyn till att såsom kvalifikationer för innehavaren av denna befattning angivits, förutom kunnighet i förrådsbokföring och maskinskrivning, förmåga att leda arbetet samt en ingående materielkänedom, har det syntts departementschefen, att befattningen väl skulle lämpa sig för en pensionerad underofficer, varför departementschefen tillstyrkt överbefälhavarens och arméchefens förslag i denna del. Undantag har dock ansetts jämväl i detta fall kunna, med giltighet tills vidare, göras för Älvsborgs regemente och med samma konstruktion,

som i det föregående föreslagits beträffande tillsynsmannen för skjutbanorna. Organisationen skulle således innefatta två officerare och fem — övergångsvis sex — underofficerare i arvodesbefattningar.

Civilmilitär och civil personal har departementschefen upptagit till de antal, som organisationsnämnden föreslagit, med de jämkningar, som föranledas av vad i det föregående föreslagits beträffande skjutbanefurir och föreståndare för förrådsbokföringskontoret, d. v. s. minskning med en befattning i MEO 5 och en i MEO 11. Vad beträffar ordinarie personal har departementschefen tillstyrkt förslaget att överföra en förrådsvaktmästare i MEO 7 till ordinarie anställning. All den civilmilitära och civila personal, varom här är fråga, tillhör personalkategorier, vilkas ställning i tjänsteförteckningshänseende varit föremål för prövning av försvarets tjänsteförteckningssakkunniga. I avvaktan på prövningen av de sakkunnigas förslag har departementschefen ansett sig icke nu böra — utöver vad som kan följa av beslut om reglerad befordringgång för biträdespersonal och ställningstagande till förslaget angående löneställningen för viss statsanställd sjukvårds- och ekonomipersonal m. m. — föreslå annan ändring i organisationsförslaget än att, i enlighet med lönenämndernas förslag, för föreståndaren för inskrivningsexpeditionens registreringsdetalj avses ett kanslibitråde i stället för ett kontorsbiträde.

Personalorganisationen för stabs- och förvaltningstjänst vid ett rationaliserat infanteriregemente skulle vid bifall till vad departementschefen i det föregående föreslagit upptaga det antal beställningar och befattningar, med hittills tillämpade tjänstebenämningar och löneställningar, som framgår av följande sammanställning.

Den personaluppsättning för stabs- och förvaltningstjänsten vid ett rationaliserat infanteriregementes stab i fred, som här angivits, är beräknad efter förhållandena vid Älvsborgs regemente och är närmast avsedd för detta regemente. Den nya organisationen kommer, såsom nämnts, att successivt genomföras vid övriga infanteriregementen. Allteftersom rationaliseringen genomföres har den nya personalorganisationen syntts böra fastställas för vederbörande förband. Det kan enligt departementschefen antagas, att därvid vissa mindre jämkningar i densamma bli nödvändiga beroende på, bland annat, skiftande lokalförhållanden. I stort sett har dock samma personaluppsättning ansetts kunna fastställas för hela infanteriet. Vid beräkningen av arméns avlöningsanslag för nästa budgetår har den nya personaluppsättningen ansetts böra läggas till grund, såvitt rör Älvsborgs regemente. För övriga infanteriregementen föreslås, i anslutning till vad i det föregående förordats, skola inrättas fyra nya förvaltarbeställningar och en ny ordinarie befattning för förrådsvaktmästare vid varje regemente. I övrigt ha beräknats i stort sett oförändrade personalstater för dessa regementen. I vad avser kassaförvaltningarna förutsättes den nya organisationen kunna genomföras redan från och med den 1 juli 1947 och i stort sett vid hela armén samt vid kustartilleriet och flygvapnet. Därest utredningsarbetet fortskrider så att

Personalorganisationen vid rationaliserat infanteriregementes stabs- och förvaltningsorgan m. m. enligt departementschefens förslag.

Löneställning	Militär personal på aktiv stat						Militär personal i arvodesbefattn.		Civilmilitär och civil ordinarie personal							Civil extra ordinarie eller extra personal							Kollektivansända arbetare	Värnpliktiga			
	Oa 5el.4	Oa 3el.2	UO 3	UO 2el.1	Mb 1	Ma 3	Oa 10	UO 7	Regementsläk.	Bataljonsläk.	Tyghanterkare 2. klass	Fördragsakm.	Maskinist	Eldare av 1. kl.	Husmoder 1. klass	Förste kontorist	Sjuksköterskor	Kanslibiträden	Bitr. husmoder	Eldare av 2. klass	Fördragsmän	Kontors- och skrivbiträden			Första biträden (förkö.o. serv.)	Första stadsrättskor	Sjukvårdsbitr.
Regementsexpeditionen	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skrivcentral	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Budcentral	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Utbildningsavdelning	1	⁸ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mobiliseringsavdelning	⁴ —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Häst-, hund- och bildetalj	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Personalavdelning	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tygavdelning	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vapenverkstad	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Under tygofficer lydande förråd	—	—	⁶ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skjutbanor m. m.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Intendenturavdelning	—	⁷ 1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Matinrättning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Under regementsintendant lydande förråd	—	—	⁷ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Förrådsbokföringskontor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sjukvårdsavdelning och sjukhus	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Veterinäravdelning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kasernvårdsavdelning	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kassaavdelning	—	—	⁷ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stalltjänst	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hundtjänst	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Service-tjänst för värme m. m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inskrivningsexpeditionen	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bataljonsexpeditionen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kasernkompaniet	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga kompaniers exp.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	2	5	6	15	7	4	2	5	1	1	1	4	1	1	1	2	5	1	1	11	16	2	5	14	30	53	

Anm. Sammanförandet i vissa fall av utbildnings- och personalavdelningarna till en truppavdelning (se anm. till bilaga 1) påverkar icke personalberäkningarna.
¹ Telefonvakt. ² Därav 1 biträde deltidstjänstgörande vid sjukhusexpeditionen. ³ Vid sidan av annan tjänst. ⁴ Inskrivningsschefen tjänstgör såsom avdelningschef. ⁵ På tygstaten. ⁶ På fälttygkårens stat. ⁷ På intendenturkårens stat. ⁸ På fältläkarkårens stat. ⁹ På sjukvårdsväsendets stat. ¹⁰ Därav 4 sjukvårdsbiträden på sjukvårdsväsendets stat. ¹¹ Därav 1 dagkorpral. ¹² Kunna ersättas med överfurirer. ¹³ Dagkorpraler.

rationaliseringar kunna under nästa budgetår genomföras även i övrigt av specialtruppförband inom armén eller av lokalförband inom marinen och flygvapnet, bör enligt departementschefen Kungl. Maj:t äga att, dock utan förändring av personalstaterna för ordinarie personal, vidtaga jämkning i vederbörande personalorganisation i enlighet med de grunder som här angivits för infanteriet, även om därigenom för en övergångsperiod högre kostnader skulle uppstå än som förutsatts vid anslagsberäkningarna.

De förändringar i personalstaterna, som föranledas av omorganisationen, ha ansetts böra vidtagas med beaktande i skälig utsträckning av den redan anställda personalens intressen. Det har synts departementschefen böra ankomma på försvarsgrenschefen såsom ansvarig för rationaliseringarnas genomförande att föreslå Kungl. Maj:t de åtgärder i ämnet, som kunna påfordra beslut av Kungl. Maj:t.

Såsom departementschefen erinrat hava under de senaste åren utredningar pågått i syfte att rationalisera stabs- och förvaltningstjänsten vid de lägre truppförbanden inom försvaret. Utredningarna hava närmast avsett armén och i första hand infanteriregemente. Organisationsförsök hava utförts vid Älvsborgs regemente av försvarets centrala organisationskommitté på uppdrag av statens organisationsnämnd och resulterat i ett av nämnden framlagt förslag till ändrad organisation av infanteriregementes stabs- och förvaltningstjänst. Detta förslag har i huvudsak fastställts av Kungl. Maj:t genom beslut den 24 januari 1947 att omedelbart genomföras vid Älvsborgs regemente och successivt vid övriga infanteriregementen. I beslutet hava dock de viktigaste personalfrågorna lämnats öppna. Dessa frågor, avseende närmast antalet ordinarie tjänster, löneställningen för vissa ordinarie befattningar samt personalorganisationens omfattning i stort, hava under förevarande punkt underställts riksdagens prövning.

Utskottet vill som allmänt omdöme framhålla, att den av Kungl. Maj:t fastställda organisationen, som beträffande huvudlinjerna vunnit de ansvariga myndigheternas gillande, i stort sett synes innebära en lämplig och rationell lösning av problemet. Sålunda har åstadkommits samordning och centralisering av arbetsuppgifterna. Åtgärder hava därjämte vidtagits för genomförande av tidsbesparande arbetsmetoder, varigenom arbetskraften kan mera effektivt utnyttjas.

Såsom en följd av den nya organisationen kommer ett ej obetydligt antal beställningar vid truppförbanden att kunna frigöras från stabs- och förvaltningstjänst. De förslag till utformande av den personella organisationen, som departementschefen nu framlagt och vilka grundats på ingående undersökningar och prövats i praktiken, synas utskottet i stort sett godtagbara. Beträffande vissa ifrågasatta begränsningar av den aktiva militära personalen, mot vilka särskild kritik riktats, må följande framhållas.

Enligt organisationsnämndens förslag, vilket avstyrkts av samtliga militära myndigheter, skulle befattningen såsom regementsstabschef indragas. I Kungl. Maj:ts förenämnda beslut rörande ny regementsorganisation har

Utskottet.

dock frågan om denne befattningshavares bibehållande i organisationen ställts på framtiden. Enligt departementschefens mening bör nämligen vid ett antal regementen försöksvis ytterligare prövas vilka arbetsuppgifter, som kunna ankomma på stabschefsbefattningen. Utskottet har ansett sig icke böra motsätta sig dessa försök. Problemet synes utskottet vara av den vikt och betydelse, att utskottet förutsätter, att riksdagen med ledning av de rön och erfarenheter, som sålunda kunna förvärfvas, beredes tillfälle att fatta slutlig ställning till denna fråga.

Vidkommande kompaniadjutanterna innebär organisationsnämndens förslag att härför skulle avses överfurir i stället för fanjunkare. Departementschefen har emellertid ansett sig i brist på uttömmande utredning icke nu kunna taga definitiv ståndpunkt till detta förslag. Detsamma torde såsom departementschefen framhållit böra ingående belysas genom ytterligare överväganden, lämpligen i anknytning till pågående utredning rörande försvarsorganisationen.

En annan huvudfråga vid behandlingen av förevarande ärende har varit avvägningen mellan civil och militär expeditions- och förvaltningspersonal. För departementschefen synes det avgörande härvidlag hava varit, att militär personal borde placeras i sådana stabs- och förvaltningsbefattningar, som krävde viss militär erfarenhet och samtidigt vore väl avpassade efter deras kvalifikationer. I övriga fall borde specialutbildad civil personal användas. Utskottet kan för sin del ansluta sig till den på grundval av denna principiella inställning till förevarande spörsmål förordade avvägningen mellan militär och civil personal.

Enligt departementschefens förslag skulle utöver nu vid infanteriregemente förefintliga två beställningar för förvaltare inrättas fyra nya dylika beställningar, nämligen för föreståndaren för regementsexpeditionen, personalregistratören, chefen för kasernvårdsavdelningen samt tygförrådsförvaltaren, vilken sistnämnde skulle uppföras på fälttygkårens stat. Med hänsyn till de arbetsuppgifter och det ansvar, som komma att åvila innehavarna av dessa befattningar, vill utskottet tillstyrka, att för uppgifterna avses förvaltare. I och med inrättandet av dessa befattningar bör en motsvarande minskning ske av underofficerskåren, vilken minskning synes böra lika fördelas på fanjunker- och sergeantsgraderna. Beträffande löneställningen för förvaltarna anser utskottet att med prövningen av denna fråga bör anstå i avvaktan på ytterligare erfarenheter.

Vad departementschefen föreslagit i fråga om antalet överfurirer för inre tjänst och pensionerad personal i arvodesbefattningar har icke givit utskottet anledning till erinran.

Den föreslagna överföringen av en extra ordinarie förrådsvaktmästare till ordinarie tjänst vill utskottet likaledes tillstyrka.

Med hänsyn till att den personal, som genom rationaliseringen blir övertalig, kan bli behöflig för utbildningsändamål eller för annan tjänst delar utskottet departementschefens mening, att de övertaliga beställningarna, med undantag av två fanjunkerbeställningar, icke nu böra indragas. Såsom

departementschefen nämligen framhållit kommer frågan rörande det framtida utnyttjandet av den sålunda övertaliga personalen att bliva föremål för överväganden inom 1945 års försvarskommitté.

Departementschefen har vid beräkningen av arméns avlöningsanslag för nästa budgetår utgått från att den nya personaluppsättningen lägges till grund såvitt rör Älvsborgs regemente. För övriga infanteriregementen hava beräknats fyra nya förvaltarbeställningar och en ny ordinarie befattning för förrådsvaktmästare vid varje regemente men i övrigt i huvudsak oförändrade personalstater. Såvitt rör kassaförvaltningarna förutsattes den nya organisationen kunna genomföras redan från och med den 1 juli 1947 och i stort sett vid hela armén samt vid kustartilleriet och flygvapnet. Därest emellertid rationaliseringar kunna under nästa budgetår genomföras även i övrigt av specialtruppförband inom armén eller av lokalförband inom marinen och flygvapnet, har utskottet icke något att erinra mot att såsom departementschefen förutsatt Kungl. Maj:t må äga att, dock utan förändring av personalstaterna för ordinarie personal, vidtaga jämkning i vederbörande personalorganisation i enlighet med de grunder, som angivits för infanteriet, även om därigenom för en övergångsperiod högre kostnader skulle uppstå än som förutsatts vid anslagsberäkningarna.

Vad departementschefen i övrigt under nu omhandlade punkt anført och föreslagit har icke givit utskottet anledning till särskilt uttalande.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 februari 1947 angivna grunder för den utformning av personalstaterna, som föranledes av rationaliseringen av stabs- och förvaltningstjänsten vid truppförband m. m. i fred, med iakttagande dock av vad utskottet ovan anført.

3:o) Förrådstjänsten m. m. vid försvarsområdena. Kungl. Maj:t har i förenämnda proposition nr 130 (punkt 2, s. 33—45) föreslagit riksdagen godkänna de grunder för utformningen av personalorganisationen för försvarsområdesstaberna, som av departementschefen i förberörda statsrådsprotokoll angivits.

I sina medelsäskanden för innevarande budgetår har chefen för armén gjort framställning om en väsentlig utökning av förrådspersonalen vid försvarsområdesstaberna. Denna framställning aktualiserade frågan om översyn av personalorganisationen vid försvarsområdena. Enligt uppdrag har statens organisationsnämnd genom försvarets centrala organisationskommitté verkställt en dylik översyn av förrådstjänsten och framlagt förslag till personalorganisation, grundat på organisationsundersökningar vid Gävle försvarsområde och undersökningar jämväl vid övriga försvarsområden samt erfarenheter från nämndens verksamhet i övrigt. Undersökningarna och förslagen ha ansetts böra omfatta även förvaltningssidan och i viss mån den militära ledningssidan vid försvarsområdesstab. Vad beträffar

Kiruna—Jokkmokks försvarsområdesstab och arméns jägarskola ha särskilda undersökningar företagits i samband med genomförandet av den av 1945 års riksdag beslutade organisationen därstädes, och på grundval av dessa och övriga undersökningar har nämnden förordat vissa personalökningar.

Med tillämpning av de beräkningsgrunder som använts beträffande Gävle försvarsområde har organisationskommittén beräknat personalbehovet för de återstående 18 försvarsområdesstabes som varit föremål för undersökningar. Förslaget till personalstater för förrådstjänsten m. m. vid försvarsområdena upptager ett avsevärt mindre antal befattningar än nu gällande personalförteckningar och arméchefens förslag. Som jämförelse angives i här nedan intagna tablå personaluppsättningen enligt personalförteckningarna och beräk-

	Personalförteckningarna o. beräkningarna för budgetåret 1946/47	Arméchefens förslag för budgetåret 1947/48	Organisationskommitténs förslag	Ökning (+) eller minskning (—) enligt organisationskommitténs förslag i förhållande till	
				läget 1946/47	arméchefens förslag
Förrådspersonal.					
Tyghantverkare (Ca 12)	29	29	25	— 4	— 4
Förrådsvaktmästare (Ca 7)	53	52	38	— 15	— 14
» (MEo 7)	—	27	—	—	— 27
» (MEx 7) ¹	10	—	—	— 10	—
Förrådsmän (MEo 5)	137	367	202	+ 65	— 165
» (MEx 5) ¹	52	—	49	— 3	+ 49
Vapenmekaniker och ackumulatorskötare (kollektivanställda)	70	»	»	— 70	—
Civila handräkningsmän (kollektivanställda)	115	—	—	— 115	—
Förrådsredogörare med biträden (arvoden)	43	43	—	— 43	— 43
Förvaltningspersonal.					
Tygofficerare (Oa 10)	23	19	—	— 23	— 19
Fointendenter (Oa 10)	23	19	—	— 23	— 19
Förvaltningsofficerare (Oa 3)	—	—	19	+ 19	+ 19
Barackofficer (Oa 10)	1	1	1	—	—
Tygförrådsförvaltare (UO 3)	23	19	19	— 4	—
Förrådsunderofficerare (UO 8)	23	20	—	— 23	— 20
Ammunitionsförvaltare (UO 7)	23	19	—	— 23	— 19
Förrådsunderofficerare (UO 2)	—	—	19	+ 19	+ 19
Uppbördsmän för byggnader m. m. (MEx 12)	27	27	³ 2	— 25	— 25
Expeditionsföreståndare (MEx 10)	31	—	—	— 31	—
Kontors- och skrivpersonal.					
Kanslibitraden (MEo 7)	—	⁴ 19	19	+ 19	—
Kontorsbitraden och skrivbitraden (MEo 4 eller MEo 2)	46	63	38	— 8	— 25
Skrivbitraden (MEx 2)	28	28	9	— 19	— 19
Summa	757	752	440	— 317	— 312

¹ Personalen har medgivits återgå till tidigare innehavd anställning enligt kollektivavtal.

² Inräknat i antalet förrådsmän.

³ MEo 12 eller pensionerad underofficer i UO 7.

⁴ Föreslagen löneställning MEo 8.

ningarna för innevarande budgetår, vilka emellertid omfatta jämväl de fyra numera indragna försvarsområdesstaberna, alltså 23 staber, samt arméchefens och kommitténs förslag beträffande nyssnämnda 18 staber och Gävle försvarsområdesstab.

Organisationskommitténs förslag till personalorganisation för *Kiruna—Jokkmokks försvarsområdesstab* innebär i förhållande till personalförteckningarna för innevarande budgetår utökning med

1 kapten, tygofficer,

1 sergeant, expeditionsunderofficer å intendenturavdelningens expedition,

5 överfurirer, nämligen en stallfurir, en hundgårdsfurir, en kasernfurir, en föreståndare för sjukhusexpeditionen och en sjukvårdsfurir för utbildning,

1 underofficer i arvodesbefattning, UO 7, uppbördsman för byggnader; alternativt har föreslagits bibehållande av den nuvarande befattningen i MEx 12 för samma ändamål,

3 förrådsvaktmästare, Ca 7, samt

följande antal extra ordinarie befattningar, nämligen — med de löneställningar, som upptagits i organisationsnämndens förslag beträffande infanteriregemente — 1 kansliskrivare, MEo 11, 1 kontorist, MEo 9, 2 kanslibiträden, MEo7, 4 kontors- och skrivbiträden, MEo 4 eller 2, samt 12 förrådsmän, MEo 5.

Av övrig personal upptar förslaget 2 förrådsmän, MEx 5, 12 förrådsvakter, arvoden, samt 15 kollektivavtalsavlönade arbetare, varav 4 för servicetjänst för värme.

Departementschefen har för sin del funnit resultatet av de av organisationskommittén verkställda undersökningarna utvisa, att möjligheter föreligga att i ej oväsentlig omfattning beskära personalorganisationen vid försvarsområdena utom det sistnämnda, i all synnerhet när verksamheten icke längre tynges av de arbetsuppgifter som sammanhånga med beredskapens avveckling. Att så skulle bli fallet är, framhåller departementschefen, i och för sig naturligt. Försvarsområdena såsom en i fred bestående organisation kommo till stånd genom 1942 års försvarsbeslut och ha organiserats under en tid då särskilt maktpåliggande arbetsuppgifter till följd av beredskapen ankommit på denna organisation. Arbetsförhållandena under denna tid ha omöjliggjort en säker beräkning av personalbehovet i fredsmässig verksamhet och kunna ha medfört en överdimensionering av personalen för fredsförhållanden. Ehuru arbetsförhållandena ännu icke helt stabiliserats, har en reglering av personalorganisationen syntts departementschefen dock kunna nu påbörjas.

Vad beträffar ledningen av förvaltningsuppgifterna vid förbanden (försvarsområdena) bör enligt organisationskommitténs mening finnas både tygofficer och intendent vid förband, där trupp ständigt är förlagd, men gemensam målsman för tyg- och intendenturären vid övriga förband. Kommittén har i enlighet härmed förordat, att särskild befattningshavare skall omhändera tygförvaltningen vid Kiruna—Jokkmokks försvarsområdesstab. Detta förslag har departementschefen funnit sig böra tillstyrka. Med hänsyn till rekryteringssvårigheterna beträffande pensionerad personal har departementschefen ansett, att, såsom också föreslagits, för ändamålet bör inrättas en kaptenbeställning på aktiv stat för försvarsområdet.

Vid övriga försvarsområden bör enligt kommitténs riktlinjer finnas gemensam förvaltningsofficer. Detta förslag har överbefälhavaren ansett i princip innebära såväl lämpliga personalbesparingar som ock en del organisatoriska fördelar. Arméchefen har emellertid kraftigt motsatt sig förslaget och framställt yrkande om försök i viss omfattning, innan ställning tages till detsamma.

Departementschefen har för sin del framhållit, att vid rekryteringen av tygofficerare och intendentur vid försvarsområdena uppkommit sådana svårigheter, att en omprövning av denna personalorganisation synes nödvändig oavsett det nu framlagda förslaget. Enligt inhämtade uppgifter har av befattningarna för tygofficerare endast omkring hälften och av befattningarna för intendentur mindre än en tredjedel rekryterats i normal ordning, d. v. s. bland pensionerade officerare med utbildning för respektive befattning. Av de återstående befattningshavarna är en del—vad beträffar intendenterna flertalet—reservofficerare, medan andra äro extraanställda värnpliktiga officerare eller civila—enligt vad som uppgivits utan särskild utbildning för befattningarna. Det förhållandet att annan personal än från aktiv stat pensionsavgången tages i anspråk för arvodesbefattningar har tidigare i olika sammanhang varit föremål för uppmärksamhet icke minst av den anledningen att avsevärda merkostnader för fjärde huvudtiteln uppkomma härigenom. Det har till och med gjorts gällande, att för pensionerade officerare avsedda befattningar, för vilka kräves intendenturutbildning, är större än som kan fyllas med tillgänglig personal (jfr prop. 1945: 570 s. 298). I avvaktan på närmare erfarenheter har hittills fått anstå med åtgärder i anledning av den konstaterade bristen på personal, som i formellt hänseende är kvalificerad för ifrågavarande arvodesbefattningar. Det har syntts departementschefen få förutsättas, att 1945 års försvarskommitté, därest systemet med arvodesbefattningar för pensionerad personal kommer att bibehållas i större utsträckning, kommer att med beaktande av erfarenheterna under de senare åren ägna uppmärksamhet åt frågan om möjligheterna att rekrytera dylika befattningar.

Vad nu anförts talar enligt departementschefen starkt till förmån för organisationskommitténs förslag, vilket skulle innebära en avsevärd minskning av antalet för pensionerad personal avsedda officersbefattningar vid försvarsområdena. Mot förslaget har gjorts gällande att med hänsyn till arbetets omfattning två befattningshavare erfordras i ledningen av förvaltningstjänsten. Departementschefen har för sin del icke funnit sig övertygad om att så är fallet vid alla försvarsområden. I brist på närmare utredning rörande dels arten och omfattningen av den utbildning som bör krävas av en förvaltningsofficer, avsedd för både tyg- och intendenturtjänst, dels möjligheterna att rekrytera dylika befattningar har departementschefen ansett sig dock icke nu kunna ta slutlig ställning till förslaget. Närmare utredning i dessa hänseenden har syntts böra verkställas genom arméchefens försorg, vid vilken utredning jämväl borde belysas i vilken utsträckning ifrågavarande befattningshavare tagas i anspråk för andra arbetsuppgifter än förvaltningsgöromål. Därest utredningen utvisar, att möjligheter föreligga att helt eller delvis genomföra

ifrågavarande förslag, har det synts departementschefen få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser i ämnet.

Vad beträffar uppbördsmännen har enighet synts råda därom, att deras antal bör kunna begränsas. Arméchefen har dock yrkat, att ammunitionsförvaltaren bibehålles. I detta fall har åberopats, att jämväl visst utbildningsarbete skulle ankomma på befattningshavaren i fråga. Då det med hänsyn till nuvarande förrådsläge under alla förhållanden torde vara nödvändigt att behålla ammunitionsförvaltarna under nästa år, har departementschefen ansett, att slutlig ställning till denna fråga icke nu behöver tagas. Frågan har ansetts böra ytterligare övervägas av chefen för armén vid den utredning, som, enligt vad nyss anförts, bör av honom verkställas. Departementschefen har därför tills vidare icke räknat med att ammunitionsförvaltarbefattningen indrages. För byggnader m. m. ha särskilda uppbördsmän ansetts böra bibehållas även under nästa budgetår. Frågan om behovet av dessa uppbördsmän har synts böra uppmärksammas vid de fortsatta övervägandena rörande den regionala och lokala fortifikations- och byggnadsförvaltningens utformning.

Behovet av personal för arbetsledning och vård vid förråden är beroende av vårdarbetets omfattning, förvaringsmetoderna och utlämningsfrekvensen. Departementschefen har framhållit, att dessa faktorer för närvarande äro svårbedömbara, och att med hänsyn härtill möjligheter torde saknas att angiva exakta beräkningsgrunder. Det är departementschefens förhoppning, att den utredning rörande materielvården, som pågår inom statens sakrevision, skall kunna leda till både bättre materielvård och billigare förrådsomkostnader. Då det, innan förrådsuppläggningsen för fred kunnat helt genomföras, för närvarande och någon tid framåt kräves mera förrådspersonal än som kan bli erforderlig framdeles, gäller frågan nu, hur stor del av personalen, som bör erhålla fastare anställningsform. I detta hänseende har departementschefen ansett sig kunna följa organisationsnämndens förslag. Dock ha samtliga där upptagna förrådsmän lämpligen synts böra nu erhålla extra ordinarie anställning. Även i fråga om antalet förrådsvakter har förslaget synts kunna godtagas. Den ytterligare förrådspersonal, som övergångsvis måste finnas, har synts böra avlönas enligt kollektivavtal.

Enligt organisationskommitténs förslag skulle av de nu befintliga ordinarie förrådsvaktmästarebefattningarna 15 bli övertaliga. Genom minskningen av antalet försvarsområdesstaber bli därjämte, vid bifall till organisationskommitténs förslag, 4 tyghantverkarbeställningar övertaliga. Av förrådsvaktmästarebefattningarna böra enligt departementschefen i mån av vakanser 3 disponeras för den utökning vid Kiruna—Jokkmokks försvarsområdesstab, som organisationsnämnden föreslagit. Övriga 12 befattningar kvarstå övergångsvis, i den mån befattningarna ha ordinarie innehavare, och dessa böra, liksom nämnda 4 tyghantverkare, i den mån de icke kunna placeras i andra befattningar, bibehållas i tjänst vid försvarsområdesstaberna. En mot sålunda kvarstående tyghantverkare och förrådsvaktmästare svarande begränsning av antalet förrådsmän bör föreskrivas.

Även organisationskommitténs förslag beträffande antalet befattningshavare tillhörande kontorspersonalen har departementschefen biträtt.

Av organisationskommittén framlagda förslag att till vederbörliga infanteriregementen överföra försvarsområdesstabernas kassaärenden samt mobiliseringsredovisningen m. m. av motorfordon och hästar ha synts departementschefen ändamålsenliga, varför departementschefen tillstyrkt desamma.

Vad särskilt Kiruna—Jokkmokks försvarsområden och jägarskolan beträffar innebär nämndens nu framlagda förslag en väsentlig utökning av den personal, som beräknades erforderlig i det för 1945 års riksdag framlagda organisationsförslaget. Det nu avgivna förslaget grundar sig på den nya organisationen av infanteriregimentsstab och på undersökningar rörande försvarsområdena. Inrättande av en beställning för tygofficer samt tre nya befattningar för förrådsvakmästare har departementschefen redan tillstyrkt. Departementschefen har ansett sig, med hänsyn till den ståndpunkt i fråga om personalens omfattning som han angivit i det föregående, icke heller i övrigt böra motsätta sig förslagets genomförande vad beträffar personalens antal. Departementschefen har därför föreslagit, att en beställning för sergeant skall nyinrättas vid staben. Vad beträffar överfurirer föreligger här det förhållandet, att fyra beställningar för överfurirer finnas, vilka äro avsedda för kompaniadjutantstjänst. Såsom framgår av vad under punkt 1 i det föregående anförts anser departementschefen sig icke nu kunna taga slutlig ställning i kompaniadjutantsfrågan. Att nu för jägarskolan — i enlighet med arméchefens förslag — inrätta underofficersbeställningar för kompaniadjutanter synes departementschefen därför icke kunna komma i fråga. Å andra sidan bör enligt departementschefen slutligt ståndpunktstagande till kompaniadjutantsfrågan ej heller föregripas genom inrättande av alltför stort antal nya överfurirsbeställningar. Av de föreslagna fem nya överfurirsbeställningarna har den för utbildningsverksamhet avsedde sjukvårdsöverfuriren ansetts böra tillhöra trängens stat. I enlighet med vad departementschefen föreslagit för infanteriregimentsstab bör i stället för förrådsman avses överfurir såsom tillsynsman för skjutbanorna. En ny beställning för överfurir vid försvarsområdesstaben bör därför tillkomma. För de övriga för överfurirer avsedda befattningarna kunna, enligt departementschefen, de nuvarande kompaniadjutanterna vid skolan tagas i anspråk, om de lämpa sig bättre för dessa befattningar än såsom kompaniadjutanter. I den mån kompaniadjutantsbefattningar på sådant sätt bli lediga böra, framhåller departementschefen, fanjunkare ur andra förband kunna kommanderas att tills vidare tjänstgöra såsom kompaniadjutanter vid skolan.

Särskilda uppbornsmän för byggnader m. m. ha föreslagits, förutom för Kiruna—Jokkmokks försvarsområden, för Kalix försvarsområde, där två befattningar avsetts för detta ändamål. I anslutning till fortifikations- och byggnadsförvaltningsutredningens förslag har förutsatts alternativt underofficer i arvodesbefattning och civil tjänsteman i MEO 12. Med hänsyn till svårigheterna att särskilt i VI. militärområdet besätta arvodesbefattningar för pensionerad personal har departementschefen räknat med civila tjänstemän i MEO 12 för ifrågavarande tre befattningar. Av samma skäl har departe-

mentschefen tillstyrkt för Kiruna—Jokkmokks försvarsområdesstab civil befattningshavare, kansliskrivare i MEo 11, såsom föreståndare för förrådsbokföringskontoret.

Övrig icke-ordinarie personal vid Kiruna—Jokkmokks försvarsområdesstab har departementschefen beräknat till det antal som organisationsnämnden föreslagit med undantag av att, vid bifall till departementschefens förslag om överfurir såsom tillsynsman för skjutbanor, antalet förrådsmän bör minskas med 1.

Såsom departementschefen erinrat kommo försvarsområdena såsom en i fred bestående organisation till stånd genom 1942 års försvarsbeslut och hava organiserats under en tid, då särskilt maktpåliggande arbetsuppgifter till följd av beredskapen ankommit på denna organisation. Det ligger i sakens natur, att vid en återgång till fredsförhållanden en beskrining av personalorganisationen bör kunna ske. Av organisationskommittén verkställd utredning synes utskottet utvisa att möjligheter härtill föreligga. Den av departementschefen på grundval av organisationskommitténs beräkningar föreslagna utformningen av personalorganisationen vid försvarsområdesstaberna synes utskottet innebära påtagliga fördelar ur besparings- och rationaliseringssynpunkt.

Vad beträffar förvaltningspersonalen vid försvarsområdena utom Kiruna-Jokkmokks skulle enligt organisationskommitténs förslag de för pensionerade officerare avsedda befattningarna som tygofficier och intendent vid försvarsområdesstab sammanslås till en befattning för förvaltningsofficer, vilken skulle vara kapten på aktiv stat. Ett genomförande av förslaget, som i princip tillstyrkts av överbefälhavaren, skulle medföra en betydande minskning av antalet arvodesbefattningar för pensionerade officerare vid försvarsområdena. Utskottet har i huvudsak icke något att erinra mot detsamma. Förslaget förutsätter emellertid att vederbörande skall kunna behärska båda de förvaltningsområden, varom här är fråga. Utskottet delar därför departementschefens uppfattning, att innan slutlig ställning toges till förslaget utredning bör verkställas rörande dels arten och omfattningen av den utbildning, som bör krävas av en förvaltningsofficer, avsedd för både tyg- och intendenturtjänst, dels och möjligheterna att rekrytera dylika befattningar. Det torde därefter såsom förutsatts få ankomma på Kungl. Maj:t att med hänsyn till utredningens resultat meddela bestämmelser i ämnet. Beträffande däremot Kiruna-Jokkmokks försvarsområdesstab och arméns jägarskola i Kiruna, vilka enligt beslut av 1945 års riksdag sammanförts till en gemensam förvaltningsorganisation, skulle särskilda målsmän finnas för tygtjänsten och för intendenturtjänsten. I enlighet härmed har föreslagits att för tygförvaltningen nyinrättas en kaptensbeställning på aktiv stat. Utskottet finner sig med hänsyn till arten och omfattningen av arbetsuppgifterna vid denna förvaltningsorganisation böra tillstyrka detta förslag.

Utskottet kan vidare ansluta sig till vad departementschefen anført i fråga om behovet av personal för arbetsledning och vård vid förråden.

Förslaget förutsätter, att någon kassaförvaltning icke skall finnas vid för-

Utskottet.

svarsområdesstab, utan att densamma liksom mobiliseringsredovisningen m. m. av hästar och motorfordon skall överföras till vederbörligt truppförband. Då förslagen, som grunda sig på gjorda undersökningar, ansetts lämpliga, har utskottet icke något att erinra mot desamma.

I fråga om den av 1945 års riksdag beslutade gemensamma förvaltningsorganisationen för Kiruna-Jokkmokks försvarsområdesstab och arméns jägarskola i Kiruna ha föreslagits vissa personalökningar utöver inrättandet av ovan nämnda kaptensbeställning. Förslaget, som är uppgjort med ledning av den nya organisationen av infanteriregimentsstab och därjämte föregåtts av särskilda undersökningar rörande försvarsområdena, har icke givit utskottet anledning till erinran. Beträffande kompaniadjutantsfrågan torde emellertid såsom under punkten 2 framgår ytterligare överväganden erfordras innan slutlig ställning därtill kan tagas.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må godkänna de grunder för utformningen av personalorganisationen för försvarsområdesstaberna, som av departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 februari 1947 angivits.

4:o) **Försvarets manskapsorganisation.** Kungl. Maj:t har i förenämnda proposition nr 130 (punkt 3, s. 45—101) föreslagit riksdagen besluta, att försvarets personalorganisation, såvitt avser i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 februari 1947 berörda personalkategorier, skall utformas efter i huvudsak de riktlinjer, som av departementschefen däri angivits.

Departementschefen har till behandling upptagit 1944 års manskapsutrednings förslag i de delar detsamma ännu icke blivit föremål för statsmakternas prövning. I samband därmed har även behandlats av 1946 års manskapslöneutredning framlagda förslag rörande anställningsform för vissa tekniker inom armén och flygvapnet.

Frågan om storleken av försvarets manskapskadrer har alltsedan 1942 års försvarsbeslut ägnats särskild uppmärksamhet. Det har nämligen befarats, att den stora manskapsorganisation, som enligt försvarsbeslutet beräknades bli erforderlig, på grund av rekryteringssvårigheter icke skulle kunna vidmakthållas under normala förhållanden. De sålunda yppade farhågorna ha besannats. Medan manskapsrekryteringen under de tidigare krigsåren gav tillfredsställande resultat, har det från och med år 1943 visat sig omöjligt att nyrekrytera tillräckligt antal ynglingar. Den vid 1944 års riksdag beslutade utbyggnaden av manskapskadreerna med ett antal överfurirsbeställningar vid armén och kustartilleriet innebär visserligen, att rekryteringsbehovet på längre sikt kommer att bli något lägre än om försvarsbeslutets manskapsstater bibehållits oförändrade. Emellertid är rekryteringsbehovet, såsom framgår av 1944 års manskapsutrednings betänkande, även med beaktande av 1944 års beslut alltför stort för att en nöjaktig rekrytering skall kunna ernås. Den utredning, som manskapsutredningen framlagt, har synts departements-

chefen ge vid handen, att det årliga rekryteringsbehovet beträffande fast anställt manskap bör ytterligare avsevärt nedbringas.

De åtgärder, som manskapsutredningen föreslagit i syfte att nedbringa rekryteringsbehovet — en kompensationslös reducering av manskapskadern i viss omfattning samt utbyte av kontraktsanställt manskap mot långtidstjänstgörande personal med pensionsrätt och mot värnpliktiga — ha syntts departementschefen i princip godtagbara. Såsom av det följande framgår har departementschefen emellertid funnit sig nödsakad att föreslå icke oväsentliga jämkningar i utredningens förslag.

Vad först armén beträffar skulle enligt manskapsutredningens förslag tillkomma ett stort antal överfurirsbeställningar och civilmilitära beställningar för tekniker, varjämte vissa jämkningar skulle vidtagas beräffande personalstaterna i övrigt.

De nytillkommande överfurirsbeställningarna skulle avses för trupputbildare, varvid förutsatts, att överfurirerna skulle fullgöra trupptjänst intill 40 års ålder för att därefter utnyttjas i stabs- eller förvaltningstjänst. Antalet trupputbildare blir därför avhängigt av i vilken utsträckning för överfurirer lämpliga befattningar i stabs- och förvaltningstjänst (inretjänstbefattningar) finnas tillgängliga. Manskapsutredningen har vid sina personalberäkningar i stort sett utgått från det antal dylika befattningar, som enligt 1944 års beslut beräknats skola kunna uppehållas av överfurirer. Med hänsyn till det pågående rationaliseringsarbetet inom armén måste emellertid, framhåller departementschefen, väsentliga jämkningar, åtminstone för närvarande, göras i dessa beräkningar. Till belysning härav har departementschefen till mera ingående behandling upptagit personalbehovet vid ett av truppslagen, lämpligen infanteriet, där rationaliseringsarbetet, såsom av punkt 1 framgår, fortskridit längst.

Enligt manskapsutredningens på grundval av 1944 års beslut verkställda beräkningar skulle vid ett normalinfanteriregemente finnas 15 för överfurirer avsedda inretjänstbefattningar. Med denna utgångspunkt har utredningen räknat med 19 befattningar i trupptjänst, varför det sammanlagda antalet överfurirer vid ett dylikt förband skulle utgöra 34. Såsom framgår av punkt 1 har departementschefen emellertid för närvarande räknat med 7 inretjänstbefattningar vid rationaliserat infanteriregemente. Antalet befattningar för trupputbildare har med denna utgångspunkt beräknats till 10. I förhållande till manskapsutredningens förslag innebär denna beräkning relativt sett något flera trupputbildare än inretjänstbefattningar. Härvid har departementschefen bland annat beaktat, att vissa vid utbildningsanstalter inrättade inretjänstbefattningar komma att rekryteras bland truppförbandens trupputbildare, varjämte departementschefen ansett sannolikt, att överfurirer skola kunna i viss utsträckning tjänstgöra såsom trupputbildare efter fyllda 40 år. Departementschefen har erinrat om att motsvarande arbetsuppgifter vid kustartilleriet ansetts kunna fullgöras av överfurirer intill 42 års ålder.

Det sammanlagda antalet överfurirsbeställningar vid ett normalinfanteriregemente skulle således utgöra $(7 + 10 =) 17$, eller samma antal som enligt personalförteckningen för innevarande budgetår. De för sistnämnda budgetår

uppförda beställningarna avses emellertid för — förutom trupputbildar- och inretjänstbefattningar — jämväl befattningar såsom beställningsmän. I det följande kommer departementschefen att i huvudsak tillstyrka manskapsutredningens förslag om inrättande av särskilda civilmilitära beställningar för beställningsmän. De överfurirsbeställningar, som för närvarande innehas av beställningsmän, kunna härigenom frigöras för rekrytering bland för trupputbildning lämpliga furirer. Antalet överfurirsbeställningar, som innehas av beställningsmän, varierar för infanteriregementenas del mellan 1 och 4 samt utgör i genomsnitt för hela infanteriet drygt 2 per regemente.

Antalet för trupputbildning avsedda överfurirer skulle enligt det föregående utgöra 10 vid varje infanteriregemente, i förhållande till manskapsutredningens förslag en minskning med 9 beställningar. Denna avsevärda begränsning kommer emellertid att motverkas av att vid den under punkt 1 berörda rationaliseringen av regementena ett antal officerare, underofficerare och underbefäl, som tidigare utnyttjats i stabs- eller förvaltningstjänst, beräknas kunna frigöras för trupptjänst. Den personal, som i samband med rationaliseringsarbetets fortskridande successivt skulle bli disponibel för trupputbildning, utgöres, med reservation för smärre jämkningar beträffande de olika förbanden, av 3 kompaniofficerare, 1 underofficer och 2 furirer vid varje infanteriregemente. Såsom av nämnda punkt framgår måste emellertid den framtida dispositionen av beställningarna för denna personal övervägas i samband med pågående utredning rörande försvarets organisation.

De synpunkter, som i det föregående anförts beträffande sammansättningen av överfurirskadern vid infanteriförbanden, äro i stort sett tillämpliga även beträffande arméns övriga truppslag. Antalet överfurirer för inre tjänst bör således, framhåller departementschefen, icke heller här beräknas högre än som kan antagas bli erforderligt efter genomförd rationalisering av stabs- och förvaltningstjänsten. För vissa truppslag skulle det med dessa utgångspunkter bli nödvändigt att minska överfurirskadern. Med hänsyn till ovissheten rörande den framtida sammansättningen av personalstaterna har departementschefen dock ansett sig böra i stort sett begränsa minskningen till det antal beställningar, som vid respektive truppslag enligt erhållna uppgifter motsvarar antalet beställningsmän. Beräkningarna måste uppenbarligen bli tämligen osäkra. I nuvarande läge har emellertid ingen annan grund för beräkningarna ansetts kunna tillämpas.

Med angivna utgångspunkter har departementschefen, efter inhämtande av yttrande under hand från chefen för armén, beräknat antalet för trupputbildning och inre tjänst avsedda överfurirsbeställningar för nästa budgetår på sätt framgår av följande sammanställning (s. 27), jämväl utvisande sammansättningen av överfurirskadern enligt personalförteckningen för innevarande budgetår.

Antalet här avsedda överfurirsbeställningar skulle alltså understiga det för innevarande budgetår fastställda antalet med (925—760 =) 165. Emellertid har departementschefen, såsom av det följande framgår, föreslagit inrättande av ytterligare ett antal överfurirsbeställningar — avsedda för hovslagare- och sjukvårdsfurirer — samt av ett flertal civilmilitära beställningar

Truppslag m. m.	Budgetåret 1946/47	Budgetåret 1947/48
Infanteriet.....	330	324
Kavalleriet.....	58	44
Pansartrupperna.....	83	57
Artilleriet.....	154	121
Luftvärnet.....	101	84
Ingenjörtrupperna.....	39	36
Signaltrupperna.....	28	17
Trängen.....	113	56
Fälttygkåren.....	6	3
Intendenturkåren.....	3	7
Infanteriskjutskolan.....	3	4
Ridskolan.....	3	2
Arméns jägarskola.....	4	15
Summa	925	760

¹ Varav 1 vid försvarsområdesstaben.

för armétekniker. Dessa överfurirs- och teknikerbeställningar avses skola delvis rekryteras bland de nuvarande överfurirerna. En viss nyrekrytering av överfurirer för inre tjänst eller trupputbildning kommer därför att kunna äga rum även under nästa budgetår.

Vad därefter angår frågan om beställningsmännen inom manskapsgraderna framgår av vad manskapsutredningen anfört, att det nuvarande utbildnings- och rekryteringssystemet är behäftat med väsentliga brister. Manskapsutredningen har därför föreslagit dels en omläggning av rekryteringen och utbildningen på beställningsmannalinjerna, dels inrättande av ett stort antal civilmilitära beställningar — för tygverkmästare, tyghantverkare och tekniker — avsedda såsom framtidsplatser för manskapet på beställningsmannalinjerna, och dels vissa jämkningar beträffande de för hovslagare och sjukvårdspersonal avsedda militära beställningarna.

Förslagen ha i sina huvuddrag tillstyrkts av flertalet remissmyndigheter. Delade meningar ha emellertid yppats beträffande teknikerbeställningarna. Medan sålunda samtliga militära myndigheter tillstyrkt förslaget, har detsamma föranlett erinringar av försvarets tjänsteförteckningssakkunniga och försvarsverkens civila personals förbund, vilka förordat, att för fyllande av de arbetsuppgifter, för vilka teknikerna avsetts, skulle anställas personal enligt kollektivavtal. Med anledning av de invändningar, som sålunda riktats mot manskapsutredningens förslag i detta hänseende, har frågan gjorts till föremål för ytterligare utredning genom 1946 års manskapslöneutredning. Sistnämnda utredning har, efter att bland annat ha företagit studiebesök vid olika arbetsställen ävensom inhämtat yttranden av såväl myndigheter och personalsammanslutningar som enskilda befattningshavare, uttalat sig i samma riktning som manskapsutredningen och sålunda förordat inrättande av civilmilitära beställningar för ändamålet. En till manskapslöneutredningens förfogande ställd sakkunnig — representant för försvarsverkens civila personals förbund — har dock anfört avvikande mening och uttalat sig för kollektivavtalsanställning.

Departementschefen har för sin del funnit de av manskaps- och manskaps-

löneutredningarna anförda skälen för inrättande av civilmilitära beställningar för här avsedda personalkategorier bärande. De berörda befattningshavarna önska enligt föreliggande utredning i allmänhet själva en dylik lösning. I anslutning till vad utredningarna anført har departementschefen bland annat framhållit, att det ur rekryteringssynpunkt är nödvändigt, att ett antal av det för teknisk tjänst avsedda stammanskapet kan erbjudas tryggad framtidsanställning. Tryggheten i anställningen vinnes tydligen bättre med tjänstemannaanställning än genom anställning enligt kollektivavtal. Givetvis bör, framhåller departementschefen, i möjligaste mån undvikas, att personal med olika anställningsvillkor erhåller likvärdiga arbetsuppgifter. Av manskapslöneutredningens betänkande synes emellertid framgå, att det icke lärer möta svårigheter att göra en avgränsning mellan tjänstemännens och de kollektivavtalsanställda arbetarnas arbetsuppgifter. Departementschefen delar sistnämnda utrednings uppfattning, att frågan om anställningsformen bör prövas utan avseende å yrkesskickligheten hos den ena eller andra kategorien. Enligt departementschefens mening föreligger uppenbarligen intet hinder för att den av honom förordade tjänstemannakategorien skall kunna bibringas samma yrkesskicklighet som kollektivavtalsanställda arbetare.

Innehavarna av de nya beställningarna ha i enlighet med utredningarnas förslag synts böra erhålla civilmilitär ställning och tillhöra tygstaten. För beställningarna har synts lämpligen böra bestämmas samma löneställning som för överfurirerna. Manskapslöneutredningen har med denna utgångspunkt förordat 8 lönegraden. Utan att nu fatta ståndpunkt till frågan om överfurirernas löneställning har departementschefen räknat med att här avsedda civilmilitära beställningar upptagas i lönegrad Ca 8. Innehavarna av beställningarna ha ansetts böra benämnas armétekniker. Därest för överfurirer skulle beslutas en annan löneställning än den av manskapslöneutredningen föreslagna, bör enligt departementschefen lönegradsplaceringen för teknikerna anpassas därefter. Frågan om pensionsåldern för teknikerna har ansetts böra tagas under överbägande i samband med att vissa andra inom försvaret aktuella frågor rörande pensionsåldrar komma under bedömande.

Manskapsutredningens förslag innebär som nämnts även en viss utökning av antalet beställningar för tyghantverkare och tygverkmästare. Enär någon rekrytering av dylika beställningar icke torde kunna ske under nästa budgetår, är det enligt departementschefen icke erforderligt att nu taga slutlig ställning till förslaget i denna del. Det har emellertid synts departementschefen i princip riktigt, att även på beställningsmannalinjerna skapas möjligheter för därtill kvalificerade att vinna befordran till högre beställningar. För dylik befordran måste, såsom manskapsutredningen anført, förutsättas särskild utbildning. Det har synts få ankomma på chefen för armén att förelägga närmare utredning härutinnan. I samband därmed har ansetts böra närmare överbägas, huruvida, på sätt civilmilitära tjänstemannaförbundet förordat, möjlighet bör beredas teknikerna att vinna befordran till högre beställningar inom tygstaten.

Manskapsutredningens förslag beträffande utbildning och rekrytering av

personal å de tekniska beställningsmannalinjerna ha synts departementschefen i huvudsak lämpliga. Departementschefen har således förordat, att volontärrekryteringen äger rum vid respektive truppförband. Enligt manskapsutredningens förslag skulle beställningsmännen i furirsgraden sammanföras till en gemensam personalkår. Då departementschefen ansett sig icke kunna helt överblicka de konsekvenser, bland annat i organisatoriskt hänseende, som genomförandet av detta förslag skulle medföra, har han funnit sig icke för närvarande kunna taga ställning därtill. Departementschefen har därför föreslagit, att furirsbeställningarna fortfarande anknytas till respektive truppförband. Beställningarna ha emellertid ansetts böra i personalförteckningen hållas åtskilda från övriga furirsbeställningar. Med hänsyn härtill och för underlättande av möjligheterna till en omfördelning ha samtliga för beställningsmän avsedda furirsbeställningar föreslagits skola uppföras gemensamt under särskild rubrik, att fördelas på de olika förbanden m. m. enligt Kungl. Maj:ts bestämmande. Det har synts få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av chefen för armén närmare reglera utbildnings- och rekryteringsfrågorna. Därvid har ställning ansetts böra bland annat tagas till manskapsutredningens förslag om höjning av första anställningstiden för manskap på beställningsmannalinjerna till 5½ år.

I enlighet med manskapsutredningens förslag har för sjukvårdsbefäl och hovslagare föreslagits skola avses framtidsplatser av militär karaktär — underofficerare och överfurirer — redovisade å trängens respektive kavalleriets stat. Även de för dessa utbildningslinjer avsedda beställningarna för furirer föreslås upptagna å trängens och kavalleriets stater, medan däremot den grundläggande rekryteringen till dessa linjer har ansetts böra äga rum vid de särskilda truppförbanden. Till vissa av manskapsutredningen berörda frågor rörande utbildning m. m. kommer Kungl. Maj:t framdeles att taga ställning.

Av de på signaltruppernas stat uppförda överfurirsbeställningarna avses 10 för radiofurirer med uppgift att betjäna arméns fasta radionät. Manskapsutredningen har framhållit, att dessa beställningar befunnits svåra att rekrytera, och föreslagit, att beställningarna skulle utbytas mot civila befattningar för radiotelegrafister i MEo 12. Häremot har departementschefen intet att erinra.

Chefen för armén har hemställt, att för nästa budgetår måtte inrättas beställningar för 224 tekniker, 51 överfurirer i hovslagartjänst och 74 sjukvårdsöverfurirer. Till jämförelse har nämnts, att manskapsutredningen för nämnda budgetår räknat med allenast 178 teknikerbeställningar, medan det av utredningen beräknade antalet överfurirsbeställningar för angivna personalkategorier i stort sett överensstämmer med arméchefens förslag. Då en viss försiktighet torde vara motiverad vid organisationens uppbyggande, har departementschefen förordat, att antalet beställningar för armétekniker bestämmas till det av manskapsutredningen angivna. Mot arméchefens förslag beträffande beställningar för hovslagar- och sjukvårdsbefäl har departementschefen intet att erinra.

Den osäkerhet beträffande överfurirsgradens fortsatta utbyggnad, som en-

ligt vad i det föregående anförts för närvarande föreligger, försvårar i hög grad beräkningarna av behovet av beställningar i de lägre manskapsgraderna. Beräkningarna måste med hänsyn härtill för närvarande i stort sett grundas på det nuvarande personalläget. Enär arméchefens förslag till manskapsstater uppgjorts med denna utgångspunkt, har departementschefen med en mindre jämkning godtagit detsamma såsom underlag för anslagsberäkningarna.

De i det föregående framlagda förslagen beträffande arméns manskapsorganisation framgå, såvitt avser personalstaternas sammansättning — bortsett från musikmanskaper — av följande sammanställning.

	Budgetåret 1946/47	Budgetåret 1947/48
Vicekorpraler, vicekonstaplar och meniga	3 735	2 137
Korpraler och konstaplar	1 941	1 353
Furirer	3 592	3 765
	9 268	7 255
Överfurirer	925	885
Armétekniker	—	178
Radiotelegrafister	—	10
	925	1 073
	10 193	8 328

Antalet beställningar för kontraktsanställt manskap skulle alltså minskas med (9 268—7 255 =) 2 013, medan antalet pensionsberättigande framtidsplatser skulle ökas med (1 073 — 925 =) 148.

Vad därefter angår marinen innebär manskapsutredningens förslag i stort sett en fortsatt utbyggnad av den nuvarande långtjänstunderbefälskadern, varjämte värnpliktiga förutsatts kunna i ökad omfattning utnyttjas i befattningar, som tidigare uppehållits av fast anställt manskap.

Uppenbart är, framhåller departementschefen, att även inom marinen rekryteringssvårigheterna framtvinga en avsevärd begränsning av det kontraktsanställda manskapet. Den av manskapsutredningen anvisade vägen att söka utnyttja värnpliktiga i befattningar, där tidigare krävts fast anställning, har därför synts böra beträdas i så stor utsträckning som möjligt. Enligt vad departementschefen under hand erfarit har man redan med hänsyn till bristen på fast anställt manskap nödgats taga värnpliktiga i anspråk för dylika mera kvalificerade uppgifter. Erfarenheterna härav uppgivas ha varit gynnsamma.

Beträffande den föreslagna utbyggnaden av långtjänstunderbefälskadern kunna, framhåller departementschefen, i viss mån samma synpunkter anföras som i det föregående framhållits beträffande armén. Inom såväl flottan som kustartilleriet verkställas för närvarande organisationsundersökningar av försvarets centrala organisationskommitté, och det är icke osannolikt, att dessa komma att leda till minskat behov av befattningar, lämpliga för äldre högbåtsmän respektive överfurirer. Departementschefen har därför ansett det icke möjligt att nu taga ställning till vilket antal beställningar för högbåts-

män och överfurirer som slutligen kan inrymmas i organisationen. Den ökning av antalet dylika beställningar, som föreslagits för nästa budgetår, är emellertid av relativt begränsad räckvidd.

Medan för flottans del slutläget beträffande högbåtsmannabeställningar enligt manskapsutredningens förslag skulle utgöra 511, ha för nästa budgetår föreslagits allenast 340 dylika beställningar, innebärande en ökning med 75 i förhållande till det för innevarande budgetår fastställda antalet. Det torde finnas anledning antaga, framhåller departementschefen, att det även vid en eventuell begränsning av antalet för högbåtsmän lämpliga inretjänstbefattningar skall finnas utrymme för de sålunda för nästa budgetår föreslagna beställningarna. Med hänsyn till att högbåtsmannakadern utbyggt under en relativt lång tidsperiod föreligger därjämte goda möjligheter att redan under de närmaste åren, om så skulle erfordras, genom vakantsättning av ledigblivande beställningar minska högbåtsmannakadern. Departementschefen har alltså tillstyrkt, att för nästa budgetår inrättas 75 nya beställningar för högbåtsmän. Manskapsstaterna i övrigt ha ansetts jämväl kunna utformas i enlighet med marinchefens förslag.

För kustartilleriets del har föreslagits en ökning av antalet överfurirsbeställningar med 30 till 80. Slutläget enligt manskapsutredningens förslag utgör 131, varav 43 beräknats för trupputbildare. Även vid en avsevärd begränsning av antalet inretjänstbefattningar har antalet trupputbildare ansetts kunna bibehållas oförändrat. Vid bifall till marinchefens förslag för nästa budgetår skulle antalet inretjänstbefattningar — inberäknat vissa därmed likartade befattningar — alltså kunna beräknas till (80 — 43 =) 37. Då det kan förutsättas, att antalet inretjänstbefattningar även efter en omorganisation kommer att överstiga detta antal, föreligger enligt departementschefen intet hinder mot utökning av överfurirskadern på angivet sätt. Marinchefens beräkningar rörande manskapskadern i övrigt ha jämväl syntts kunna godtagas.

Manskapsstaterna vid marinen för nästa budgetår skulle i enlighet med vad här anförts få följande sammansättning.

	Flottan		Kustartilleriet	
	Budgetåret 1946/47	Budgetåret 1947/48	Budgetåret 1946/47	Budgetåret 1947/48
Vicekorpraler och meniga.....	1 590	1 590	316	316
Korpraler.....	500	425	204	164
Furirer.....	1 700	1 700	422	422
	3 790	3 715	942	902
Högbåtsmän och överfurirer	265	340	50	80
	4 055	4 055	992	982

Härtill skulle liksom för innevarande budgetår komma 5 övergångsvis kvarstående flaggkorpraler vid flottan.

Såsom framgår av sammanställningen innebär förslaget en mycket obetydlig

begränsning av det totala antalet manskapsbeställningar. Att begränsningen icke kan göras större sammanhänger med att antalet manskapsbeställningar redan för innevarande budgetår minskats med mer än 2 000.

För flygvapnets del har beslut redan fattats om genomförande av en betydelsefull del av manskapsutredningens förslag, införandet av den nya manskapskategorien stamflygförare. Den nya organisationen har ansetts böra planenligt utbyggas under nästa budgetår.

Vad därefter angår den av manskapsutredningen föreslagna teknikerorganisationen har denna, åtminstone för närvarande, synts innebära en god lösning av föreliggande organisations- och utbildningsfrågor. I likhet med vad i det föregående förordats för motsvarande personalkategori inom armén föreslås, att för teknikerna — vilka ansetts böra benämnas flygtekniker — inrättas civilmilitära beställningar. Manskapslöneutredningen har för denna personalkategori föreslagit samma lönegradsplacering som för armétekniker, varvid emellertid förutsatts, att flygtekniker utöver lön skulle äga uppbära mekanikertillägg. I en del remissutlåtanden har i stället föreslagits, att ifrågasvarande personalkategori skulle — utan rätt till mekanikertillägg — placeras i 10 lönegraden. Denna fråga har synts departementschefen böra närmare övervägas i samband med prövningen av manskapslöneutredningens förslag i övrigt. Tills vidare har departementschefen ansett sig böra räkna med den av nämnda utredning föreslagna löneställningen, 8 lönegraden. I fråga om pensionsåldern för flygtekniker har departementschefen hänvisat till vad han anfört beträffande arméteknikerna. Flygteknikerna ha ansetts åtminstone tills vidare böra i huvudsak rekryteras — förutom bland de för närvarande kontraktsanställda mekanikerna — från det fast anställda manskapet. Vid vissa flygflottiljer pågående försök med rekrytering av hjälptekniker på den civila arbetsmarknaden ha dock synts böra fullföljas, varefter säkrare erfarenheter böra kunna föreligga till ledning för rekryteringsfrågornas slutliga lösande. Det har synts få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta såväl härom som beträffande vissa andra av manskapsutredningen och remissmyndigheterna berörda, med den nya organisationen sammanhängande detaljfrågor.

Till övriga av manskapsutredningen föreslagna organisationsförändringar har departementschefen i avvaktan på resultatet av 1945 års försvarskommittés utredningsarbete tagit ställning allenast i den omfattning, som är erforderlig för bedömning av personalbehovet vid flygvapnet för nästa budgetår. Departementschefen har ansett sig med angivna utgångspunkt icke nu behöva pröva förslaget om ersättande av underofficerare i flygstationstjänst med civilmilitära beställningshavare. Ej heller frågan om inrättande av beställningar för flottiljpoliser har nu upptagits till behandling. Behovet av trupputbildare har med hänsyn härtill ansetts icke för närvarande kunna slutligt bedömas.

Manskapsutredningens förslag, att sjukvårdsfurirerna skola ersättas av civila sjukvårdare, har synts böra tagas under övervägande i samband med prövningen av 1944 års militärsjukvårdskommittés den 15 januari 1947 avgivna betänkande (SOU 1947: 5), vari bland annat behandlats frågan om behovet av sjukvårdspersonal vid de olika försvarsgrenarna.

Personalbehovet för nästa budgetår för här behandlade personalkategorier — bortsett från musikmanskap — har departementschefen beräknat i enlighet med försvarets civilförvaltnings på grundval av manskapsutredningens betänkande uppgjorda förslag, på sätt framgår av följande sammanställning, jämväl utvisande sammansättningen för innevarande budgetår av de personalkategorier, som beröras av de av departementschefen framlagda förslagen.

	Budgetåret 1946/47	Budgetåret 1947/48
Vicekorpraler och meniga	932	540
Korpraler	850	750
Furirer	1 750	1 850
Kontraktanställda mekaniker	259	—
	3 791	3 140
Överfurirer	460	—
Flygtekniker	—	900
	460	900
	4 251	4 040

Antalet korttidsanställd personal skulle alltså minskas med (3 791 — 3 140 =) 651, medan antalet pensionsberättigande beställningar och befattningar skulle ökas med (900 — 460 =) 440.

Det har syntts få ankomma på Kungl. Maj:t att fatta beslut i de av manskapsutredningen särskilt behandlade frågorna rörande rekryteringsperioder och antagningsålder.

Även de med övergången till den nya manskapsorganisationen sammanhängande frågorna ha ansetts böra närmare övervägas av Kungl. Maj:t. Departementschefen förutsätter härvid, att Kungl. Maj:t skall äga besluta om de jämkningar i personalorganisationen, som må befinnas erforderliga, dock utan överskridande av antalet beställningar för överfurirer, högboatsmän och tekniker. Vad angår de lägre manskapsbeställningarna har däremot med hänsyn till den avsevärda brist på utbildningsbefäl, som för närvarande föreligger, ett överskridande av staterna ansetts böra äga rum, därest rekryteringen under nästa budgetår skulle utfalla gynnsammare än som av militärmyndigheterna förutsatts.

I det föregående har föreslagits utbyte av ett stort antal överfurirsbeställningar mot civilmilitära teknikerbeställningar. Det förutsattes härvid, att överfurirerna som regel skola överföras till de nya teknikerbeställningarna. Då det icke för närvarande kan med säkerhet bedömas i vilken takt denna övergång kan äga rum, ha i vederbörliga personalförteckningar ansetts böra inflyta bestämmelser om att, därest ledig teknikerbeställning icke kan besättas med därtill kompetent beställningshavare, beställningen må tills vidare ersättas med för budgetåret 1946/47 uppförd överfurirsbeställning.

Departementschefen har icke tagit ställning till de av utredningen berörda lönefrågorna. Frågan om överfurirernas och högboatsmännens löneställ-

ning komme att framdeles anmälas för Kungl. Maj:t. I avvaktan på prövningen av försvarets tjänsteförteckningssakkunnigas betänkande har departementschefen icke heller nu upptagit frågan om förrådspersonalens lönegradsplacering till behandling.

Enligt manskapsutredningens kostnadsberäkningar skulle den årliga kostnadsbesparingen efter genomförande av utredningens förslag uppgå till minst 5 300 000 kronor. Med hänsyn till den begränsade utbyggnad av överfurirskadern, som i nuvarande läge kunnat tillstyrkas, kommer besparingen att bli mindre. I brist på utredning rörande manskapsstaternas slutliga sammansättning vid en organisation med på detta sätt begränsad överfurirskader kunna emellertid inga beräkningar framläggas rörande besparingens storlek.

Det fast anställda manskapet har hittills redovisats å personalförteckningar för ordinarie tjänstemän och avlönats av medel under vederbörliga anslagsposter till avlöningar till ordinarie tjänstemän. Enär manskapet — med undantag av överfurirer och högbåtsmän — såsom kontraktsanställt är att hänföra till kategorien icke-ordinarie personal, borde avlöningskostnaderna rätteligen bestridas från vederbörlig anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. En ändring i denna riktning bör enligt departementschefen lämpligen genomföras i samband med den omläggning av fjärde huvudtitelns uppställning, som enligt förslag i årets statsverksproposition avses skola äga rum från och med budgetåret 1947/48. Departementschefen har framhållit, att genomförande av ett av 1946 års manskapslöneutredning framlagt förslag om extra ordinarie anställning för vissa furirer måste föranleda, att åtminstone furirernas avlöningar bestridas från icke-ordinarie-posterna. Överfurirer och högbåtsmän böra, framhåller departementschefen, givetvis såsom ordinarie tjänstemän fortfarande upptagas på personalförteckning för ordinarie tjänstemän och avlönas från vederbörliga anslagsposter till avlöningar till dylika tjänstemän.

Utskottet.

Den år 1942 beslutade ökningen av manskapskadern har medfört vissa olägenheter bland annat därigenom, att svårigheter uppstått att kunna tillgodose det ökade rekryteringsbehovet. Det har därför befunnits nödvändigt att vidtaga åtgärder för att nedbringa numerären av det kontraktsanställda manskapet. Vid 1944 års riksdag fattades sålunda beslut om vissa ändringar i arméns och kustartilleriets manskapsstater, innebärande bland annat att ett antal beställningar för långtjänstunderbefäl — överfurirer avsedda företrädesvis för s. k. inre tjänst — inrättades, varigenom kadern av kontraktsanställt manskap minskades. Ytterligare åtgärder i samma syfte vidtogos genom beslut av 1946 års riksdag, varigenom för försvaret i dess helhet antalet beställningar för långtjänstunderbefäl ökades med 686 till 1 700, medan kontraktsbeställningarna minskades med 3 885 till 17 588 (musikmanskapet vid armén och flygvapnet icke medräknat).

Det har emellertid befunnits nödvändigt att vidtaga betydligt mera långtgående åtgärder i ifrågavarande avseende än som genom 1944 års beslut förutsattes. Det av Kungl. Maj:t på grundval av 1944 års manskapsutredning

nu framlagda förslaget innebär således ett ytterligare nedbringande av rekryteringsbehovet genom en kompensationslös reducering av manskapskadern i viss omfattning samt genom utbyte av kontraktsanställt manskap mot långtidstjänstgörande personal med pensionsrätt och mot värnpliktiga.

Utskottet vill erinra, att en avsevärd del av manskapskadern utgöres av mekaniker av skilda slag ävensom hovslagare. Det nuvarande utbildnings- och rekryteringssystemet för dessa beställningsmän är emellertid behäftat med väsentliga brister. Sålunda finnes för dem, som genomgått beställningsmannautbildning, endast ett fåtal framtidsplatser inom den militära tjänsten. Bristen på dylika platser har medfört att huvuddelen av beställningsmännen tagit avsked efter tilländalupen kontraktstid. För att avhjälpa sålunda rådande olägenheter föreslås förutom omläggning av rekryteringen och utbildningen på beställningsmannalinjerna införandet för manskapets vidkommande av en renodlat teknisk yrkeskår.

Sålunda skulle beställningsmännen vid armén och flygvapnet utan annan utbildning efter furirskolan än fortsatt yrkespraktik kunna bli civilmilitära beställningshavare inom tygstaten i en nyinrättad beställning, som närmast skulle motsvara överfurir på trupplinjen. För dessa har föreslagits inrättandet av nya befattningar för tekniker. Utskottet anser det sålunda framlagda förslaget innebära en god lösning beträffande såväl försvarets behov av beställningsmän som personalens berättigade anspråk på tryggare framtidsmöjligheter. Enligt manskapsutredningens förslag skulle på beställningsmannalinjerna skapas möjligheter för därtill kvalificerade att vinna befördran till högre beställningar — tygverkmästare och tyghantverkare. Utskottet anser i likhet med departementschefen detta förslag vara i princip riktigt. Frågan bör emellertid såsom framhållits bli föremål för ny utredning med hänsyn till den särskilda utbildning, som en dylik befördran måste förutsätta. Goda skäl synas utskottet jämväl tala för att sjukvårdsbefäl och hovslagare beredas framtidsplatser av militär karaktär — underofficerare och överfurirer — redovisade å trängens respektive kavalleriets stat.

Vad beträffar marinen innebär förslaget i stort sett en fortsatt utbyggnad av den nuvarande långtjänstunderbefälskadern, varjämte förutsatts att värnpliktiga skola i ökad omfattning utnyttjas i befattningar, som tidigare uppehållits av fast anställt manskap. Utskottet finner de föreslagna åtgärderna för ett ytterligare nedbringande av numerären av det kontraktsanställda manskapet lämpliga.

För flygvapnets vidkommande har departementschefen räknat med planlig utbyggnad av den redan beslutade organisationen beträffande införandet av stamflygförare. I fråga om teknikerna, vilka inom flygvapnet skulle benämnas flygtekniker, förutsattes att de åtminstone tills vidare i huvudsak skola rekryteras — förutom bland de för närvarande kontraktsanställda mekanikerna — från det fast anställda manskapet. Utskottet, som finner förslaget godtagbart, anser i likhet med departementschefen att vid vissa flygflottiljer pågående försök med rekrytering av hjälptekniker på den civila arbetsmarknaden dock böra fullföljas.

Vad departementschefen i övrigt under förevarande punkt anfört och föreslagit har icke givit utskottet anledning till särskilt uttalande.

För samtliga tre försvarsgrenar innebär sammanfattningsvis det nu framlagda förslaget att antalet beställningar för kontraktsanställt manskap skulle minskas med 2 779, medan antalet pensionsberättigande framtidsplatser skulle ökas med 693.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må besluta, att försvarets personalorganisation, såvitt avser i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 februari 1947 berörda personalkategorier, skall utformas efter i huvudsak de riktlinjer, som i samma statsrådsprotokoll angivits.

5:o) **Reglering av vissa läkararvoden m. m.** Kungl. Maj:t har i förenämnda proposition nr 130 (punkt 4, s. 101—103) föreslagit riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda reglerande bestämmelser angående tjänstgöringsskyldighet och ekonomiska förmåner för i förberörda statsrådsprotokoll angivna befattningshavare samt att fastställa det antal dylika befattningshavare som under nästa budgetår må finnas anställda.

I försvarets personalorganisation ingår viss fast anställd icke-ordinarie läkar-, tandläkar- och veterinärpersonal, vilken avlönas medelst arvode och är skyldig fullgöra begränsad årlig tjänstgöringsskyldighet. Här avsedda personalkategorier äro vid armén bataljonsläkare vid fältläkarkåren, fältläkarstipendiater samt bataljonsveterinärer vid fältveterinärkåren, vid marinen marinläkare av 2. graden och marinläkarstipendiater, vid flygvapet flygläkare av 2. graden ävensom vid försvarets tandvård extra tandläkare.

De vid olika tillfällen meddelade bestämmelserna rörande tjänstgöringsskyldighet och ekonomiska förmåner till berörda personalkategorier ha utformats efter i viss mån olikartade grunder.

Beträffande de berörda läkarkategorierna har Sveriges läkarförbund, under åberopande av vissa mellan försvarets civilförvaltning och förbundet förda förhandlingar, i skrivelse den 20 december 1946 gjort framställning om *dels* nedsättning av den föreskrivna årliga tjänstgöringsskyldigheten till 60 dagar för samtliga kategorier, *dels ock* förbättrade ekonomiska förmåner.

På uppdrag av Kungl. Maj:t har civilförvaltningen sedermera, efter hörande av försvarsgrenscheferna, i skrivelse den 24 januari 1947 avgivit förslag till ändrade bestämmelser rörande ekonomiska förmåner för samtliga förenämnda personalkategorier, därvid ämbetsverket utgått från att den årliga tjänstgöringsskyldigheten för samtliga läkarkategorier skulle minskas till 60 dagar samt att tjänstgöringsskyldigheten för bataljonsveterinär i fältveterinärkåren och extra tandläkare skulle bibehållas oförändrad. Civilförvaltningen har föreslagit, att årsarvodena, varå skulle utgå rörligt tillägg såsom för löneklassplacerad personal, fastställas till 3 900 kronor för bataljonsläkare vid fältläkarkåren, bataljonsveterinär vid fältveterinärkåren, marinläkare av 2.

graden och flygläkare av 2. graden, till 2 340 kronor för fält- och marinläkarstipendiater och till 1 950 kronor för extra tandläkare. Dagarvodet har föreslagits för samtliga kategorier skola utgå med 17 kronor vid all tjänstgöring. Utöver nämnda förmåner skulle enligt civilförvaltningens förslag till marinläkare av 2. graden och marinläkarstipendiater utgå sjötillägg och mässpenningar enligt de grunder, som gälla för officerare av motsvarande tjänstklass, samt till samtlig berörd personal, utom fältläkarstipendiater och extra tandläkare, därjämte ekiperingshjälp.

Civilförvaltningens nyss i huvudsak återgivna förslag är för närvarande föremål för remissbehandling.

Departementschefen har för sin del funnit det angeläget, att nu gällande bestämmelser angående tjänstgöringsskyldighet och förmåner för här avsedda personalkategorier ersättas med bestämmelser av mera enhetlig karaktär. Beträffande tjänstgöringsskyldigheten har synts böra övervägas, huruvida icke densamma bör något minskas och erhålla enahanda omfattning för samtliga här avsedda kategorier med undantag av extra tandläkare. En minskning av tjänstgöringsskyldigheten framkallar behov av en häremot svarande ökning av antalet befattningshavare. Nu utgående arvoden och övriga ekonomiska förmåner ha vidare synts böra regleras i syfte att åstadkomma största möjliga enhetlighet. Det har synts departementschefen härvid berättigat att vidtaga viss förhöjning av de ekonomiska förmånerna inom ramen för civilförvaltningens förslag. Berörda förmåner fastställdes i huvudsak år 1921 och ha därefter icke varit föremål för reglering. Departementschefen har emellertid ansett sig i avbidan på slutförandet av remissbehandlingen av civilförvaltningens förslag icke vara beredd att nu ta ställning till berörda spörsmål. Då det emellertid är önskvärt, att reglerande bestämmelser i ämnet meddelas redan till nästkommande budgetår, torde, framhåller departementschefen, Kungl. Maj:t böra äga att härutinnan träffa avgörande på grundval av den efter remissbehandlingen slutförande föreliggande utredningen.

Ett genomförande av civilförvaltningens förslag skulle medföra en ökad belastning på försvarsgrenarnas avlöningsanslag med, i avrundade tal, 250 000 kronor för armén, 185 000 kronor för marinen och 22 000 kronor för flygvapnet. I avvaktan på slutligt ställningstagande till nämnda förslag och med beaktande av förefintliga vakanser har departementschefen emellertid ansett sig icke böra föreslå någon uppräknig av respektive anslagposter.

Såsom departementschefen erinrat hava nu utgående arvoden och övriga ekonomiska förmåner till här berörda läkarkategorier i huvudsak fastställts år 1921 och därefter icke varit föremål för reglering. Bestämmelserna rörande ifrågavarande förmåner ävensom beträffande denna personals tjänstgöringsskyldighet hava utformats efter i viss mån olikartade grunder. Utskottet finner goda skäl tala för att gällande bestämmelser på området regleras och ersättas av bestämmelser av mera enhetlig karaktär. Det synes därvid även befogat, att viss förhöjning sker av de till nämnda personal utgående ekonomiska förmånerna. Det av försvarets civilförvaltning i sådant syfte framlagda förslaget

bör kunna i stort sett godtagas. Det torde såsom departementschefen förutsett få ankomma på Kungl. Maj:t att härutinnan träffa avgörande på grundval av den föreliggande utredningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda reglerande bestämmelser angående tjänstgöringsskyldighet och ekonomiska förmåner för i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 februari 1947 avsedda befattningshavare samt att fastställa det antal dylika befattningshavare, som under budgetåret 1947/48 må finnas anställda.

6:o) Löneställningen för viss sjukvårds- och ekonomipersonal vid försvaret m. m. Departementschefen har till det vid förberörda proposition nr 130 fogade statsrådsprotokollet (punkt 5, s. 103—105) lämnat en kortfattad redogörelse för innebörden av 1944 års lönekommittés, avseende sjukvårds- och ekonomipersonal, förslag angående löneställningen för viss statsanställd icke-ordinarie sjukvårds- och ekonomipersonal m. m. (SOU 1946: 67).

Departementschefen har ansett sig icke nu vara beredd att taga slutlig ställning till förslaget i fråga, utan det har syntts få ankomma på Kungl. Maj:t att efter ytterligare överväganden meddela beslut i dessa spörsmål.

I detta sammanhang har departementschefen ansett sig vidare böra upptaga vissa spörsmål, som sammanhånga med den i årets statsverksproposition berörda frågan rörande reglerad befordringsgång för personal i skrivbiträdes- och kontorsbiträdesgraderna.

Ett genomförande helt av den av riksdagen numera godkända befordringsgången skulle vad beträffar försvarsgrenarna, där för närvarande ordinarie kontorspersonal finnes endast vid försvarsgrensstaberna, förutsätta inrättande även vid lägre staber, truppförband m. m. av ett stort antal nya ordinarie kontorsbiträdesbefattningar i 4 lönegraden. Såsom chefen för finansdepartementet framhållit vid anmälan till årets statsverksproposition av för flera huvudtitlar gemensamma frågor (s. 21) bör biträdespersonalen vid försvarsväsendet i princip icke undantagas från befordringsgången. Ett antal ordinarie kontorsbiträdesbefattningar bör alltså såsom ett led i befordringsgången inrättas även vid lägre staber och truppförband. Departementschefen har emellertid ansett försiktigast att härmed får anstå i avbidan på resultatet av den pågående utredningen rörande försvarets framtida organisation. I anslutning härtill har departementschefen framhållit, att det synes riktigt att i viss utsträckning bereda även annan extra ordinarie personal vid försvaret, exempelvis husmödrarna vid truppförbanden, ordinarie ställning.

En följd av befordringsgången blir, att antalet extra ordinarie befattningar i 2 och 4 lönegraderna för avsedd personal icke kan preciseras i personalförteckningarna. Vid anslagsberäkningarna i det följande har departementschefen därför räknat med medellönekostnader enligt nämnda lönegrader för denna

personal. Då befordringsgången innefattar jämväl extra befattningar, uppkomma förskjutningar mellan de beräknade kostnaderna för extra ordinarie och för extra personal.

Då här är fråga om icke-ordinarie befattningshavare läser det såsom departementschefen förutsatt få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela beslut beträffande löneställningen för denna personal. Utskottet, som tagit del av 1944 års lönekommittés av departementschefen återgivna förslag, har därvid uppmärksammat, att kommittén föreslagit inplacering av extra ordinarie över-sköterskor i 9 lönegraden. Utskottet vill med anledning härav erinra, att innevarande års riksdag beslutat, att motsvarande ordinarie befattningshavare skola hänföras till 8 lönegraden.

Utskottet.

Vad departementschefen i övrigt under förevarande punkt anfört påkallar icke något särskilt uttalande från utskottets sida. Vad i ärendet förekommit har utskottet velat för riksdagen

omförmåla.

7:o) Försvarets civilförvaltning: Avlöningar. I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 4) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 2 185 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 130 (punkt 6, s. 105—114) föreslagit riksdagen att

dels medgiva av departementschefen föreslagna förändringar i personalförteckningen för försvarets civilförvaltning,

dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets civilförvaltning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48,

dels ock till Försvarets civilförvaltning: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 2 260 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 500 000 kronor.

Vid anmälan av frågan om anslag till civilförvaltningen för innevarande budgetår (propositionen 1946: 120) anförde departementschefen, att han ansåge spörsmålet om löneställningen för krigsråden vid civilförvaltningen vara väl värt övervägande. I detta uttalande instämde riksdagen (skrivelse nr 365). Riksdagen förutsatte också, att det skulle bli möjligt för Kungl. Maj:t att utan större tidsutdräkt för riksdagen framlägga förslag i ämnet. Den pågående översynen av försvarets centrala förvaltningsorganisation har emellertid synts departementschefen omöjliggöra, att denna lönefråga nu upptages till slutlig prövning. Departementschefen förutsätter, att frågan uppmärksammas i samband med denna översyn.

Med hänsyn till vikten av den inspektion av kassaförvaltningarna, som det numera åligger civilförvaltningen att utföra, har det synts angeläget, att

civilförvaltningen för denna verksamhet kan disponera kvalificerad personal. Då uppgiften kräver förtrogenhet jämväl med det centrala arbetet inom civilförvaltningen, är det att räkna med att befattningshavare inom verket kommer att anförtros densamma. Arbetsuppgifterna i fråga ha synts departementschefen icke böra bindas till vissa befattningar, utan civilförvaltningen bör äga möjlighet att för ändamålet utvälja de lämpligaste personerna, oberoende av löneställning. Det har synts skäligt med hänsyn till de förhållanden, under vilka arbetet skall utföras, att särskild ersättning utgår för detsamma. Departementschefen har därför föreslagit, att arvoden må utgå till de två befattningshavare inom verket, åt vilka uppdrages att utföra ifrågavarande inspektionsverksamhet. Arvodet har ansetts skäligen böra bestämmas till för var och en 1 800 kronor för år. Departementschefen förutsätter, att den ifrågavarande inspektionsverksamheten kommer att bedrivas så, att den kan leda till en minskning av behovet av revisionsarbete inom civilförvaltningen.

Vidare har föreslagits, att en kontoristbefattning i A 9 utbytes mot en befattning för pensionerad officer i Oa 10 samt att en ny befattning för kontorist i Eo 9 inrättas å bokföringskontoret för den s. k. saldokontrollen.

Vad advokatfiskalskontoret beträffar har från vederbörande personalförbunds sida önskemål framställts om en väsentlig utökning av personalorganisationen. En av civilförvaltningen anlita utredningsman har också funnit, att arbetets omfattning vid kontoret och arbetsuppgifternas kvalitet motiverade inrättande av ett antal högre tjänster för juristpersonalen vid kontoret. Civilförvaltningen har med hänsyn till de många ovissa faktorer, som påverkade bedömandet av förevarande personalfrågor, föreslagit inrättande av endast ett mindre antal nya befattningar från och med nästa budgetår. Statskontoret har i sak intagit samma ståndpunkt som civilförvaltningen. Däremot ha justitiekanslersämbetet och allmänna lönenämnden i sina utlåtanden gått utöver civilförvaltningens förslag och i huvudsak anslutit sig till utredningsförslaget.

Departementschefen har för sin del kommit till den uppfattningen, att kontorets nuvarande personalorganisation icke är tillfredsställande vare sig ur statsintressets eller personalens synpunkt. På grund av arbetsmängden vid kontoret måste lägre sekreterar- och amanuenspersonal anlitas för i stor utsträckning självständig handläggning av viktiga mål, där mången gång stora ekonomiska värden stå på spel. Den nuvarande löneställningen för denna personal har synts departementschefen väl låg för de kvalificerade arbetsuppgifter, som på detta speciella område komma i fråga. Löneläget är enligt departementschefen heller icke ägnat att i längden trygga en god rekrytering till juristbefattningarna vid kontoret. En ökning av antalet tjänster i mellangraden har därför enligt vad utredningen i ärendet givit vid handen synts motiverad. Med hänsyn till arbetsuppgifternas art har departementschefen ansett en högre löneställning för advokatfiskalen vara berättigad. Den nya rättegångsordningen kommer att ställa än högre krav på juristpersonalen vid kontoret. Då rättegångsreformen träder i kraft den 1 januari 1948 och redan nu i viss utsträckning tillämpas, torde det icke vara möjligt, framhåller departements-

chefen, att, såsom eljest varit önskvärt, låta helt anstå med prövningen av här förevarande spörsmål till dess resultatet av pågående utredning rörande försvarets centrala förvaltningsorganisation föreligger.

Under ärendets behandling inom försvarsdepartementet ha från civilförvaltningens sida under hand anförts ytterligare synpunkter på förevarande fråga, varvid angivits de löneställningar för personalen, som med hänsyn till advokatfiskalskontorets motsedda omfattning och arbetsuppgifter i anledning av rättegångsreformen kunde anses befogade. Därjämte ha närmare upplysningar i ärendet inhämtats av representanter för den berörda personalen. Med beaktande av i ärendet anförda synpunkter har departementschefen ansett sig nu böra föreslå följande personalorganisation för advokatfiskalskontoret.

För advokatfiskalen föreslås höjning av löneställningen till 30 lönegraden. För mera kvalificerade arbetsuppgifter vid kontoret erfordras, såvitt nu kan bedömas — utöver advokatfiskalen — ytterligare sex befattningshavare. Av dessa bör en, biträdande advokatfiskal, placeras i 26 lönegraden och de övriga fem i 24 lönegraden. Med avseende å anställningsformen föreslås extra ordinarie befattningar för advokatfiskalen, för biträdande advokatfiskalen samt för tre av 24-gradstjänsterna. För de återstående två befattningarna bör, i avbidan på ytterligare erfarenheter rörande behovet av dessa befattningar på längre sikt, avses arvoden, motsvarande lön och övriga förmåner i 24 lönegraden. I förhållande till personalförteckningen för innevarande budgetår innebär detta förslag, att följande befattningar inrättas, nämligen 1 i Eo 30, varvid befattningen för advokatfiskal i A 28 bör föras på övergångsstat, 1 i Eo 26 samt 2 i Eo 24. Utöver här angivna sju befattningar har departementschefen räknat med de nuvarande fyra amanuensbefattningarna för rekryteringspersonal. Löneställningen för denna personal bör bestämmas med tillämpning av reglerna om reglerad beföringsgång. Därest med hänsyn till arbetets omfattning mera kvalificerade uppgifter måste anförtros även rekryteringspersonalen, bör civilförvaltningen emellertid äga möjlighet att bereda dylik personal den särskilda ersättning, som med hänsyn till arbetets art och vederbörandes kvalifikationer kan befinnas skäligen, dock högst med belopp, som svarar mot lönefyllnad till 20 lönegraden.

Departementschefen har understrukt, att de av honom föreslagna befattningarna i 26 och 24 lönegraderna icke i och för sig äro avsedda för en förhöjning av de nuvarande befattningshavarnas löneställning. Befattningarna böra i vanlig ordning utlysas till ansökan lediga, och största avseende bör självfallet fästas vid sökandenas lämplighet såsom partsombud i det rättegångsförfarande, som kommer att tillämpas enligt den nya rättegångsordningen.

Vid bifall till förslaget om reglerad beföringsgång för biträdespersonalen skulle på civilförvaltningens personalförteckning tillkomma 6 befattningar för ordinarie kontorsbiträden. Av dessa befattningar skulle 1 erfordras för befattningshavare, som nu innehar extra ordinarie befattning i högre lönegrad. Vikariatsförordnande å sistnämnda befattning förutsättes icke skola meddelas.

I förhållande till löpande budgetår innebär Kungl. Maj:ts förslag under

förevarande punkt en anslagshöjning av 760 000 kronor, varav 80 000 kronor belöpa på reglerad befordringsgång för viss personal och 639 000 kronor på löneregleringen.

Utskottet.

Av departementschefen föreslagna ändringar i personalorganisationen för advokatfiskalskontoret innebära i huvudsak nyinrättande av 1 befattning i Eo 26 och 2 i Eo 24 samt höjning av advokatfiskalens löneställning från A 28 till Eo 30. Med hänsyn till den pågående översynen av försvarets centrala förvaltningsorganisation hade det måhända varit välbetänkt att icke nu utbryta dessa spörsmål ur det större sammanhanget. Härtill kommer att såsom försvarets civilförvaltning i ärendet framhållit kontorets personalbehov så sent som i början av år 1946 varit föremål för utredning av särskilt tillkallad sakkunnig. Å andra sidan är utskottet av den uppfattningen, att arbetets omfattning vid kontoret och de kvalifikationskrav, som måste ställas på juristpersonalen därstädes, göra det berättigat — även av rekryteringsskäl — att högre tjänster redan nu inrättas för denna personal. Som ett ytterligare skäl härför må framhållas, att den nya rättegångsordningen, som redan nu i viss utsträckning tillämpas, kommer att ställa ökade krav på rättegångsbuden. En nu genomförd förstärkning av personalen torde särskilt vid sistnämnda förhållande icke komma att föregripa ett framtida övervägande av frågan om kontorets personalbehov. Utskottet är på nu anförda skäl berett tillstyrka, att de föreslagna befattningarna inrättas och vill ej heller motsätta sig förslaget om höjd löneställning för advokatfiskalen.

Utskottet har icke något att erinra mot att arvoden med av departementschefen föreslagna belopp beredas de två befattningshavare inom verket, åt vilka uppdrages att utföra inspektion av kassaförvaltningarna.

Departementschefens förslag i övrigt under förevarande punkt synas bära godtagas med den ändringen att å personalförteckningen bära tillkomma 6 i stället för uppenbarligen till följd av förbiseende föreslagna 10 befattningar för ordinarie kontorsbiträden.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) medgiva följande förändringar i personalförteckningen för försvarets civilförvaltning, nämligen uppförande under rubriken Tjänstemän å ordinarie stat av ytterligare 6 befattningar för kontorsbiträden i lönegraden A 4, minskning med en befattning för kontorist i lönegraden A 9 under samma rubrik samt överförande från nämnda rubrik av befattningen för advokatfiskal i lönegraden A 28 till rubriken Tjänstemän å övergångsstat, ävensom uppförande bland befattningar för extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 21 av nya befattningar för 1 advokatfiskal i lönegraden Eo 30, 1 biträdande advokatfiskal i lönegraden Eo 26 och 3 förste byråsekreterare i lönegraden Eo 24 samt uteslutande ur förteckningen i sist angivna del av 1 befattning för biträdande advokatfiskal i lönegraden Eo 24;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets civilförvaltning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	800 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	»	35 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	6 036
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	1 310 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	128 964
	<u>Summa kronor</u>	<u>2 280 000</u>

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	20 000
	<u>Nettoutgift kronor</u>	<u>2 260 000</u>

c) till *Försvarets civilförvaltning*: *Avlöningar* för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 2 260 000 kronor.

8:o) **Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 24) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 118 000 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förenämnda proposition nr 130 (punkt 7, s. 114—157) föreslagit riksdagen att

ej mindre — med ändring av sitt i årets statsverksproposition (bil. 6, punkt 58) framlagda förslag beträffande personalförteckning för hemvärnet — medgiva, att till personalförteckning för hemvärnet må överflyttas en beställning för hemvärnschef i lönegrad Ob 2, en beställning för överstelöjtnant eller major i lönegrad Oa 5 eller Oa 4, en beställning för kapten eller löjtnant med arvode enligt lönegrad Oa 3 eller Oa 2 samt en befattning för kontorsbiträde i lönegrad A 4; *än även*

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att för budgetåret 1947/48 vidtaga de ändringar i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar vid armén, som i det till förenämnda proposition nr 130 fogade statsrådsprotokollet angivits,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i samma statsrådsprotokoll anförts fastställa stater för arméns manskap av lägre grad än överfurir,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende å personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som

innefattas i de särskilda bestämmelser, som genom Kungl. Maj:ts brev den 28 juni 1946 fastställts att lända till efterrättelse för tillämpningen av arméns personalförteckningar budgetåret 1946/47,

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1947/48,

dels ock till Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 110 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Aman m. fl.* (I: 237) och den andra inom andra kammaren av herr *Lindberg m. fl.* (II: 353), i vilka hemställts, att riksdagen måtte dels besluta, att den kontanta ersättningen för musikelever under budgetåret 1947/48 skall utgå med ett belopp av 720 kronor för år, dels ock vidtaga härav föranledd höjning av vederbörliga anslag,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Heüman m. fl.* (I: 238) och den andra inom andra kammaren av herr *Nilsson i Göingegården m. fl.* (II: 352), i vilka hemställts, att riksdagen ville besluta att i avvaktan på fastställandet av den framtida försvarsorganisationen det nuvarande antalet hemvärnsofficers- och hemvärnsunderofficersbefattningar förblir oförändrat samt att därutöver för det nyorganiserade Sundsvalls försvarsområde måtte inrättas en hemvärnsofficers- och en hemvärnsunderofficersbefattning,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Lindén* och *Wagnsson* (I: 243) och den andra inom andra kammaren av herrar *Håstad* och *Sundström* i Skövde (II: 361), i vilka hemställts, att riksdagen måtte under vederbörlig punkt (3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t) i proposition nr 130 angående vissa avlönings- m. fl. anslag under riksstatens fjärde huvudtitel för budgetåret 1947/48, dels enligt i motionerna närmare angivna grunder höja anslaget till personalvårdsassistenter med 88 400 kronor fördelade med i runt tal för armén 55 000 kronor, för marinen 18 000 kronor och för flygvapnet 15 300 kronor, dels medge, att ersättning för resekostnader i förekommande fall beredes deltidsanställda assistenter intill ett sammanlagt belopp av 5 000 kronor,

dels en inom andra kammaren av herr *Hall* väckt motion (II: 268), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att Skånska kavalleriregementet tills vidare icke måtte uppsättas,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Gustafsson* i Lekåsa väckt motion (II: 364), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att Skånska kavalleriregementet indrages.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna I: 237, I: 238, II: 361, II: 268 och II: 364.

Försvarets civilförvaltning har på grundval av försvarsgrenschefernas anvisningar avgivit förslag till medelsäskanden för budgetåret 1947/48 under

respektive försvarsgrens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. Civilförvaltningen har därvid anført, att överbefälhavaren hos ämbetsverket anmält, att han icke hade något att erinra mot de anvisningar, som lämnats av cheferna för marinen och flygvapnet. I fråga om arméchefens anvisningar hade överbefälhavaren anmält, att han anmodat arméchefen att i anslagsunderlaget räkna med att indragning av Skånska kavalleriregementet och sammanslagning av Norrbottens artillerikår och Bodens artilleriregemente verkställdes under budgetåret 1947/48 och att minskning av Livregementet till häst påbörjades. Överbefälhavaren hade vidare meddelat, att arméchefens yrkanden beträffande bland annat fältläkarkåren, arméhundväsendet och försvarsrådesmobiliseringslottor icke borde upptagas i anslagsunderlaget för budgetåret 1947/48. I anledning av vad överbefälhavaren anført hade arméchefen erinrat, att av de år 1942 och senare beslutade organisatoriska förändringarna ännu återstode uppsättandet av Signalregementets kompani i Kristianstad och Tredje tygkompaniet samt det fullständiga utbyggandet av Skånska kavalleriregementet. Åtgärder för uppsättning och fortsatt utbyggnad av dessa förband kunde dock vidtagas i huvudsak inom ramen för gällande personalstater. Med hänsyn till tjänstens krav hade arméchefen funnit det nödvändigt föreslå, att vissa personalökningar genomfördes vid bland annat fältläkarkåren och arméhundväsendet. Civilförvaltningen hade ansett sig böra i viss begränsad omfattning biträda av arméchefen i nämnda hänseenden framförda förslag.

I anledning av vad överbefälhavaren anført har departementschefen framhållit angelägenheten av att i försvarsorganisationen redan nu vidtagas sådana förenklingar och rationaliseringar, som kunna genomföras utan att avvakta 1945 års försvarskommittés förslag. I det föregående har i detta syfte av departementschefen förordats en serie åtgärder som leda till ej obetydliga kostnadsminskningar. Såsom av det följande närmare framgår har departementschefen dock ej ansett sig kunna ansluta sig till överbefälhavarens uppfattning, att Skånska kavalleriregementet nu bör indragas. Den av överbefälhavaren förordade sammanslagningen av vissa artilleriförband och minskningen av Livregementet till häst har synts departementschefen böra övervägas i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1948/49, varför det bör ankomma på chefen för armén att närmare undersöka de konsekvenser i ekonomiskt hänseende och i övrigt, som bli en följd av åtgärder i sådant hänseende. Av det följande kommer att framgå den ståndpunkt departementschefen ansett sig böra intaga i de av överbefälhavaren i övrigt berörda frågorna.

Under de senaste åren ha förelegat vissa svårigheter att besätta samtliga de å personalförteckning uppförda kaptensbeställningarna. Med hänsyn härtill har inhämtats riksdagens medgivande att, därest ledig kaptensbeställning icke kunnat besättas med därtill kompetent beställningshavare, ett mot uppkommande vakanser svarande antal löjtnantsbeställningar i stället får till sättas. Samma anordning har synts erforderlig jämväl för nästa budgetår. Medgivande av denna innebörd har synts böra intagas i form av anmärkning i vederbörlig personalförteckning.

Departementschefen har härefter övergått till behandlingen av de olika

anslagsposterna samt i anslutning därtill lämnat en redogörelse för de huvudsakliga ändringar i de för innevarande budgetår fastställda personalförteckningarna som böra vidtagas.

I. Avlöningar till ordinarie tjänstemän.

Såsom under punkt 3 anförts böra kostnaderna för avlöningar till manuskap av lägre grad än överfurir från och med nästa budgetår bestridas från anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Generalitetet.

Generalmajoren A. Bredberg, född den 24 februari 1884, utnämndes den 15 november 1945 till militärbefälhavare för V. militärområdet (lönegrad Ob 4). Bredberg har emellertid på grund av honom beviljad tjänstledighet för fullgörande av uppdrag som vice ordförande i statens organisationsnämnd och ordförande i försvarets centrala organisationskommitté icke tillträtt befattningen som militärbefälhavare. Det är att antaga att Bredberg icke kommer att återinträda i aktiv militär tjänst utan tagas i anspråk för fortsatt uppdrag i organisationsnämnden. Beställningen som militärbefälhavare och flera lägre beställningar måste på grund av detta förhållande uppehållas allenast på förordnande, vilket medför avsevärda olägenheter för den berörda personalen. För att undanröja dessa olägenheter har departementschefen föreslagit, att för Bredberg inrättas en särskild beställning såsom generalmajor i lönegrad Ob 4 på generalitetets stat, vilken beställning vid Bredbergs avgång bör indragas. Vid fortsatt tjänstledighet för fullgörande av uppdraget i organisationsnämnden har Bredberg givetvis att avstå samtliga löneförmåner i den militära beställningen.

Generalstabskåren.

Antalet kaptener vid generalstabskåren har ansetts kunna minskas med 3 till 41.

Arméstaben.

Antalet beställningar för kaptener eller löjtnanter med arvoden enligt Oa 3 eller Oa 2 har synts kunna minskas med 3 till 6.

En av de i gällande personalförteckning för arméstaben upptagna kontorsbiträdesbefattningarna i A 4 är avsedd för hemvärnsstaben. Då kostnaderna för avlöningar m. m. till fast anställd personal vid hemvärnsstaben och hemvärnets stridsskola skola redovisas under hemvärnets anslag, bör den ifrågasvarande kontorsbiträdesbefattningen överflyttas till personalförteckning för hemvärdet.

Centrala värnpliktsbyrån.

Då kostnaderna för centrala värnpliktsbyråns verksamhet från och med nästa budgetår skola bestridas från särskilda för byrån avsedda anslag, böra

de för närvarande under förevarande rubrik upptagna beställningarna utgå ur arméns personalförteckning.

Arméinspektionen.

Under denna rubrik för innevarande budgetår upptagna 14 beställningar för kaptener med arvoden enligt Oa 3 ha föreslagits skola utbytas mot samma antal beställningar för kaptener eller löjtnanter med arvoden i Oa 3 eller Oa 2.

Hemvärnsstaben.

I anslutning till vad i det föregående under rubriken Arméstaben anförs böra de för närvarande under förevarande rubrik upptagna beställningarna utgå ur arméns personalförteckning.

Militärområdena m. m.

Enligt vad under punkt 2 i det föregående anförs bör staten för Kiruna-Jokkmokks försvarsområdesstab utökas med 1 kapten, 1 sergeant, 1 överfurir och, efter hand, 3 förrådsvaktmästare.

Antalet ordinarie förrådsvaktmästare vid de övriga lantmilitära försvarsområdesstaberna föreslås på sätt angivits under punkt 2 i det föregående skola minskas från 53 till 38 genom överflyttning av 3 befattningar till Kiruna-Jokkmokks försvarsområdesstab samt genom successiv indragning av ytterligare 12 befattningar.

Truppförbanden.

I gällande personalförteckning äro för Kronobergs regementes förutvarande detachement och Göta ingenjörkårs kustingenjörstablissemant i Karlskrona upptagna befattningar för 1 maskinist (Ca 12) och 1 eldare av 1. klass (Ca 7) respektive 1 eldare av 1. klass (Ca 7), vilka befattningar vid nuvarande innehavares avgång icke må återbesättas med ordinarie innehavare utan därefter skola tills vidare uppehållas med vikarie. Ifrågavarande befattningar disponeras numera, efter etablissementens överförande till förvaltning av marinens myndigheter, av Karlskrona kustartilleriregemente respektive Blekinge kustartilleriförsvaret. Vid angivna förhållande föreslås befattningarna skola utgå ur arméns personalförteckning och i stället redovisas under marinens motsvarande förteckning.

I enlighet med vad i det föregående under punkt 1 förordats böra följande ändringar och tillägg vidtagas beträffande personalförteckningen för ordinarie militär personal såvitt avser infanteriet. Vid varje infanteriregemente tillkomma 3 förvaltarbeställningar, vilka må finnas inrättade först sedan rationaliseringen genomförts vid vederbörligt regemente, och därefter, intill dess de kunna besättas med personal särskilt utbildad för de avsedda befattningarna — regementsexpeditionsföreståndare, personalregistrator och kasernförvaltare — må uppehållas endast på förordnande. Beträffande fanjunkarbeställningarna vid infanteriregementena bör, med giltighet från det den beslutade omorganisationen genomförts vid vederbörligt

regemente, föreskrivas, att vid närmast inträffande sådan ledighet å två dylika beställningar vid varje regemente, som uppkommit i samband med innehavarnas befordran till någon av nyssnämnda tre förvaltarbeställningar eller nyinrättad beställning för tygförrådsförvaltare å tygstaten, avsedd för infanteriets truppförband, beställningarna icke må återbesättas eller uppehållas på förordnande.

På sätt framgår av punkt 3 bör antalet överfurirsbeställningar vid infanteriet minskas från 330 till 324. För samtliga infanteriregementen utom två böra upptagas 17 beställningar. Med hänsyn till Södra Skånska infanteriregementets dubbelförläggning beräknas för detta regemente 19 beställningar, medan antalet beställningar vid Älvsborgs regemente, där en civil befattningshavare övergångsvis finnes anställd för tillsynen av regementets skjutbanor, bör tills vidare upptagas till 16.

För varje infanteriregemente bör vidare i enlighet med förslag under punkt 1 tillkomma en befattning för förrådsvaktmästare (Ca 7).

Enligt en i not till personalförteckningen meddelad föreskrift skola vid uppkommande ledighet å majorsbeställningar vid kavalleriet två sådana beställningar vakantsättas. Denna föreskrift är meddelad för att möjliggöra indragande successivt av ifrågavarande två beställningar (prop. 1945: 170, s. 283). Då en majorsbeställning vid kavalleriet blivit ledig under innevarande budgetår, bör antalet dylika beställningar för nästa budgetår minskas med 1.

Såsom framgår av punkt 3 böra vid kavalleriet upptagas 51 överfurirsbeställningar för hovslagarebeställningsmän. Antalet överfurirsbeställningar i övrigt vid kavalleriet bör upptagas till 44, eller 11 vid varje regemente. Det sammanlagda antalet överfurirsbeställningar vid kavalleriet skulle alltså utgöra (51 + 44 =) 95. För innevarande budgetår finnas 58 överfurirsbeställningar.

I avbidan på försvarskommitténs förslag bör den vid Skånska trängkåren alltiämt förslagda musikkåren av typ III bibehållas därstädes, medan den för pansarregementet nu avsedda musikkåren av typ II bör övertagas av kavalleriregementet. I enlighet härmed bör kavalleriets personalstat ökas med 1 musiksergeant (UO 1).

För att underlätta övergång till ny arméorganisation böra i enlighet med förslag av arméchefen 2 majorsbeställningar vid pansartrupperna utbytas mot 2 beställningar för alternativt majorer eller kaptener.

Antalet överfurirsbeställningar vid pansartrupperna bör, såsom anförts under punkt 3, minskas från 83 till 57, fördelade på de fyra pansarregementena efter nummerordning med 11, 17, 15 och 14.

I anslutning till vad i det föregående anförts bör pansartruppernas personalstat minskas med 1 musikdirektör av 1. eller 2. graden (Oa 3 eller Oa 2), 2 musikfanjunkare (UO 2) och 4 musiksergeanter (UO 1).

Vad angår artilleriets truppförband bör för underlättande av övergång till ny arméorganisation i enlighet med förslag av arméchefen 1 majorsbeställning vid ettvar av följande förband, nämligen Svea, Göta, Wendes, Norrlands, Smålands, Bodens och Bergslagens artilleriregementen samt Norr-

bottens artillerikår, utbytas mot 1 beställning för alternativt major eller kapten. Vidare föreslås, att följande beställningar indragas, nämligen 1 kapstensbeställning vid vardera av Svea och Wendes artilleriregementen, 1 kapstensbeställning vid vardera av Norrbottens och Gotlands artillerikårer, 1 löjtnantsbeställning vid vardera av Svea och Wendes artilleriregementen ävensom 1 löjtnantsbeställning vid Gotlands artillerikår.

Härjämte bör, såsom anförts under punkt 3, antalet överfurirsbeställningar vid artilleriet minskas från 154 till 121. Dessa ha ansetts böra fördelas sålunda, att vardera av Svea och Wendes artilleriregementen erhåller 15 beställningar, Göta artilleriregemente 16 beställningar, Norrlands artilleriregemente 18 beställningar, Norrbottens artillerikår — med beaktande av ifrågasatt sammanslagning med Bodens artilleriregemente — 9 beställningar samt Smålands artilleriregemente, Gotlands artillerikår ävensom Bodens och Bergslagens artilleriregementen vardera 12 beställningar.

Luftvärnet. Beträffande träng- och luftvärnskårcheferna, vilka nu äro placerade i lönegraderna Oa 6 respektive Oa 5, föreslås, att de förstnämnda uppflyttas till lönegrad Ob 1 och de sistnämnda till lönegrad Oa 6. I överensstämmelse härmed böra å luftvärnets stat uppföras 4 beställningar för kårchefer i Oa 6 i utbyte mot samma antal beställningar för överstelöjtnanter i Oa 5.

För luftvärnet är i gällande personalförteckning upptagen en beställning för överste, chef för luftvärnsskjutskolan, i lönegrad Oa 6. Denna beställning föreslås skola utbytas mot en beställning för chef för luftvärnsskjutskolan i alternativt Oa 6 eller Oa 5. Vidare föreslås att luftvärnets personalstat minskas med 1 majorsbeställning och 6 löjtnantsbeställningar, medan å andra sidan bör tillkomma 1 beställning för alternativt major eller kapten.

Antalet överfurirsbeställningar vid luftvärnet bör, såsom anförts under punkt 3, minskas från 101 till 84, eller 12 vid varje förband.

Därest ifrågasatt överförande till luftvärnet av ett luftvärnsbatteri ur Gotlands kustartillerikår skulle komma till stånd, bör det enligt departementschefen få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela beslut i vad mån det kan bliva erforderligt att viss stampersonal, avsedd för bemanning av berörda batteri, överföres från kustartilleriets till arméns personalstater.

Vid ingenjörtrupperna böra, såsom anförts under punkt 3, upptagas 36 överfurirsbeställningar, 12 vid varje kår, innebärande en minskning för hela truppslaget med 3 beställningar.

Vid signaltrupperna finnas enligt personalförteckningen för innevarande budgetår 28 beställningar för överfurirer. Av dessa ha 10 avsetts för radiofurirer. Såsom anförts under punkt 3 böra för denna personal avses civila radiotelegrafistbefattningar i MEo 12. Överfurirsbeställningar, som redan blivit tillsatta med radiofurirer, böra därvid uppföras på övergångsstat. Antalet överfurirsbeställningar i övrigt vid signaltrupperna föreslås skola minskas från 18 till 17.

I anslutning till vad i det föregående anförts böra för trängens upp-

föras beställningar för 4 kårchefer i Ob 1 i utbyte mot samma antal beställningar för kårchefer i Oa 6.

Den för trängen upptagna beställningen för överste (avdelningschef vid arméinspektionens trängavdelning, tillika chef för trängens personalkår) i lönegrad Oa 6 föreslås skola utbytas mot en beställning för överstelöjtnant eller major i Oa 5 eller Oa 4.

Enligt nuvarande organisation avses 49 underofficersbeställningar, varav 20 fanjunkar- och 29 sergeantsbeställningar, för sjukvårdsunderofficerare vid arméns olika truppförband och skolor. I samband med genomförande av det under punkt 3 berörda förslaget om inrättande av beställningar för sjukvårdsöverfurirer bör för bibehållande av nuvarande proportion mellan de olika underofficersgraderna antalet fanjunkare bestämmas till 16 och antalet sergenter till 23. Vidare föreslås indragning av 1 fanjunkar- och 9 sergeantsbeställningar, varvid förutsattes att antalet fanjunkare i fortsättningen successivt nedbringas med ytterligare 3 med en motsvarande ökning av antalet sergentsbeställningar.

Vid trängen böra vidare, såsom framgår av punkt 3, finnas 74 beställningar för sjukvårdsöverfurirer. Antalet överfurirsbeställningar i övrigt vid trängen har upptagits till 56, eller 14 vid varje trängkår. Det sammanlagda antalet överfurirsbeställningar vid trängen skulle alltså utgöra (74 + 56 =) 130. För innevarande budgetår finnas 113 dylika beställningar.

I enlighet med vad i det föregående anförts bör för trängen tillkomma följande för Skånska trängkåren avsedda musikpersonal, nämligen 1 musikdirektör av 1. eller 2. graden (Oa 3 eller Oa 2), 2 musikfanjunkare (UO 2) och 3 musiksergenter (UO 1).

Fälttygkåren.

I personalförteckningen för innevarande budgetår har föreskrivits, att vid uppkommande ledighet å fyra av de 27 förvaltarbeställningarna vid fälttygkåren frågan om deras återbesättande skulle, i anledning av beslutet om ändrad försvarsområdesindelning, underställas Kungl. Maj:ts prövning. Såsom framgår av punkt 1 har Kungl. Maj:t numera medgivit, att dessa fyra beställningar må placeras vid infanteriet från och med den 1 juli 1947. De återstående (19—4 =) 15 beställningar för förvaltare, som, vid bifall till vad under samma punkt föreslagits, skola avses för tygförrådsförvaltare vid infanteriet, böra nyinrättas på fälttygkårens stat.

Vid fälttygkåren finnas för innevarande budgetår upptagna 6 beställningar för överfurirer, avsedda för tjänstgöring vid tygkompanierna. Antalet dylika beställningar bör för nästa budgetår, såsom av punkt 3 framgår, nedbringas till 3.

Tygstaten.

Departementschefen har räknat med att ytterligare 3 beställningar för tygförvaltare av 1. klassen tillkomma från och med budgetåret 1947/48 och att samtidigt därmed antalet beställningar för tygförvaltare av 2. klassen minskas med 3.

Antalet tyghantverkare av 2. klassen föreslås skola successivt minskas från 178 till 174.

I enlighet med vad i det föregående under punkt 3 anförts böra å tygstaten tillkomma 178 beställningar för armétekniker. Det har syntes få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa beställningarnas fördelning på de olika beställningsmannalinjerna.

På grund av avgång bland den personal vid krigsmaterielverket och försvarets fabriksverk, som för innevarande budgetår redovisas å tygstaten, hava dessa beställningar minskats, såvitt avser krigsmaterielverket, med 1 tygskrivare och, såvitt avser fabriksverket, med 1 tygverkmästare av 1. klassen.

Fortifikationskåren.

Departementschefen har föreslagit, att 1 beställning i Oa 4 utbytes mot 1 beställning i Oa 5 eller Oa 4 och att 2 beställningar i UO 1 utbytas mot samma antal beställningar i UO 2 eller UO 1.

Intendenturkåren.

Antalet kaptensbeställningar föreslås minskat med 1.

Antalet överfurirsbeställningar bör, såsom av punkt 3 framgår, ökas från 3 till 7.

Fältläkarkåren.

Departementschefen har föreslagit inrättande av ytterligare en beställning för bataljonsläkare (Ca 22), avsedd för arméns jägarskola.

Vissa utbildningsanstalter.

De nu i Oa 6 upptagna beställningarna såsom chefer för arméns underofficersskola, krigsskolan, infanteriskjutskolan och artilleriskjutskolan föreslås för underlättande av övergång till ny arméorganisation skola utbytas mot beställningar i alternativt Oa 6 eller Oa 5. Vidare föreslås, att å infanteriskolans stat skall uppföras ytterligare 1 överfurirsbeställning. Såsom av punkt 3 framgår bör antalet överfurirsbeställningar vid ridskolan minskas från 3 till 2.

Centrala sjukvårdsförråd.

Under rubriken Sjukvårdsväsendet äro i gällande personalförteckning uppförda 4 förrådsvaktmästarbefattningar i Ca 7, avsedda för centrala sjukvårdsförråd. Dessa befattningar böra uppföras under den nya rubriken Centrala sjukvårdsförråd.

Arméhundväsendet.

Departementschefen har föreslagit utbyte dels av den nuvarande arvodesbefattningen (Oa 11) för chefen för arméhundväsendet mot en beställning såsom chef för arméhundväsendet i alternativt Oa 5 eller Oa 4, dels ock av den nuvarande beställningen såsom chef för arméhundskolan med arvode i Oa 3 mot en beställning såsom chef för arméhundskolan i alternativt Oa 4 eller Oa 3.

Till löner för den personal som bör uppföras å personalförteckningen för ordinarie tjänstemän — med undantag av den personal vid försvarets fabriksverk, som redovisas under tygstaten — skulle för nästkommande budgetår med utgångspunkt i nu gällande avlöningsbestämmelser erfordras ett belopp av i runt tal 35 700 000 kronor. Denna beräkning förutsätter, att samtliga beställningar komma att vara besatta under hela budgetåret. Det torde emellertid kunna räknas med att vissa beställningar med hänsyn till rekryteringssvårigheter komma att under hela eller någon del av året vara vakanta. Med hänsyn härtill har anslagsbelastningen för löner till ordinarie tjänstemän beräknats komma att icke oväsentligt understiga det enligt förutnämnda grunder beräknade beloppet. Departementschefen har uppskattat de verkliga lönekostnaderna enligt nuvarande löneläge till ett belopp av 34 800 000 kronor.

Kostnaderna för avlöningar till personal å avgångsstat ha för innevarande budgetår beräknats till 39 000 kronor. Med tillämplande av samma beräkningsgrunder som för innevarande budgetår ha kostnaderna för nästa budgetår uppskattats till i runt tal 37 000 kronor.

För personal å disponibilitetsstat ha enligt motsvarande grunder som beträffande personal å avgångsstat beräknats i runt tal 20 000 kronor (nu 10 000 kronor).

Med hänsyn till minskat antal kvarstående indelta har medelsbehovet för avlöning och dagavlöningsstillägg åt indelt manskap, för innevarande budgetår beräknat till 73 000 kronor, för budgetåret 1947/48 uppskattats till omkring 70 000 kronor enligt nuvarande löneläge.

Från anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän utgå, förutom lön enligt löneplan, vissa i avlöningsreglementena angivna fasta lönetillägg och flygtillägg. Dessa förmåner ha liksom för innevarande budgetår beräknats draga en kostnad av omkring 950 000 kronor.

I enlighet med vad i det föregående anförts har förevarande anslagspost för budgetåret 1947/48 enligt nuvarande löneläge beräknats till i runt tal 35 800 000 kronor. Den allmänna löneregleringen medför, att anslagsposten uppräknats med omkring 20 200 000 kronor till 56 000 000 kronor (nu 48 000 000 kronor).

2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar.

Arméstaben.

Till följd av omorganisation inom arméledningen bör 1 befattning såsom expeditionsunderofficer (löneklass UO 7) utgå ur personalförteckningen.

Militärområdena m. m.

Antalet befattningar för inspektörer för lokalförsvaret (löneklass Ob 1) föreslås med hänsyn till personalavgång minskat med 3.

Kommandant samt försvarsområdesbefälhavare. Försvarsområdesstaber. Genom kungörelse 1946:555 har i besparingssyfte den militärterritoriella indelningen ändrats. Genom sammanslagning av vissa försvarsområden har, såsom i det föregående under punkt 2 anförts, antalet

försvarsområdesstab i fred minskats med 4. Då sammanslagningen ansetts böra genomföras med beaktande i skälig utsträckning av den redan anställda personalens intressen, har Kungl. Maj:t förordnat, bland annat, att arvodesanställd personal, vars befattningar i samband med omorganisationen skulle indragas och som icke kunde beredas annan anställning vid försvarsväsendet, finge kvarstå i tjänst med bibehållna avlöningsförmåner högst intill den 1 oktober 1947 samt utnyttjas enligt vederbörande militärbefälhavares bestämmande.

Chefen för armén har i sina äskanden för budgetåret 1947/48 räknat med den sålunda förutsatta personalminskningen utom vad angår antalet hemvärnsofficerare (biträdande hemvärnsofficerare) och hemvärnsunderofficerare, vilket antal arméchefen i avvaktan på resultatet av försvarskommitténs arbete föreslagit skola bibehållas oförändrat. I skrivelse den 25 oktober 1946 har arméchefen emellertid föreslagit, att för Sundsvalls försvarsområde skola tillkomma en hemvärnsofficers- och en hemvärnsunderofficersbefattning. Arméchefen har därjämte föreslagit, att för Kalmar—Växjö försvarsområdesstab skulle inrättas ytterligare en befattning för förrådsunderofficer (löneklass UO 8), avsedd såsom uppbördsman för sjukvårdsmateriel. Vidare har arméchefen förutsatt, att med indragning av 2 befattningar för försvarsområdesbefälhavare skulle anstå till den 1 april 1948. Arméchefens berörda förslag ha biträtts av civilförvaltningen.

Departementschefen har ansett sig för sin del böra vidhålla, att den personalminskning, som av statsmakterna i följd förutsattes kunna ske i samband med den beslutade ändringen av försvarsområdesindelningen, i sin helhet genomföres under nästa budgetår. Departementschefen finner sig alltså icke kunna tillstyrka, att undantag sker beträffande hemvärnsofficerare och hemvärnsunderofficerare. Visserligen har 1945 års hemvärnskommitté i sitt den 3 september 1946 avgivna betänkande (SOU 1946: 59) föreslagit viss ökning av antalet hemvärnsofficerare och hemvärnsunderofficerare. Detta förslag bör emellertid enligt departementschefen bedömas i samband med beslut rörande den framtida försvarsområdesorganisationen. Arméchefens förslag om inrättande av ytterligare en förrådsunderofficersbefattning för Kalmar—Växjö försvarsområdesstab är departementschefen icke nu beredd att förorda. I anslutning till det anförda föreslår departementschefen, att av de i gällande personalförteckning för försvarsområdesbefälhavare och personal vid försvarsområdesstaberna uppförda arvodesbefattningarna följande indragas från och med nästa budgetår, nämligen 4 försvarsområdesbefälhavare (löneklass Oa 14), 4 hemvärnsofficerare (löneklass Oa 10), 4 tygofficerare (löneklass Oa 10), 4 intendent (löneklass Oa 10), 4 expeditionsunderofficerare (löneklass UO 7), 4 hemvärnsunderofficerare (löneklass UO 7), 4 ammunitionsförvaltare (löneklass UO 7) och 4 förrådsunderofficerare (löneklass UO 8). De ifrågakvarande befattningarna ha dock, med hänsyn till de förut berörda bestämmelserna rörande omorganisationens genomförande och med bifall härutinnan till arméchefens förslag, ansetts böra få disponeras, två försvarsområdesbefälhavare längst till och med utgången av mars 1948 och övriga befattningar längst intill den 1 oktober 1947.

Såsom framgår av punkt 2 i det föregående skall frågan om begränsning av antalet befattningar för pensionerad personal i arvodesbefattningar jämväl vid de kvarvarande försvarsområdesstaberna göras till föremål för ytterligare utredning.

Truppförbanden m. m.

I anslutning till vad under punkt 1 i det föregående anförts angående utformningen av personalstaterna för infanteriets truppförband föreslås att för Älvsborgs regemente, såsom typregemente för rationaliserat infanteriregemente, från och med nästa budgetår upptagas följande befattningar för pensionerad personal i arvodesbefattningar, nämligen 1 biträdande mobiliseringsofficer (Oa 10), 1 kompanichef (Oa 10), 3 expeditiionsunderofficerare, varav 1 å inskrivningsexpeditionen, (UO 7), 1 stabsunderofficer (UO 7) samt övergångsvis — intill dess centraliseringen av tvätt- och reparationsstjänsten genomförts — 1 verkstadsunderofficer (UO 7).

Befattningen som tillsynsman vid övningsfältet vid Rommehed föreslås skola utbytas mot en arvodesbefattning för pensionerad underofficer i löneklass UO 7.

Under rubriken artilleriets truppförband har departementschefen räknat med att en arvodesbefattning för förvaltningsunderofficer vid Marma skjutfält i löneklass UO 8 tillkommer samt att en arvodesbefattning såsom skjutfältsuppörare i löneklass UO 7 utgår ur personalförteckningen.

Vissa utbildningsanstalter.

Beträffande arméns underofficersskola har föreslagits, att arvodesbefattningen såsom intendent och redogörare, tillika kasernofficer, i löneklass Oa 10 indrages från och med nästa budgetår.

För ridskolan föreslås, att befattningarna för 1 förrådsunderofficer i löneklass UO 8 samt 1 köksföreståndare och furageuppbördsman i löneklass UO 7 sammanslås till 1 befattning för förvaltningsunderofficer i löneklass UO 8.

Centrala sjukvårdsförråd.

Departementschefen har föreslagit, att en av förrådsunderofficersbefattningarna i löneklass UO 7 utbytes mot en motsvarande befattning i löneklass UO 8.

Arméhundväsendet.

I anslutning till vad i det föregående anförts under ordinarieposten bör den för närvarande i personalförteckningen upptagna befattningen såsom chef för arméhundväsendet i löneklass Oa 11 utgå ur förteckningen.

Avlöningskostnaderna för den personal i arvodesbefattningar, som för nästa budgetår bör uppföras å personalförteckningen, ha beräknats med utgångspunkt i nu gällande avlöningsbestämmelser till i runt tal 5 600 000 kronor. Emellertid har beloppet med hänsyn till den allmänna löneregleringen höjts

med 3 200 000 kronor till 8 800 000 kronor. De pensionsmedel, vilka såsom särskilda uppbördsmedel ansetts böra upptagas i avlöningsstaten för nästa budgetår, hava beräknats till 4 800 000 kronor.

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Från ifrågavarande anslagspost bestridas kostnaderna för dels arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän, dels ock vissa andra arvoden och särskilda ersättningar.

Arvoden utöver lön till militär och civilmilitär personal.

I förteckningen uppfört arvode till chefen för arméstaben har föreslagits utpräknat med 205 kronor till 2 100 kronor.

Vissa andra arvoden och särskilda ersättningar.

Arméstaben.

I gällande arvodesförteckning upptaget arvode å 6 760 kronor till majoren å reservstat N. O. Malmström har föreslagits höjt till 8 100 kronor.

Militärområdena m. m.

Under denna rubrik föreslås omreglering av vissa arvoden.

Departementschefen har erinrat, att Kungl. Maj:t den 22 november 1946 bemyndigat chefen för armén att tillkalla högst fyra sakkunniga för att biträda med utredning rörande bevakning av vissa militära skyddsföremål vid armén, vilken utredning ännu icke är avslutad. Därest utredningen skulle leda till ändringar i den nuvarande eller, vad beträffar försvarsområdena, den för nästa budgetår beräknade bevakningsorganisationen, kan detta påverka behovet av medel för bevakningsarvoden. Intill dess förrädsplaneringen vid försvarsområdena genomförts, kan vidare behov föreligga att jämväl under nästa budgetår bibehålla vissa nu utgående arvoden. Departementschefen har förutsatt, att Kungl. Maj:t skall äga att för här antydda ökade medelsbehov medgiva överskridande av förevarande anslagspost.

Under förevarande rubrik Vissa andra arvoden och särskilda ersättningar föreslås i övrigt allenast smärre jämkningar, ävensom att vissa arvoden till följd av ändrat redovisningssystem utgå ur arvodesförteckningen.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har för nästa budgetår beräknats till 575 000 kronor (nu 1 250 000 kronor).

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Såsom under punkt 3 anförts böra kostnaderna för avlöningar till manskap av lägre grad än överfurir från och med nästa budgetår bestridas från förevarande anslagspost. Antalet beställningar för dylikt manskap, med undantag av musikmanskap, har i berörda sammanhang beräknats till 7 255, varav 3 765 för furirer, 1 353 för korpraler (konstaplar) och 2 137 för vicekorpraler (vice-

konstaplar) och meniga. Beträffande beställningarnas fördelning på olika truppförband m. m. hänvisas till en vid statsrådsprotokollet fogad förteckning (*bilaga 3*), vari jämväl redovisats beställningarna för musikmanskap. I fråga om sistnämnda personalgrupp ha förutsatts de jämkningar i den nuvarande organisationen, som följa av vad i det föregående vid behandlingen av anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän föreslagits beträffande musikorganisationen vid Skånska kavalleriregementet, Skånska pansarregementet och Skånska trängkåren.

I personalförteckning redovisade extra ordinarie tjänstemän.

Under denna rubrik föreslås — förutom att vissa befattningar till följd av ändrat redovisningssystem skola utgå ur personalförteckningen ävensom smärre jämkningar — följande.

Militärområdena m. m.

Departementschefen har för nästa budgetår räknat med inrättande dels vid varje militärbefälsstab av en befattning för kanslibiträde i MEO 7, dels vid VII. militärbefälsstaben av 5 befattningar för förrådsmän i MEO 5, avsedda för vissa ammunitions- och intendenturförråd, dels 4 nya befattningar för telefonvakter vid militärbefälsstaberna, dels ock 3 kontors- eller skrivbiträdesbefattningar vid domänofficerens å Järvafältet expedition.

För försvarsområdesstaberna med undantag av staben för Kiruna—Jokkmokks försvarsområden böra i enlighet med vad under punkt 2 anförts tillkomma 2 befattningar för uppborädsmän för byggnader m. m. i MEO 12 för Kalix försvarsområde och sammanlagt 114 befattningar för förrådsmän i MEO 5. Av sistnämnda befattningar må dock 16 icke besättas, så länge de övertaliga 4 tyghantverkarna och 12 förrådsvaktmästarna kvarstå i tjänst vid försvarsområdesstaberna. Vidare böra tillkomma sammanlagt 19 kanslibiträden i MEO 7. Vidare räknar departementschefen med 50 befattningar för kontors- eller skrivbiträden (MEO 4 eller 2), d. v. s. en ökning med 4 befattningar.

För försvarsområdesstaben i Kiruna—Jokkmokks försvarsområden böra i anslutning till vad under punkt 2 förordats tillkomma följande extra ordinarie befattningar, nämligen 1 uppborädsman för byggnader m. m. (MEO 12), 1 kansliskrivare (MEO 11), 1 kontorist (MEO 9), 2 kanslibiträden (MEO 7), 13 förrådsmän (MEO 5) samt 4 kontors- eller skrivbiträden (MEO 4 eller 2).

Truppförbanden m. m.

Beträffande förrådspersonalen har departementschefen erinrat, att han vid behandlingen av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän föreslagit överförande till ordinarie anställning av 1 extra ordinarie förrådsvaktmästare vid varje infanteriregemente. Motsvarande minskning bör därför ske under icke-ordinarieposten, varför departementschefen räknar med att 19 extra ordinarie befattningar för förrådsvaktmästare (MEO 7)

utgå ur förteckningen. Den för Älvsborgs regemente enligt punkt 1 i det föregående föreslagna organisationen innebär beträffande icke-ordinarie förrådspersonal utökning med 2 förrådsmän i förhållande till personalförteckningen för innevarande budgetår, av vilka 1 framdeles avses skola ersättas med överfurir. En tillämpning av normalorganisationen inom infanteriet i övrigt skulle medföra en ökning med sammanlagt 18 förrådsmän, 1 för varje regemente.

Vad beträffar övriga truppförband föreslås beträffande antalet förrådsvaktmästare utökning med 1 dylik befattning för Skånska kavalleriregementet, vilket med hänsyn till beslutet om regementets fortsatta uppsättande bör i detta hänseende likställas med de övriga kavalleriregementena. Vidare räknar departementschefen med ytterligare 3 befattningar för förrådsmän vid Skånska kavalleriregementet samt utökning av antalet förrådsmän vid envar av trängkårerna med 3 eller sammanlagt 12 befattningar.

Beträffande *kontorspersonalen* har departementschefen med utgångspunkt från normalorganisationen för *infanteritruppförbanden* räknat med utökning med 19 befattningar i MEo 9, 95 i MEo 7 och 57 i MEo 4 eller 2.

Vid övriga truppförband hava medel beräknats för nya befattningar för 30 kontorister (MEo 9) och 30 kanslibiträden (MEo 7).

Beträffande *övrig extra ordinarie personal vid truppförbanden* har departementschefen för kavalleriets del räknat med en minskning av antalet remontryttare med 4 till 86.

I propositionen 1945: 170 (s. 266 o. f.) behandlade dåvarande departementschefen frågan om personalbehovet för Skånska kavalleriregementet, vilket jämlikt beslut av 1943 års riksdag skulle uppsättas i samband med att Skånska pansarregementet överflyttades till Hässleholm. Det i propositionen framlagda förslaget till personalförändringar, vilket riksdagen bifallit (skrivelse 1945: 353), innebar i huvudsak endast en omfördelning av redan befintliga beställningar och befattningar; dock skulle för det nya regementet inrättas — förutom en regementschefsbeställning — vissa beställningar och befattningar för förvaltningspersonal.

Genom beslut den 27 september 1945 meddelade Kungl. Maj:t bestämmelser rörande organiserandet av regementet, innebärande bland annat att uppsättandet skulle ske i tre omgångar, av vilka den första skulle börja den 1 oktober 1945, den andra den 1 april 1946 och den tredje vid tidpunkten för pansarregementets slutliga överflyttande till Hässleholm. Under första omgången skulle organiseras en ryttarskvadron genom överflyttning av den skvadron ur Livregementets husarer som dithills varit förlagd till Ljungbyhed. Under andra omgången skulle organiseras reducerad regementsstab och ytterligare en ryttarskvadron samt under hösten 1946 en remontdressyrskvadron, i samband varmed dressyranstalten vid Herrevadsklosters remontdepå skulle nedläggas. Under tredje omgången skulle uppsättningen av regementet i övrigt slutföras. Vad personalen angår skulle från och med den 1 oktober 1945 vid regementet från andra förband placeras omkring fem kompaniofficerare och omkring fem underofficerare, och från och med den 1 april 1946 skulle tillkomma — förutom viss annan personal — ytterligare omkring

fem kompaniofficerare och omkring fem underofficerare, likaledes från andra förband. Enligt chefens för armén bestämmande skulle vidare erforderlig personal för handläggning av personalredovisnings- och förvaltningsärenden samt för bestridande av materiel- och kasernvård få placeras och tillträda tjänstgöring vid regementet före dess slutliga organiserande.

I skrivelse den 8 februari 1946 hemställde överbefälhavaren med hänsyn till pågående utredningar rörande försvarets framtida organisation, att åtgärder måtte vidtagas i syfte att tills vidare inhibera organiserandet av Skånska kavalleriregementet. Genom beslut den 8 mars 1946 och den 24 januari 1947 meddelade härefter Kungl. Maj:ts bestämmelser rörande omorganisationens genomförande, innebärande bland annat vissa inskränkningar i den genom beslutet den 27 september 1945 fastställda planen. Sålunda föreskrevs, att den planerade remontdressyrskvadronen vid regementet tills vidare icke skulle uppsättas och att följaktligen remontdressyranstalten vid Herrevadsklosters remontdepå tills vidare skulle bibehållas.

Från Kungl. Maj:ts sida föreligger sålunda beslut om att uppsättningen av Skånska kavalleriregementet skall fullföljas på sätt riksdagen redan beslutat, dock med viss begränsning. Departementschefen har erinrat, att uppsättandet av Skånska kavalleriregementet ej innebär någon egentlig utvidgning av kavalleriet, då det nya regementets organiserande förutsatts skola i huvudsak ske inom ramen för kavalleriets nuvarande kader av personal och hästar. Ett fullföljande av det av statsmakterna redan fattade beslutet om regementets uppsättande har med hänsyn härtill icke ansetts behöva föregripa arbetet inom 1945 års försvarskommitté, där frågan om kavalleriets organisation självfallet bör bli föremål för grundlig omprövning. Vid sitt ställningstagande i denna fråga har departementschefen särskilt beaktat de synnerligen otillfredsställande förläggningsförhållandena för de till Ljungbyhed förlagda ryttarskvadronerna och ansett ofrånkomligt, att denna förläggning så snart ske kan utbytes mot en ur personalens och de värnpliktigas synpunkt lämpligare. Därvid har det syntts departementschefen vara mest rationellt att de genom Skånska pansarregementets överflyttande till Hässleholm i höst ledigblivande kasernbyggnaderna i Hälsingborg utnyttjas, särskilt som detta kan ske utan att större kostnader behöva nedläggas på byggnadsarbeten. Att nu överföra personal och hästar ur berörda skvadroner till de äldre kavalleriregementena har syntts departementschefen av utrymmesskäl icke kunna ifrågakomma.

I anslutning till vad sålunda anförts och då Skånska kavalleriregementet beräknas kunna slutligt organiseras under budgetåret 1947/48 föreslås att i personalförteckningen ytterligare upptagas följande för regementet avsedd extra ordinarie personal, nämligen 1 husmoder av 2. klass i MEo 8, 1 biträdande husmoder i MEo 5, 2 första biträden (för kök och servering) i MVc samt 11 köks- och servisbiträden i MVd. Till behovet av förråds- och kontorspersonal vid regementet har departementschefen tagit hänsyn i det föregående vid beräkningen av dylik personal vid truppförbanden.

Chefen för armén har föreslagit, att för ettvarvt av pansartruppförbanden samt två av artilleriets truppförband, nämligen Smålands och

Bergslagens artilleriregementen, inrättas en befattning för vägmästare i MEo 13. Departementschefen, som funnit behovet härav styrkt, är emellertid icke beredd att för närvarande taga ställning till frågan, huruvida särskilda befattningar böra inrättas för ändamålet vid de olika regementena eller personal å vägväsendets stat bör disponeras för ändamålet. Det har syntts få ankomma på Kungl. Maj:t att härutinnan träffa avgörande.

I enlighet med vad i det föregående anförts under anslagsposten till arvodet till pensionerad personal i arvodesbefattningar har departementschefen för artilleriets truppförband räknat med tillkomsten av 1 befattning för tillsynsman i MEo 6, avsedd för Marma skjutfält.

Såsom under punkt 3 anförts har departementschefen för signaltrupperna räknat med inrättande av 10 befattningar för radiotelegrafister i MEo 12 såsom ersättning för motsvarande antal för radiofurirer avsedda överfurirsbeställningar.

I fråga om viss förråds- och kontorspersonal m. m. vid anstalter under arméförvaltningens tyg- och intendenturavdelningar har departementschefen framhållit, att, därest under nästa budgetår en säkrare grund för bedömandet av det stadigvarande personalbehovet kan erhållas, det syntes få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare reglera avlönings- och anställningsförhållandena för personalen.

Viss extra personal m. m.

Medelsbehovet under rubrikerna Vikarier för i personalförteckningen uppförda extra ordinarie befattningshavare, Betjäningsspersonal m. fl., Övrig extra personal samt Tillfälligt anställd personal har beräknats till (500 000 + 30 000 + 860 000 + 1 200 000 =) 2 590 000 kronor (nu enligt statsliggaren 2 760 000 kronor).

Fänrikar.

Departementschefen har beräknat medelsbehovet för avlöning till fänrikar för nästa budgetår till 892 000 kronor (nu 1 168 000 kronor).

Viss icke-ordinarie personal vid fältläkarkåren. Bataljonsveterinärer vid fältveterinärkåren.

Departementschefen har för nästa budgetår räknat med oförändrade medelsanvisningar.

Musikelever.

För innevarande budgetår ha medel beräknats för kontant ersättning till 157 musikelever med 360 kronor för elev och år. Någon höjning härutinnan förutsattes icke för nästa budgetår, varför departementschefen för ändamålet upptager oförändrat belopp, 57 000 kronor. Departementschefen har emellertid erinrat, att försvarsväsendets underbefälsförbund hos Kungl. Maj:t gjort framställning om höjning av den kontanta ersättningen till musikelever, vilken framställning enligt Kungl. Maj:ts beslut den 26 april 1946 icke föranlett annan åtgärd än att handlingarna i ärendet överlämnats till 1945 års försvarskommitté för att tagas under övervägande vid fullgörandet av det kommittén meddelade uppdraget.

Civila lärare.

Med erinran att frågan om timlärararvodenas anpassning till det nya löneläge, som för statstjänstemännen i övrigt uppnås genom den av 1946 års riksdag beslutade allmänna löneregleringen, är föremål för utredning, har departementschefen framhållit, att det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan berörda utredning avslutats, meddela beslut rörande arvodesbeloppens storlek. Departementschefen har för avlöning till civila lärare beräknat 275 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för nästa budgetår skulle enligt nu gällande löneläge utgöra i runt tal 25 200 000 kronor. Med hänsyn till rådande rekryteringssvårigheter kan emellertid belastningen å anslagsposten beräknas komma att understiga berörda belopp med åtminstone 800 000 kronor, varför anslagsposten med utgångspunkt i nu gällande avlöningsbestämmelser borde upptagas till 24 400 000 kronor.

Med beaktande av förslaget om lönereglering för försvarets fast anställda manskap samt den allmänna löneregleringen för övriga personalkategorier har medelsbehovet under förevarande anslagspost uppskattats till 43 700 000 kronor.

5. Rörligt tillägg.

För rörligt tillägg beräknas för nästa budgetår ett belopp av i runt tal 5 725 000 kronor (nu 9 950 000 kronor). Minskningen, 4 225 000 kronor, är i huvudsak föranledd av den allmänna löneregleringen.

Det beräknade medelsbehovet under arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1947/48 uppgår till 110 000 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 35 800 000 kronor. Merkostnaderna på grund av den allmänna löneregleringen och löneregleringen för fast anställt manskap beräknas till omkring 38 000 000 kronor.

Utskottet.

Med hänsyn till den under punkten 2 förordade ändrade organisationen av infanteriregementes stabs- och förvaltningstjänst har vid beräkningen av arméns avlöningsanslag för nästa budgetår den av utskottet under nämnda punkt tillstyrkta nya personaluppsättningen lagts till grund, såvitt rör Älvsborgs regemente, under det att för övriga infanteriregementen räknats med fyra nya förvaltarbeställningar och en ny ordinarie befattning för förrådsvaktmästare vid varje regemente. I övrigt föranleder omorganisationen i fråga i stort sett icke några förändringar i personalstaterna för dessa regementen.

Under punkten 3 har utskottet tillstyrkt av departementschefen förordade grunder för utformningen av personalorganisationen för försvarsområdesstaberna. I överensstämmelse härmed hava under förevarande anslag föreslagits vissa ändringar i personalförteckningar och anslagsberäkningar.

Utöver vad ovan nämnts påverkas personalstaternas sammansättning för nästa budgetår av de av utskottet tillstyrkta förslagen beträffande arméns manskapsorganisation.

Utskottet delar departementschefens uppfattning, att den av överbefälhavaren förordade sammanslagningen av Norrbottens artillerikår och Bodens artilleriregemente samt minskningen av Livregementet till häst bör övervägas först i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1948/49 och att närmare undersökning bör verkställas rörande de konsekvenser i ekonomiskt hänseende och i övrigt, som bliva en följd av åtgärder i sådant hänseende.

Överbefälhavaren har vidare föreslagit indragning av Skånska kavalleriregementet. Yrkanden i samma syfte hava framförts i motionerna II: 268 och II: 364.

Utskottet vill beträffande sistnämnda fråga erinra, att 1943 års riksdag fattat beslut om uppsättande av nämnda kavalleriregemente i samband med att Skånska pansarregementet överflyttades till Hässleholm. Därvid förutsattes, att det nya regementet skulle organiseras inom ramen för kavalleriets nuvarande kader av personal och hästar. Härav följer, såsom departementschefen även framhållit, att uppsättandet av regementet i fråga icke innebär någon egentlig utvidgning av kavalleriet och att det här alltså icke kan bliva fråga om ett föregripande av det inom 1945 års försvarskommitté pågående utredningsarbetet. Utskottet finner vidare i likhet med departementschefen, att de synnerligen otillfredsställande förlägningsförhållandena för de till Ljungbyhed förlagda ryttarskvadronerna göra det ofrånkomligt, att denna förläggning utbytes mot en ur personalens och de värnpliktigas synpunkt lämpligare. Utöver vad ovan anförts må framhållas, att enligt vad utskottet under hand inhämtat Skånska kavalleriregementet är i det närmaste uppsatt, varför det redan av denna anledning icke gärna kan ifrågakomma att nu fatta beslut om dess indragning. Utskottet avstyrker alltså förenämnda båda motioner.

Utskottet finner förslaget om förbättring av löneförmånerna för trängkårcheferna berättigat. Det ansvar och de arbetsuppgifter, som åvila dessa beställningshavare, synas utskottet utgöra bärande skäl för att desamma uppflyttas till lönegrad Ob 1 eller samma lönegrad, till vilken infanteriregementecheferna äro hänförda. Förslaget härom tillstyrkes alltså. I fråga om luftvärnskårcheferna kan utskottet i likhet med departementschefen icke finna tillräcklig anledning föreligga att bibehålla desamma i lägre löneställning än exempelvis artillerikårcheferna. Dessa beställningshavare synas därför böra placeras i lönegrad Oa 6.

Utskottet vill erinra, att utskottet vid 1945 års riksdag uttalade sig för att cheferna för arméhundväsendet och arméhundskolan borde erhålla förbättrade löneställningar. Att utskottet det oaktat icke då ansåg sig böra föreslå åtgärder i sådant syfte berodde på att dessa spörsmål enligt utskottets mening borde lösas först i samband med den allmänna omprövningen av försvarets framtida organisation. Departementschefen har nu förordat ett av arméchefen framställt förslag rörande omorganisation av arméhundväsendets ledning. På i ärendet anförda särskilda skäl vill utskottet icke motsätta sig att den sedan länge uppskjutna frågan om organisationen av arméhundväsendets ledning nu ordnas. Utskottet tillstyrker alltså, att såsom chefer för arméhundväsendet och arméhundskolan inrättas beställningar i lönegraderna alternativt Oa 5 eller Oa 4 respektive alternativt Oa 4 eller Oa 3.

Departementschefen har föreslagit, att den personalminskning, som av föregående års riksdag förutsattes kunna ske i samband med den då beslutade ändringen av försvarsområdesindelningen i sin helhet bör genomföras under nästa budgetår. Detta innebär, bland annat, att antalet hemvärnsbefattningar skall minskas med en hemvärnsofficer och en hemvärnsunderofficer i vart och ett av de fyra indragna försvarsområdena. Departementschefen har alltså ansett sig icke kunna biträda av chefen för armén framställt förslag, vilket tillstyrks av försvarets civilförvaltning, att antalet hemvärnsofficerare och hemvärnsunderofficerare i avbidan på resultatet av 1945 års försvarskommittés utredningsarbete bör bibehållas oförändrat. Erinras må att även 1945 års hemvärnskommitté förordat att med den föreslagna indragningen bör anstå tills vidare. Än vidare har i motionerna I: 238 och II: 352 enahanda yrkande framställts. Det förtjänar framhållas, att nämnda kommitté i sitt den 3 september 1946 avgivna betänkande särskilt framhållit vikten av att de frivilliga hemvärnsområdesbefälhavarnas arbetsbörda lättades i fråga om expeditionsgöromål så att de i huvudsak kunde koncentrera sig på den viktigaste uppgiften, utbildningen, ävensom betonat nödvändigheten av fortlöpande och personlig kontakt med försvarsområdesstaberna för planläggning av övningar och utbildning. Inom försvarsområdesstaberna skulle hemvärnsofficerare och hemvärnsunderofficerare upprätthålla denna kontakt och stimulera hemvärnsintresset. Särskilt i fråga om en institution med den lokalbetonade karaktär, som hemvärdet har, synes det utskottet betydelsefullt att nära kontakt upprätthålles mellan hemvärnsofficeren och det lokala hemvärnsbefälet. Uppenbart är att en minskning av antalet hemvärnsbefattningar kommer att föranleda betydande olägenheter. Såsom i förenämnda båda motioner framhållits torde detta bliva fallet beträffande såväl rekrytering och utbildning som arbetet med rusthåll och andra hemvärdets stödorganisationer. En ökning måste därjämte förväntas i det redan omfattande expeditionsarbetet till nackdel för det viktigare fältarbetet. Med hänsyn till att hemvärnsrörelsen är en på frivillighetens grund uppbyggd organisation, som ur riksförsvarets synpunkt är av stor betydelse, anser utskottet angeläget att några åtgärder icke vidtagas, som kunna minska hemvärnsmännens intresse för sin uppgift eller inverka hämmande på hemvärdets utveckling. Med hänsyn till det anförda och då härtill kommer, att ett bibehållande av de nu till indragning föreslagna hemvärnsbefattningarna endast är avsett som ett provisorium i avvaktan på resultatet av försvarskommitténs utredningsarbete, vilket sålunda härigenom icke föregripes, anser utskottet sig på goda skäl kunna tillstyrka det i förenämnda båda motioner gjorda yrkandet. Beträffande det nytillkomna Sundsvalls försvarsområde anser utskottet, att med hänsyn till områdets stora omfattning och till dess nyorganisation behov otvivelaktigt föreligger av en hemvärnsofficer och en hemvärnsunderofficer, och kan alltså även här ansluta sig till arméchefens förslag, som står i överensstämmelse med nu omhandlade motioner. Utskottets förslag innebär alltså, att det nuvarande antalet hemvärns- och hemvärnsunderofficersbefattningar bör förbli oförändrat och att för det nyorganiserade Sundsvalls försvarsområde inrättas en hemvärns- och en hemvärnsunderofficersbefatt-

ning. Kostnaderna för genomförandet av förslaget torde kunna beräknas till omkring 30 000 kronor och bliva alltså icke av den storleksordning, att de samma föranleda en uppräknig av arméns avlöningsanslag.

Vid försvaret tillämpas för närvarande en provisorisk anordning med särskilda assistenter såsom vederbörande förbandschefs egentliga organ för personalvårdsverksamheten. Ersättningen till dessa personalvårdsassistenter utgår i form av arvode. Förslag om en utbyggnad av assistentorganisationen har framlagts av 1945 års militärutredning. Därvid ha liksom i de båda motionerna I: 243 och II: 361 föreslagits vissa förbättringar i avlöningsförmånerna för denna personal. Utskottet vill med anledning härav framhålla, att statsmakterna ännu icke fattat slutlig ställning till frågan om personalvårdsassistenternas bibehållande i fredstid. Detta spörsmål kommer emellertid att till behandling upptagas av 1945 års försvarskommitté, till vilken militärutredningens förberörda förslag överlämnats. Vid angivna förhållanden anser utskottet, som väl finner dessa assistenters verksamhet vara av stor betydelse inom försvaret, icke tillrådligt att nu vidtaga några förändringar i denna personals avlöningsförhållanden, helst som därigenom ett framtida beslut i frågan kan komma att föregripas. Detsamma gäller även förslaget om utökning av den provisoriska organisationen för Karlskronas vidkommande med en heltidstjänst ävensom i fråga om beredande åt personalvårdsassistenterna av ersättning i vissa fall för havda resekostnader. Av det anförda följer alltså, att utskottet icke kan tillstyrka förberörda båda motioner.

I motionerna I: 237 och II: 353 har yrkande framställts om höjning av den kontanta ersättningen till musikeleverna. Såsom departementschefen erinrat har försvarsväsendets underbefälsförbund hos Kungl. Maj:t gjort framställning i enahanda syfte. Denna framställning har enligt beslut den 26 april 1946 icke föranlett annan Kungl. Maj:ts åtgärd än att handlingarna i ärendet överlämnats till 1945 års försvarskommitté för att tagas under övervägande vid fullgörandet av det kommittén meddelade uppdraget. Även om utskottet finner förevarande förslag behjärtansvärt, anser utskottet med hänsyn till att frågan om armémusikens framtida organisation och därmed musikelevernans anställnings- och avlöningsförhållanden är föremål för utredning icke lämpligt att riksdagen nu verkställer omprövning av detta lönespörsmål. Utskottet vill även erinra, att innevarande års riksdag på grund av pågående utredningsarbete avslagit motionsvis gjorda framställningar om höjda avlöningsförmåner för de värnpliktiga. Utskottet nödgas alltså avstyrka förenämnda båda motioner.

I likhet med vad som skett för innevarande budgetår torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att i samband med personalförteckningens fastställande eller i annat sammanhang meddela beslut om tidpunkten för nya beställningars eller befattningars tillsättande.

Utskottet har icke haft något att erinra mot vad departementschefen anfört i fråga om fortsatt medgivande att, därest ledig kaptensbeställning icke kunnat besättas med därtill kompetent beställningshavare, ett mot uppkommande vakanser svarande antal löjtnantsbeställningar i stället får tillsättas.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt i skilda avseenden föreslagit under arméns avlöningsanslag har icke givit utskottet anledning till särskilt uttalande.

Utskottet vill slutligen erinra, att riksdagen redan i sin skrivelse nr 4 i samband med lämnat bemyndigande för Kungl. Maj:t att till personalförteckning för hemvärnet överflytta viss personal medräknat den ytterligare befattningshavare, som avses i Kungl. Maj:ts under nu förevarande punkt framställda ändringsförslag.

Under återopandande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 238 och II: 352 ävensom med avslag å motionerna I: 237 och II: 353, I: 243 och II: 361, II: 268 samt II: 364,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att för budgetåret 1947/48 vidtaga de ändringar i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar vid armén, som av utskottet ovan angivits;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 februari 1947 anförts fastställa stater för arméns manskap av lägre grad än överfurir;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende å personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser, som genom Kungl. Maj:ts brev den 28 juni 1946 fastställts att lända till efter rättelse för tillämpningen av arméns personalförteckningar budgetåret 1946/47;

d) godkänna följande avlöningsstat för arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 56 000 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	» 8 800 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 575 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 43 700 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 5 725 000
	<hr/>
	Summa kronor 114 800 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, *förslagsvis*..... kronor 4 800 000
 Nettoutgift kronor 110 000 000;

e) till *Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 110 000 000 kronor.

9:o) **Armén: Ekiperingsersättningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 29) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 1 450 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 130 föreslagit riksdagen (punkt 8, s. 157 och 158) att till nämnda ändamål för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 1 450 000 kronor.

Anslaget, som för innevarande budgetår är uppfört med 1 450 000 kronor, har för nästa budgetår beräknats efter i huvudsak oförändrade grunder.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Ekiperingsersättningar* för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 1 450 000 kronor.

Utskottet.

10:o) **Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 30) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 8 000 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 130 föreslagit riksdagen (punkt 9, s. 158—161) att till nämnda ändamål för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 8 675 000 kronor.

Motsvarande anslag är för innevarande budgetår under benämningen *Armén: Avlöningar till civil handräkningspersonal* uppfört med 7 000 000 kronor.

Den ändrade anslagsbenämningen är beroende på att från anslaget avlönas jämväl annan personal än sådan som enligt gällande avtal benämnes handräkningspersonal.

Departementschefen har för nästa budgetår beräknat normalbehovet av förrådsarbetare och handräkningsmän till 1 022 och reserv av dylik personal till 480 eller till sammanlagt i runt tal 1 500 man. Kostnaderna härför hava uppskattats till 6 500 000 kronor enligt nu gällande avtal. I fråga om eldarpersonalen har räknats med 370 helårsanställda och 60 säsonganställda arbetare samt reserv av dylik personal, avseende samtliga försvarsgrenar, till 15 man. Kostnaderna för avlöande av denna personal hava uppskattats till 2 175 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet skulle alltså utgöra 8 675 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 1 675 000 kronor. Till stor del är denna anslagshöjning att hänföra till den ökning av lönerna för

här ifrågavarande personal, som blivit en följd av de nya avtal för försvarets arbetare som slötos under våren 1946. En betydande del av anslagshöjningen har uppkommit genom överflyttning av kostnader från avvecklingsanslag till förevarande anslag.

Då behovet av civil arbetarpersonal i viss mån är avhängigt av tillgången inom försvaret på värnpliktiga, som kunna tagas i anspråk för ekonomitjänst och tillgången på sådan personal icke kan på förhand med säkerhet bedömas, har det synts få ankomma på Kungl. Maj:t att för tillgodoseende av dylikt oförutsett behov av civil personal medgiva överskridande av det antal anställda, varpå anslagsberäkningarna grundats.

Utskottet.

Den verkställda anslagsberäkningen har icke givit utskottet anledning till erinran liksom ej heller vad departementschefen i samband därmed anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 8 675 000 kronor.

11:o) **Armén: Uppförande av vissa baracker i Visby.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i förberörda proposition nr 130 (punkt 10, s. 161 och 162) framställda förslag, som avser medelsanvisning för täckande av uppkomna merkostnader för ifrågavarande baracker, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Uppförande av vissa baracker i Visby* för budgetåret 1947/48 anvisa ett reservationsanslag av 16 000 kronor.

12:o) **Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 69) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 46 000 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 130 föreslagit riksdagen (punkt 11, s. 162—182) att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att för budgetåret 1947/48 vidtaga av departementschefen föreslagna ändringar i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar vid marinen,

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1947/48,

dels ock till Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 46 000 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 30 200 000 kronor.

Av den av departementschefen lämnade redogörelsen för beräkningen för

nästa budgetår av de olika anslagsposterna och av personalbehovet inhämtas i huvudsak följande.

I. Avlöningar till ordinarie tjänstemän.

Såsom under punkt 3 anförts böra kostnaderna för avlöningar till manskap av lägre grad än överfurir (högbåtsman) från och med nästa budgetår bestridas från anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Förändringar beträffande dylik personal beröras därför icke vid behandlingen av förevarande anslagspost.

Flottan.

Departementschefen föreslår, att 1 kaptensbeställning (Oa 3) och 3 löjtnantsbeställningar (Oa 2) indragas.

Departementschefen har förordat, att cheferna för örlogsvarven i Karlskrona och Stockholm erhålla fullmakter å sina respektive beställningar. För chefen för Göteborgs örlogsvarv föreslås utbyte av den nuvarande beställningen i lönegrad Oa 5 mot en beställning som kommandör i lönegrad Oa 6.

Ledningen av den statliga isbrytarverksamheten skall enligt beslut av årets riksdag ankomma på kommerskollegium. För ledningen av de på marinen ankommande uppgifterna beträffande isbrytarverksamheten avses en kommandörkapten. För vinnande av större frihet vid personvalet förutsättes, att såväl aktiv som pensionerad officer skall kunna komma i fråga. Med hänsyn till de kvalificerade arbetsuppgifter, som skulle ankomma på denne, bör, framhåller departementschefen, därest aktiv officer utnyttjas, en löneställning i Oa 5 eller Oa 4 vara motiverad, medan för pensionerad officer bör avses arvode motsvarande nettoavlöning i löneklass Oa 14. I gällande personalstat för flottan har beräknats en beställning i Oa 4 eller Oa 3 för den befattning vid marinstaben, som för närvarande avses för motsvarande uppgifter. För närvarande uppehålls befattningen av en beställningshavare i Oa 4. Departementschefen föreslår, att för nästa budgetår på flottans stat inrättas en för ifrågavarande uppgifter avsedd beställning i Oa 5 eller Oa 4 i utbyte mot en nu befintlig beställning i sistnämnda lönegrad samt att i personalförteckningen för pensionerad personal i arvodesbefattningar uppföres en ny officersbefattning i Oa 14. Det har synts departementschefen böra föreskrivas, å ena sidan, att sistnämnda befattning skall hållas vakant, därest nu avsedda befattning uppehålls av aktiv officer vid flottan, samt å andra sidan att en beställning vid flottan i Oa 5 eller Oa 4 skall hållas vakant, så länge arvodesbefattningen är tillsatt. Det förutsättes, att ifrågavarande officer, i den mån han icke tages i anspråk för isbrytarverksamheten, skall utnyttjas för förekommande arbetsuppgifter inom marinstaben.

Såsom i det föregående under punkt 3 anförts bör antalet beställningar för högbåtsmän ökas med 75 till 340.

Kustartilleriet.

Med hänsyn till minskat behov av kompaniofficerare för tjänstgöring vid försvarsstaben bör antalet löjtnantsbeställningar (Oa 2) vid kustartilleriet minskas med 2.

I anslutning till vad i det föregående anförts under arméns avlöningsanslag upptagas under förevarande rubrik de befattningar för 1 maskinist (Ca 12) och 1 eldare av 1. klass (Ca 7), vilka enligt gällande personalförteckning för armén äro avsedda för Kronobergs regementes förutvarande detachement i Karlskrona, ävensom den befattning för eldare av 1. klass (Ca 7), vilken enligt samma förteckning är avsedd för Göta ingenjörkårs kustingenjörstablisement i Karlskrona.

Såsom under punkt 3 framgår bör antalet överfurirsbeställningar ökas med 30 till 80.

Slutsumman under förevarande anslagspost beräknas till 16 800 000 kronor. Den allmänna löneregleringen beräknas medföra en ökning av medelsbehovet med omkring 9 400 000 kronor till 26 200 000 kronor.

2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar.

Marinstaben.

Departementschefen har föreslagit inrättande av en befattning i Oa 14 för ledningen av isbrytarverksamheten.

Ostkustens marindistrikt.

Antalet för pensionerade underofficerare avsedda befattningar i löneklass UO 7 vid Ostkustens marindistrikt föreslås till följd av omorganisation av beklädnadstjänsten vid Stockholms örlogsstation skola minskas med 2.

Avlöningskostnaderna under förevarande anslagspost beräknas efter avdrag av pensionsmedel till 770 000 kronor.

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Arvoden utöver lön till militär och civilmilitär personal.

Under förevarande underrubrik föreslås vissa smärre jämkningar, däribland en höjning med 205 kronor av det till chefen för marinstaben utgående arvodet.

Vissa andra arvoden och särskilda ersättningar.

Marindistrikten.

Departementschefen upptager för nästa budgetår följande arvodesbelopp, nämligen för Norrlandskustens marindistrikt 18 420 kronor (nu 13 920 kronor), för Ostkustens marindistrikt 45 084 kronor (nu 48 050 kronor), för Gotlands marindistrikt 5 459 kronor (nu 6 640 kronor), för Sydkustens marindistrikt 47 562 kronor (nu 46 379 kronor), för Öresunds marindistrikt 2 600 kronor (oförändrat belopp) och för Väst-kustens marindistrikt 16 182 kronor (nu 19 820 kronor).

Personalvårdsassistenter.

I gällande arvodesförteckning är för ifrågavarande ändamål upptaget ett belopp av 14 000 kronor. För att möjliggöra anställande av en deltidstjänst-

görande personalvårdsassistent vid marinens skolor å Berga föreslås arvodesbeloppet för nästa budgetår skola höjas till 15 000 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, beräknas för nästa budgetår till 275 000 kronor (nu 800 000 kronor).

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Såsom av punkt 3 framgår bör marinens manskap av lägre grad än överfurir (högbåtsman) från och med nästa budgetår redovisas under förevarande anslagspost. Departementschefen beräknar därför under denna post, i anslutning till vad som anförts under nämnda punkt, medel för avlöning av 1 700 furirer, 425 korpraler och 1 590 meniga vid flottan ävensom 422 furirer, 164 korpraler samt 316 vicekorpraler och meniga vid kustartilleriet. Medelsbehovet för ändamålet har med utgångspunkt i nu gällande avlöningsbestämmelser uppskattats till 5 800 000 kronor.

I personalförteckningen redovisade extra ordinarie tjänstemän.

Marinstaben.

Departementschefen föreslår, att den extra tjänsteman i MEx 7, som är avsedd att handhava kryptoärenden inom marinstaben, erhåller extra ordinarie anställning. Vidare föreslås utbyte av en kontorsbiträdesbefattning i MEo 4 mot en kanslibiträdesbefattning i MEo 7 ävensom inrättande av en kontorsbiträdesbefattning i MEo 4, avsedd för biträde i den vid behandlingen av ordinarieposten berörda isbrytarverksamheten. I övrigt räknar departementschefen icke med annan ändring beträffande den extra ordinarie personalen vid marinstaben än som följer av det i årets statsverksproposition framlagda förslaget om reglering av befodringsgången för viss biträdespersonal.

Marindistriktet.

Vid anmälan av propositionen 1946:120 lämnade departementschefen en redogörelse för utvecklingen av den ekonomiska organisationen vid marinens lokala myndigheter (s. 30 ff.) samt för det förslag till ny sådan organisation, som försvarets civilförvaltning framlagt beträffande kameralförvaltningarna vid Ostkustens och Sydkustens marindistrikt. Departementschefen ansåg sig emellertid vid anmälan av nämnda proposition icke kunna framlägga slutligt förslag rörande den ekonomiska organisationen vid marinens lokala myndigheter. Sedan riksdagen i skrivelse 1946:365 anmält, att riksdagen icke hade något att erinra mot vad sålunda anförts, uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 14 juni 1946 åt försvarets civilförvaltning att genomföra ifrågavarande omorganisation. Vidare medgav Kungl. Maj:t, att, därest lämpliga marinintendenturofficerare icke kunde erhållas för de ledande befattningarna vid kameralkontoren vid Ostkustens och Sydkustens marindistrikt, vid vartdera av dessa kameralkontor finge för tiden högst intill den

1 juli 1947 anställas en tjänsteman med arvode motsvarande avlöning enligt högst lönegrad Eo 18. I vederbörlig personalförteckning för innevarande budgetår har vidare föreskrivits, att extra ordinarie befattningar vid ifrågasvarande kameralkontor vid uppkommande ledighet icke må återbesättas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

Departementschefen har ansett det fortfarande icke vara möjligt att taga slutlig ställning i denna organisationsfråga. Rådande brist på marinintendenturofficerare har emellertid synts nödvändiggöra förnyad omprövning av frågan om anställningsformen för cheferna för kameralkontoren. Organisationsnämnden har förordat underofficerare i lönegrad UO 3 såsom kassachefer, medan civilförvaltningen ansett civila ordinarie tjänstemän i 24 lönegraden mest lämpade. Departementschefen har för sin del ansett arbetsuppgifterna för ifrågavarande chefer samt den nuvarande bristen på kassörsutbildade förvaltare tala för att civila tjänstemän placeras på dessa poster. En inplacering av dessa tjänstemän — som böra benämnas kamrerare — i 22 lönegraden har synts till fyllest. Befattningarna föreslås, i avbidan på slutligt ställningstagande i organisationsfrågan, skola inrättas som extra ordinarie. Departementschefen räknar alltså med att från och med nästa budgetår vid vardera av Ostkustens och Sydkustens marindistrikt tillkommer 1 befattning för kamrerare i MEo 22.

Vad personalbehovet i övrigt beträffar har det, då här är fråga om extra ordinarie personal i lägre lönegrader, synts departementschefen få ankomma på Kungl. Maj:t att fatta beslut härutinnan. Nuvarande extra ordinarie personal bör få kvarstå i innehavande befattningar, men vid uppkomna vakanser böra befattningar få nytillsättas endast inom den nya personalramen. Kostnaderna för ifrågavarande personal ha beräknats till oförändrat belopp.

I anledning av förslag av chefen för marinen har civilförvaltningen vidare förordat inrättande av vissa närmare angivna extra ordinarie befattningar vid Norrlandskustens och Ostkustens marindistrikt. Med hänsyn bland annat till pågående organisationsundersökningar har departementschefen icke ansett sig beredd att nu taga ställning till om och i vad mån utökning av den extra ordinarie personalen vid marindistrikten bör ske från och med nästa budgetår. Av samma skäl har departementschefen ansett sig icke kunna tillstyrka ett av civilförvaltningen framlagt förslag om inrättande av en ordinarie expeditionsvaktsbefattning vid Västkustens marindistrikt. Det har synts få ankomma på Kungl. Maj:t att efter ytterligare överväganden meddela bestämmelser om den extra ordinarie personalen. Vid uppskattningen av medelsbehovet för nästa budgetår har departementschefen räknat med av civilförvaltningen angivna extra ordinarie befattningar (prop. s. 175 och 176).

Vissa utbildningsanstalter.

Departementschefen har föreslagit, att å personalförteckningen för sjökrigshögskolan uppföras 2 extra ordinarie befattningar för kontors- eller skrivbiträden.

Beträffande marinens underofficersskola föreslås, att en av vaktmästarbefattningarna i lönegrad MEo 5 omändras till en befattning för bilförare i samma lönegrad. Departementschefen räknar vidare för nämnda skola med tillkomsten av 1 befattning för biträdande husmoder i utbyte mot 1 befattning för första biträde i kök och servering.

Vid sjömansskolan föreslås inrättande av 2 extra ordinarie kontors- eller skrivbiträdesbefattningar ävensom överförande av köksmästarbefattningen på extra ordinarie stat.

Marinens väderlekstjänst.

Departementschefen har föreslagit inrättande av ytterligare 1 befattning för militärmeteorolog av 3 graden. Löneställning och tjänstebenämning förutsätts komma att bedömas i samband med prövningen av tjänsteförteckningssakkunnigas förslag.

Kostnaderna för avlöningar till den extra ordinarie personal, som bör uppföras å personalförteckningen för nästa budgetår, hava med utgångspunkt i gällande avlöningsbestämmelser beräknats till omkring 1 700 000 kronor (nu i runt tal 1 450 000 kronor).

Viss extra personal m. m.

Medelsbehovet under posterna Vikarier för i personalförteckningen uppförda extra ordinarie tjänstemän, Betjäningsspersonal m. fl., Övrig extra personal och Tillfälligt anställd personal har för nästa budgetår beräknats enligt nuvarande löneläge till (85 000 + 2 400 + 595 000 + 158 000 =) i runt tal 840 000 kronor (nu enligt statsliggaren 610 900 kronor).

Fänrikar.

Departementschefen, som för nästa budgetår räknat med ett antal av omkring 93 fänrikar (nu 105), beräknar kostnaderna härför till 290 000 kronor (nu 330 000 kronor).

Viss icke-ordinarie personal vid marinläkarkåren.

Under hänvisning till vad i det föregående under punkt 4 anförts har departementschefen för här avsedda ändamål räknat med oförändrat medelsbehov, 168 000 kronor.

Musikelever.

För kontant ersättning åt musikelever — 25 vid flottan och 15 vid kustartilleriet — har, liksom för innevarande budgetår, för budgetåret 1947/48 beräknats ett belopp av 15 120 kronor, i runt tal 15 100 kronor. Beträffande en av försvarsväsendets underbefälsförbund väckt fråga om höjning av den kontanta ersättningen till musikelever hänvisas till vad under arméns avlöningsanslag anförts.

Civila lärare.

Departementschefen har förordat, att de för närvarande i förteckningen å vissa andra arvoden och särskilda ersättningar under rubrikerna Vissa utbildningsanstalter och Särskilda kurser m. m. upptagna beloppen, 481 275 respektive 28 740 kronor, till arvoden åt civila lärare utgå ur arvodesförteckningen och att motsvarande kostnader för nästa budgetår beräknas under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Kostnaderna under förevarande rubrik hava för nästa budgetår beräknats till 496 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal utgör enligt det anförda (5 800 000 + 1 700 000 + 840 000 + 290 000 + 168 000 + 15 100 + 496 000 =) 9 309 100 kronor. Med hänsyn till rådande rekryteringssvårigheter har emellertid belastningen å anslagsposten beräknats komma att understiga berörda belopp med åtminstone 500 000 kronor, varför anslagsposten med utgångspunkt i nu gällande avlöningsbestämmelser upptagits till i runt tal 8 800 000 kronor.

Under hänvisning till vad vid behandlingen av motsvarande anslagspost under arméns avlöningsanslag anförts beträffande merkostnader på grund av den allmänna löneregleringen och löneregleringen för fast anställt manskap beräknas angivna merkostnader till 7 400 000 kronor, varför det sammanlagda medelsbehovet under förevarande anslagspost skulle utgöra 16 200 000 kronor.

5. Rörligt tillägg.

För rörligt tillägg beräknas för nästa budgetår ett belopp av i runt tal 2 665 000 kronor (nu 3 700 000 kronor). Minskningen, 1 035 000 kronor, är i sin helhet föranledd av den allmänna löneregleringen.

Enligt vad i det föregående anförts skulle det sammanlagda medelsbehovet under marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. uppgå till 46 000 000 kronor, innebärande en anslagsökning med 15 800 000 kronor. Anslagsökningen belöper i sin helhet på den allmänna löneregleringen och löneregleringen för fast anställt manskap.

Utskottet.

I likhet med vad fallet är för armén kommer jämväl för marinens vidkommande personalstaternas sammansättning för nästa budgetår att påverkas av de av utskottet under punkten 4 tillstyrkta förslagen i fråga om utformningen av försvarets manskapsorganisation.

Beträffande örlogsvarvens personalbehov och löneställningen för där tjänstgörande personal synes utskottet med ställningstagande till dessa frågor böra med hänsyn till pågående utredningar tills vidare anstå. I ett avseende synes dock undantag härifrån berättigat, nämligen i fråga om de nuvarande cheferna för örlogsvarven i Karlskrona och Stockholm. Utskottet finner nämligen billighetsskäl tala för att åtgärder vidtagas för att de icke på grund av den uppskjutna frågan om varvschefernas löneställning från-

kännas möjligheten att erhålla pensionsförmåner, som svara mot de beställningar, i vilka de nu innehava förordnanden. Utskottet vill därför tillstyrka, att de från och med nästa budgetår erhålla fullmakter å respektive varvschefsbeställningar. Härvid torde emellertid såsom förutsatts vid nuvarande innehavares avgång frågan om beställningarnas uppehållande bliva föremål för omprövning. Med hänsyn till vikten av de arbetsuppgifter, som ankomma på chefen för Göteborgs örlogsvarv, kan utskottet även biträda departementschefens förslag att en för ifrågavarande befattning avsedd beställning som kommandör inrättas i utbyte mot den nuvarande beställningen i Oa 5.

I propositionen nr 173 till innevarande års riksdag angående organisationen av statens isbrytarverksamhet förutsattes att för ledningen av de på marinen ankommande uppgifterna beträffande isbrytarverksamheten skulle avses en kommandörkapten, aktiv eller pensionerad. I anslutning härtill har departementschefen under nu ifrågavarande punkt föreslagit, att, därest aktiv officer utnyttjas, densamme bör placeras i lönegrad Oa 5 eller Oa 4, medan för pensionerad officer bör avses arvode motsvarande avlöning i löneklass Oa 14. Utskottet vill emellertid erinra, att riksdagen vidtog den ändringen i Kungl. Maj:ts i berörda proposition framlagda förslag att för nämnda befattning skulle kunna ifrågakomma även kommandörkapten i reserven. För den händelse sådan beställningshavare kommer att utses till innehavare av befattningen i fråga, synes hinder icke böra möta mot att jämväl denne avlönas med arvode enligt de för innehavare av för pensionerad personal i arvodesbefattning stadgade grunder.

Vidkommande den ekonomiska organisationen vid marinens lokala myndigheter kan utskottet ansluta sig till vad departementschefen anfört beträffande cheferna för kameralkontoren.

Utskottet har i övrigt icke funnit något vara att erinra mot de tillämpade grunderna för beräkning av marinens personalbehov eller mot den verkställda beräkningen av medelsbehovet under anslagsposterna.

I fråga om det i motionerna I: 237 och II: 353 gjorda yrkandet om höjning av den kontanta ersättningen till musikelever samt beträffande motionerna I: 243 och II: 361 om förbättrade avlöningsförmåner m. m. för personalvårdsassistenterna inom försvaret har utskottet yttrat sig vid behandlingen av arméns motsvarande anslag. Utskottet får vidare hänvisa till vad utskottet ovan anfört i vissa frågor, som beröra flera försvarsgrenar.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att för budgetåret 1947/48 vidtaga de ändringar i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar vid marinen, som i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 februari 1947 angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.*Utgifter:*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 26 200 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	» 1 430 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 275 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 16 200 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 2 665 000
	<hr/>
	Summa kronor 46 770 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor 770 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 46 000 000;

c) till *Marinen*: *Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 46 000 000 kronor.

13:o) **Marinen: Ekiperingsersättningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 74) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 130 föreslagit riksdagen (punkt 12, s. 182 och 183) att till nämnda ändamål för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

Anslaget, som för innevarande budgetår är uppfört med 800 000 kronor, har för nästa budgetår beräknats efter i huvudsak oförändrade grunder.

Utskottet.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Ekiperingsersättningar* för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

14:o) **Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 75) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 880 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 130 föreslagit riksdagen (punkt 13, s. 183—186) att till nämnda ändamål för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 935 000 kronor.

Motsvarande anslag är för innevarande budgetår under benämningen *Marinen: Avlöningar till civil handräckningspersonal* uppfört med 375 000 kronor.

Angående anslagets ändrade benämning hänvisas till vad härom anförts under arméns motsvarande anslag.

I fråga om eldarpersonalen har departementschefen för nästa budgetår räknat med 76 helårsanställda och 9 säsonganställda arbetare och uppskattat lönekostnaderna härför till 435 000 kronor. Personalbehovet har beräknats vid marinens lokala sjukvårdsförråd till 12 handräkningsmän och för kustartilleriets regionala uppbördsorganisation till 112 anställningshavare, varav 15 i förmansställning. Lönekostnaderna för denna personal hava uppskattats till 500 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet skulle alltså utgöra 935 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 560 000 kronor. Anslagshöjningen föranledes till en del av höjda löner för arbetarpersonalen.

Den verkställda anslagsberäkningen har icke givit utskottet anledning till erinran liksom ej heller vad departementschefen i samband därmed anført.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 935 000 kronor.

15:o) **Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 99) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 39 500 000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i förenämnda proposition nr 130 (punkt 14, s. 186—205) föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att för budgetåret 1947/48 vidtaga de ändringar i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar vid flygvapnet, som i förberörda statsrådsprotokoll angivits,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i samma statsrådsprotokoll anförts fastställa stat för flygvapnets manskap,

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1947/48,

dels ock till Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 41 800 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 25 650 000 kronor.

I fråga om de särskilda anslagsposterna i avlöningsstaten för flygvapnet samt personalbehovet inhämtas av propositionen nr 130 i huvudsak följande.

I. Avlöningar till ordinarie tjänstemän.

Såsom under punkt 3 anförts böra kostnaderna för avlöningar till manskap av lägre grad än överfurir från och med nästa budgetår bestridas från an-

slagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Förändringar beträffande dylik personal komma därför att beröras först vid behandlingen av nämnda anslagspost.

Flygstaben.

Departementschefen har föreslagit, att ordinarie anställning beredes ett extra ordinarie kanslibitråde vid flygstaben.

I anledning av den reglerade befordringsgången för viss kontorspersonal böra vid flygstaben inrättas ytterligare 3 kontorsbiträdesbefattningar i A 4.

Personal vid flygvapnet.

Departementschefen har erinrat, att frågan om löneställningen för flottiljcheferna varit aktuell alltsedan försvarsbeslutet, då chefen för flygvapnet och flygförvaltningen föreslog, att dessa beställningar skulle upptagas i lönegraden Ob 1. Denna fråga har emellertid hittills ställts på framtiden. Med hänsyn till det betydande ansvar för människoliv och materiel, som åvilar flottiljcheferna, och i betraktande av den förbättring i löneställning, som, vid bifall till vad i det föregående föreslagits, skulle komma cheferna för luftvärnsskärerna till del, har departementschefen ansett sig böra föreslå, att för flottiljchefer och för chefen för krigsflygskolan, vilken härvidlag bör jämföras med flottiljchef, inrättas sammanlagt 18 beställningar i Ob 1 i utbyte mot samma antal beställningar i Oa 6.

Departementschefen har vidare föreslagit, att antalet officerare (utom i intendenturbefattning) och underofficerare för nästa budgetår utökas med beställningar för 3 överstelöjtnanter, 6 majorer, 148 kaptener, 20 löjtnanter, 34 förvaltare i flygstationsbefattning och 169 fanjunkare. Härigenom skulle sammanlagda antalet beställningar i dessa grader för här avsedda officerare och underofficerare för samma budgetår komma att uppgå till 11 överstelöjtnanter, 39 majorer, 264 kaptener, 220 löjtnanter, 59 förvaltare i flygstationsbefattning och 294 fanjunkare. De föreslagna ökningarna ligga inom ramen för det antal officerare och underofficerare, som enligt statsmakternas hittills fattade beslut skall finnas vid flygvapnet vid fullt utbyggd organisation.

I enlighet med vad som anförts under punkt 3 böra de i gällande personalförteckning uppförda överfurirsbeställningarna indragas.

I fråga om flygvapnets civilmilitära personal föreslås, såvitt avser *ingenjörspersonalen*, att i personalförteckningen för nästa budgetår uppföres sammanlagt det antal flygdirektörs- och flygingenjörbeställningar som enligt statsmakternas beslut avsetts skola finnas vid genomförd flygvapenorganisation. Förslaget innebär, att följande beställningar skulle tillkomma, nämligen för 1 flygdirektör av 1. graden (Ca 30), 4 flygingenjörer av 1. graden (Ca 27) och 4 flygingenjörer av 2. graden (Ca 26), samt att 8 beställningar för flygingenjörer av 3. graden (Ca 24) skulle utgå ur personalförteckningen.

Departementschefen har erinrat, att han vid anmälan i årets statsverksproposition (bil. 6, punkt 52) av anslaget Armén: Anskaffning av tygmateriel

m. m. upptagit till behandling en av överbefälhavaren i skrivelse den 13 december 1946 gjord framställning om anvisande av medel för anskaffning av viss ekoradiomateriel för luftbevakningen. Departementschefen uttalade därvid, att den ifrågavarande materielen kunde komma i fråga för anskaffning i samband med att Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser rörande dispositionen av vissa överskotts- och rabattmedel. I berörda skrivelse anförde överbefälhavaren, att jämsides med materielanskaffningen krävdes skapandet av en personalorganisation för utbildning och för materielens handhavande. För flygvapnets del borde för ändamålet tillföras beställningar för 1 flygingenjör, 3 elektromästare och 3 överfurirer (eller elektrotekniker).

Departementschefen har ansett sig icke för närvarande beredd att ta slutlig ställning till frågan angående inrättande av den berörda personalorganisationen. Emellertid har departementschefen funnit sig kunna förorda, att i personalförteckningen för nästa budgetår uppföres ytterligare 1 beställning för flygingenjör av 1. graden (Ca 27), avsedd för en dylik organisation. Härvid förutsattes, att beställningen icke tillsattes, förrän vid den tidpunkt, då detta enligt Kungl. Maj:ts beprövande befinnes erforderligt. Skulle det visa sig nödvändigt att under nästa budgetår därjämte ha tillgång till viss lägre teknisk personal för handhavande av materiel som här avses har det syntts departementschefen få ankomma på Kungl. Maj:t att för ändamålet medgiva anställande av erforderlig icke-ordinarie personal.

I fråga om *meteorologpersonalen* föreslås inrättande av ytterligare 1 beställning för militärmeteorolog (Ca 23).

Beträffande antalet *mästare* föreslås utökning med 15 mästare av 1. klassen och 15 av 2. klassen. Härigenom skulle antalet mästare komma att uppgå till sammanlagt 200. I 1942 års försvarsbeslut har antalet mästare vid slutligt genomförd organisation beräknats till sammanlagt 265.

Såsom anförts under punkt 3 böra i personalförteckningen vidare upptagas 900 beställningar för *flygtekniker*. Löneställningen för denna personal har preliminärt angivits till 8 lönegraden.

Kostnaderna för löner åt de ordinarie tjänstemän, som enligt vad sålunda föreslagits böra finnas upptagna i personalförteckningen för nästa budgetår, hava med utgångspunkt i gällande avlöningsbestämmelser beräknats för helt budgetår till 13 200 000 kronor. Av motsvarande skäl som anförts vid behandlingen av arméns avlöningsanslag har emellertid detta belopp minskats till 11 200 000 kronor.

För avlöningar till personal å avgångsstat eller disponibilitetsstat hava liksom för innevarande budgetår icke beräknats särskilda medel.

Till bestridande av kostnader för de övriga förmåner, som skola bestridas från förevarande anslagspost, ha beräknats i runt tal 3 500 000 kronor. Anslagsposten bör således för nästa budgetår enligt gällande löneläge upptagas till (11 200 000 + 3 500 000 =) 14 700 000 kronor. Emellertid har den allmänna löne regleringen beräknats medföra en ökning av medelsbehovet med omkring 6 500 000 kronor till 21 200 000 kronor.

2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar.

Flygförbanden.

Antalet expeditionsunderofficerare har — liksom för innevarande budgetår — föreslagits skola beräknas till 4 vid flygbaskåren och 3 vid varje flottilj, enär en minskning till det i propositionen 1942: 210 förutsatta antalet icke kan genomföras, förrän behovet av stamunderofficerare fyllts.

Underofficers-, signal- och tekniska skolorna.

Departementschefen har föreslagit, att i personalförteckningen upptagas ytterligare 2 befattningar för pensionerade underofficerare i löneklass UO 7 i utbyte mot 1 befattning för pensionerad officer i löneklass Oa 10.

Kostnaderna för arvoden motsvarande nettolön i respektive löneklasser hava med utgångspunkt i nu gällande avlöningsbestämmelser beräknats till samma belopp som för innevarande budgetår, 900 000 kronor. Emellertid har beloppet med hänsyn till den allmänna löneregleringen höjts med 500 000 kronor till 1 400 000 kronor.

Å avlöningsstatens inkomsttitel inflytande pensionsmedel skulle, under förutsättning att alla arvodesbefattningar vore besatta med från aktiv stat pensionsavgången personal och med beaktande av beräknad reglering av tjänstepensionerna, kunna uppskattas till 862 000 kronor. Av skäl som anförts vid behandlingen av arméns motsvarande anslag ha emellertid inflytande pensionsmedel icke ansetts böra beräknas till högre belopp än 800 000 kronor.

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Från ifrågavarande anslagspost bestridas kostnaderna för dels arvoden utöver lön till militär och civilmilitär personal, dels ock vissa andra arvoden och särskilda ersättningar.

Arvoden utöver lön till militär och civilmilitär personal.

Kostnaderna under denna rubrik hava för nästa budgetår upptagits till 95 240 kronor (nu 70 995 kronor).

Vissa andra arvoden och särskilda ersättningar.

Flygstaben.

Departementschefen har föreslagit, att nu utgående arvode å 5 000 kronor till sekreteraren vid flygstabens flygsäkerhets- och haveriavdelning, tillika juridiskt biträde åt chefen för flygstaben, höjes till 6 000 kronor. Till följd härav bör arvodessumman under denna rubrik upptagas till 8 000 kronor (nu 7 000 kronor).

Flygbasområdesstaberna.

Under denna rubrik är i gällande arvodesförteckning upptaget ett belopp av 39 870 kronor för tillsynsmän vid krigsflygfält och övningsplatser. För nästa budgetår beräknas för ändamålet ett belopp av 40 230 kronor.

Flygförbanden. Flygkrigshögskolan. Flygkadettskolan. Aspirantskolan. Underofficersskolan. Signalskolan. Tekniska skolan.

Under dessa rubriker äro i gällande arvodesförteckning upptagna belopp å tillhopa 266 520 kronor, avsedda för arvoden till civila lärare. Då motsvarande kostnader för nästa budgetår böra redovisas under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, böra nyssnämnda arvodesbelopp utgå ur förteckningen.

Personalvårdsassistenter.

Departementschefen har föreslagit höjning av det för arvoden till personalvårdsassistenter avsedda beloppet från 16 000 kronor till 17 100 kronor. Höjningen är föranledd av att ytterligare en assistent, avsedd för Södertörns flygflottilj, ansetts erforderlig.

Kostnaderna för vissa andra arvoden och särskilda ersättningar uppgå i enlighet med det anförda till (8 000 + 40 230 + 17 100 =) 65 330 kronor.

Sammanlagda medelsbehovet under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, utgör sålunda (95 240 + 65 330 =) i runt tal 160 000 kronor (nu 425 000 kronor).

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Såsom av punkt 3 framgår bör flygvapnets manskap från och med nästa budgetår redovisas under förevarande anslagspost. I enlighet med vad under nämnda punkt anförts beräknas därför under denna post medel för avlöning av 1 850 furirer, 750 korpraler samt 540 vicekorpraler och meniga ävensom av musikmanskap i enlighet med gällande personalförteckning. Av manskapsbeställningarna avses 250 för stamflygförare. Medelsbehovet för här avsedda avlöningar — inklusive avlöningar till volontärer över stat — har med utgångspunkt i nu gällande avlöningsbestämmelser uppskattats till 4 700 000 kronor.

I personalförteckningen redovisade extra ordinarie tjänstemän.

Personalförteckning för extra ordinarie tjänstemän vid flygvapnet för innevarande budgetår har av Kungl. Maj:t fastställts den 28 juni 1946. Beträffande beräkningen av lönekostnader för ifrågavarande tjänstemän för nästa budgetår må anföras följande.

Flygstaben.

Chefen för flygvapnet har framlagt förslag om ändrad signaltjänstorganisation inom flygledningen. Förslaget innebär dels att det stammanskap, som för närvarande betjänar flygledningens radiostation, skulle utbytas mot 3 civila radiotelegrafister i MEo 12, dels ock att vid flygstabens signalavdelning i teleprintercentralen tjänstgörande värnpliktiga skulle ersättas av 7 civila tekniska biträden i MEo 7.

Departementschefen har ansett sig i varje fall för närvarande icke kunna biträda förslaget i vidare mån än att han räknar med tillkomsten av de föreslagna 3 radiotelegrafistbefattningarna i MEO 12.

Under erinran om vad i det föregående under punkt 5 anförts, har departementschefen förordat, att staben tillföres ytterligare 2 biträdesbefattningar i MEO 4 eller MEO 2. Vidare föreslås att 5 kontorsbiträden och 4 skrivbiträden, vilka för närvarande redovisas under rubriken Väderlekstjänsten, för nästa budgetår skola upptagas under rubriken Flygstaben.

Eskaderstaberna och flygbasområdesstaberna.

Departementschefen har förordat, att för västra flygbasområdesstaberna i personalförteckningen uppföres 1 befattning för telefonvakt av 2. klass i MEO 2.

Flygförbanden.

Den nuvarande trafikledarpersonalen vid flygförbanden utgöres av 1 förste trafikledare i MEO 18 och 1 andre trafikledare i MEO 15 vid varje förband. Departementschefen föreslår, att därutöver befattningar för distriktstrafikledare i MEO 20 inrättas vid fyra av flygvapnets förband. Härvid förutsättes, att de fyra distriktstrafikledarna skola, i den mån så påkallas, tagas i anspråk jämväl för den civila flygsäkerhetstjänsten. Vidare föreslås, att i personalförteckningen för nästa budgetår uppföras ytterligare 3 förrådsmän i MEO 5, avsedda 1 för krigsflygskolan, 1 för Svea flygflottilj och 1 för Norrbottens flygbaskår.

Väderlekstjänsten.

Departementschefens förslag innebär, att i personalförteckningen för budgetåret 1947/48 under förevarande rubrik upptagas befattningar för 19 militärmeteorologer av 1. graden i MEO 20, 43 militärmeteorologer av 2. graden i MEO 15, 23 militärmeteorologer av 3. graden i MEO 13, motsvarande det antal, som enligt 1943 års riksdags beslut skola finnas vid flygvapnet vid genomförd organisation, ävensom 5 föreståndare för observationscentralstation i MEO 10, 8 tekniska biträden i MEO 7, 13 kontorsbiträden eller skrivbiträden i MEO 4 eller MEO 2 samt 38 skrivbiträden, tillika kartritare, i MEO 4. Departementschefen har härvid erinrat, att frågan angående tjänstebenenämning och löneställning för den militära meteorologpersonalen upptagits till behandling av försvarets tjänsteförteckningsakkunniga, varför slutlig ställning härutinnan bör tagas först i samband med prövningen av de sakkunnigas förslag.

Underofficers-, signal- och tekniska skolorna.

Departementschefen har föreslagit, att för underofficers-, signal- och tekniska skolorna (flygvapnets centrala skolor i Västerås) i personalförteckningen för nästa budgetår upptages en befattning för garageförman.

Vid flygvapnets centrala skolor i Västerås finnes anställd bland annat följande förrådspersonal, nämligen, med anlitande av sakanslag, 1 förrådsvakt-

mästare med arvode motsvarande avlöning enligt löneklass MEx 6 och 1 extra förrådsförmän i MEx 5 samt, med avlöning från flygvapnets avlöningsanslag, ytterligare 2 extra förrådsmän i MEx 5. Vidare är för tjänstgöring vid skolornas huvudförråd anställt 1 extra skrivbiträde i MEx 2, avlönat från sakanslag.

I enlighet med förslag av flygförvaltningen har civilförvaltningen i skrivelse den 31 januari 1947 förordat, att samtliga nämnda tjänstemän från och med nästa budgetår beredes extra ordinarie anställning med avlöning från avlöningsanslaget. Civilförvaltningen har vidare föreslagit, att de å personalförteckningen redan uppförda tre befattningarna för förrådsmän för nästa budgetår uppföras under den ändrade tjänstebenenämningen vaktmästare.

Enligt 1942 års försvarsbeslut är en flygingenjör på aktiv stat placerad till tjänstgöring såsom lärare vid flygvapnets centrala skolor i Västerås. Därjämte finnes vid signalskolan anställd en civil lärare i elektrolära med ett årligt arvode av 7 640 kronor, vilket bestrides av den å flygvapnets avlöningsstat uppförda anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Utöver nämnda tjänstemän äro vid skolorna anställda följande från sakanslag avlönade extra ordinarie befattningshavare såsom lärare i tekniska ämnen, nämligen 1 konstruktör av 2. klass i MEO 21 vid underofficersskolan, 1 ritare av 1. klass i MEO 15 vid signalskolan (med lön enligt MEx 23, lägsta löneklassen) och 1 arbetsförmän av 1. klass i MEO 12 vid tekniska skolan.

Sedan flygförvaltningen föreslagit, att berörda från sakanslag avlönade lärare skulle överföras till avlöning från flygvapnets avlöningsanslag, har civilförvaltningen i förenämnda skrivelse den 31 januari 1947 på anförda skäl föreslagit, att i personalförteckningen för nästa budgetår måtte uppföras två extra ordinarie befattningar i 24 lönegraden med tjänstebenenämningen ingenjör, avsedda för lärarverksamhet vid de centrala skolorna. Även för arbetsförmannen av 1. klass i MEO 12 borde å personalförteckningen uppföras en särskild befattning, med tjänstebenenämningen förste montör.

Departementschefen delar myndigheternas uppfattning, att avlöningskostnaderna för förenämnda vid flygvapnets centrala skolor i Västerås anställda, från sakanslag avlönade förråds- och lärarpersonal böra överföras till flygvapnets avlöningsanslag. Emellertid är departementschefen icke beredd att utan ytterligare utredning förorda, att av den ifrågavarande personalen de nu mot arvode eller såsom extra tjänstemän anställda beredes extra ordinarie anställning från och med nästa budgetår. Medel för avlöning åt dessa beräknas därför tills vidare under delposten till avlöningar till extra personal.

Däremot böra enligt departementschefen å personalförteckningen för extra ordinarie tjänstemän uppföras befattningar för de berörda extra ordinarie lärarna i tekniska ämnen, varvid tillstyrkes att å förteckningen uppföres en befattning för förste montör i MEO 12. Till frågan angående lönegradsplaceringen för de båda övriga lärarna är departementschefen emellertid i avvaktan på prövningen av försvarets tjänsteförteckningssakkunnigas förslag icke beredd att nu taga ställning. För dessa befattningshavare har därför synts böra uppföras extra ordinarie befattningar i de nu gällande lönegraderna, MEO 15 och MEO 21. Det har synts få ankomma på Kungl. Maj:t att, på sätt redan skett

i fråga om den ena befattningen, vid behov äga besluta om högre löneställning i extra eller arvodesanställning.

Vidare föreslås utbyte av de nu i personalförteckningen uppförda 3 befattningarna för förrådsmän i MEo 5 mot vaktmästare i samma lönegrad.

Kostnaderna för avlöningar m. m. till den extra ordinarie personal, som sålunda bör uppföras å personalförteckningen för nästa budgetår, hava med utgångspunkt i gällande avlöningsbestämmelser beräknats till omkring 3 100 000 kronor (nu 2 900 000 kronor).

Viss extra personal m. m.

Medelsbehovet under posterna Vikarier för i personalförteckningen uppförda extra ordinarie tjänstemän, Övrig extra personal och Tillfälligt anställd personal har enligt nuvarande löneläge beräknats till (125 000 + 495 000 + 174 500 =) i avrundat tal 795 000 kronor (nu enligt statsliggaren 341 400 kronor).

Fänrikar.

Kostnaderna för löner till ifrågavarande personal samt flygtillägg och andra särskilda avlöningsförmåner hava enligt nuvarande löneläge beräknats till 570 000 kronor (nu 740 000 kronor).

Viss icke-ordinarie läkarpersonal.

Arvodeskostnaderna hava, under hänvisningen till vad under punkt 4 anförts, beräknats till oförändrat belopp, 24 000 kronor.

Musikelever.

Medelsbehovet för detta ändamål beräknas för nästkommande budgetår till oförändrat belopp, 14 600 kronor. Beträffande en av försvarsväsendets underbefälsförbund väckt fråga om höjning av den kontanta ersättningen till musikelever hänvisas till vad under arméns avlöningsanslag anförts.

Civila lärare.

Under rubrikerna Flygförbanden, Flygkrigshögskolan, Flygkadettskolan, Aspirantskolan, Underofficersskolan, Signalskolan och Tekniska skolan äro i gällande förteckning å vissa andra arvoden och särskilda ersättningar upptagna belopp å tillhopa 266 520 kronor, avsedda att bestrida arvoden till civila lärare. I det föregående har förordats, att motsvarande kostnader för nästa budgetår skola redovisas under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. För nästa budgetår har för ändamålet beräknats ett belopp av 220 000 kronor.

Viss kontraktsanställd civil personal.

Medelsbehovet för avlöande av ifrågavarande personal har för nästa budgetår beräknats till 470 000 kronor (nu 580 000 kronor).

Det sammanlagda medelsbehovet under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal utgör enligt det förut anförda och med utgångs-

punkt i nu gällande avlöningsbestämmelser (4 700 000 + 3 100 000 + 795 000 + 570 000 + 24 000 + 14 600 + 220 000 + 470 000 =) i runt tal 9 900 000 kronor. Med hänsyn till rådande rekryteringsvårigheter har emellertid belastningen å anslagsposten beräknats komma att understiga berörda belopp med 100 000 kronor, varför anslagsposten med utgångspunkt i nu gällande avlöningsbestämmelser upptagits till 9 800 000 kronor.

Under hänvisning till vad vid behandlingen av motsvarande anslagspost under arméns avlöningsanslag anförts beträffande merkostnaderna på grund av den allmänna löneregleringen och löneregleringen för fast anställt manskap beräknas angivna merkostnader till 7 900 000 kronor, varför det sammanlagda medelsbehovet under förevarande anslagspost skulle utgöra 17 700 000 kronor.

5. Rörligt tillägg.

För rörligt tillägg beräknas för nästa budgetår ett belopp av i runt tal 2 140 000 kronor (nu 2 725 000 kronor). Minskningen, 585 000 kronor, är i sin helhet föranledd av den allmänna löneregleringen.

I enlighet med vad i det föregående anförts har departementschefen beräknat det sammanlagda medelsbehovet under flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. till 41 800 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 16 150 000 kronor. Av anslagshöjningen belöpa omkring 14 700 000 kronor på den allmänna löneregleringen och löneregleringen för manskapet.

I likhet med vad fallet är för de övriga försvarsgrenarna kommer jämväl för flygvapnets vidkommande personalstaternas sammansättning för nästa budgetår att påverkas av de av utskottet under punkten 4 tillstyrkta förslagen i fråga om utformningen av försvarets manskapsorganisation.

Utskottet, som i det föregående förordat, att cheferna för luftvärnsskåren skola inplaceras i lönegrad Oa 6 och trängkärcheferna i Ob 1, finner i likhet med departementschefen med hänsyn till det betydande ansvar för människoliv och materiel, som åvilar flottiljcheferna, en förbättring i dessas löneställning befogad. Utskottet är därför berett tillstyrka, att flottiljcheferna, med vilka chefen för krigsflygskolan bör jämföras, uppflyttas från lönegrad Oa 6 till Ob 1.

På av departementschefen anförda skäl vill utskottet även tillstyrka den föreslagna utökningen av antalet officerare och underofficerare. Framhållas må att denna utökning ligger inom ramen för det antal dylika beställningshavare, som enligt statsmakternas hittills fattade beslut skall finnas vid flygvapnet vid fullt utbyggd organisation.

Med hänsyn till angelägenheten av att flygsäkerhetstjänsten erhåller en tillfredsställande organisation vill utskottet vidare förorda, att flygvapnets lokala trafikledarpersonal erhåller förstärkning i den omfattning departementschefen föreslagit.

Mot av departementschefen i övrigt framlagda förslag rörande beräkningen av antalet beställnings- och befattningshavare vid flygvapnet för nästa bud-

Utskottet.

getår ävensom de i avlöningsstaten ingående anslagsposterna har utskottet icke funnit anledning till erinran.

I fråga om det i motionerna I: 237 och II: 353 gjorda yrkandet om höjning av den kontanta ersättningen till musikelever samt beträffande motionerna I: 243 och II: 361 om förbättrade avlöningsförmåner m. m. för personalvårdsassistenterna inom försvaret har utskottet yttrat sig vid behandlingen av arméns motsvarande anslag. Utskottet får vidare hänvisa till vad utskottet ovan anfört i vissa frågor, som beröra flera försvarsgrenar.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att för budgetåret 1947/48 vidtaga de ändringar i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar vid flygvapnet som i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 februari 1947 angivits;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i samma statsrådsprotokoll anförts fastställa stat för flygvapnets manskap;

c) godkänna följande avlöningsstat för flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 21 200 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	» 1 400 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 160 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 17 700 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 2 140 000
	<hr/>
	Summa kronor 42 600 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor 800 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 41 800 000;

d) till *Flygvapnet*: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 41 800 000 kronor.

16:o) **Flygvapnet: Ekiperingsersättningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 103) föreslagit riksdagen att, i avbidan

på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 525 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 130 föreslagit riksdagen (punkt 15, s. 205 och 206) att till nämnda ändamål för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 470 000 kronor.

Anslaget, som för innevarande budgetår är uppfört med 525 000 kronor, har för nästa budgetår beräknats efter i huvudsak oförändrade grunder.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Flygvapnet: Ekiperingersättningar* för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 470 000 kronor.

17:o) **Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 104) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 625 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förberörda proposition nr 130 föreslagit riksdagen (punkt 16, s. 206) att till nämnda ändamål för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 660 000 kronor.

Motsvarande anslag är för innevarande budgetår under benämningen Flygvapnet: Avlöningar till civil handräkningspersonal uppfört med 825 000 kronor.

Angående anslagets ändrade benämning hänvisas till vad härom anförts under arméns motsvarande anslag. "

Från flygvapnets anslag till civil handräkningspersonal bestridas under innevarande budgetår lönekostnader för handräkningspersonal i renhållningstjänst och personal i eldningstjänst. I statsverkspropositionen (bil. 6, punkt 110) ha medel beräknats för handräkningspersonal i renhållningstjänst under flygvapnets bränsleanslag, varför några medel för ändamålet icke här upptagits.

För vård och skötsel av värmeanläggningarna vid flygvapnet ha för innevarande budgetår beräknats 107 helårsanställda och 51 säsonganställda arbetare. Någon ändring i beräkningsgrunden förutsättes icke. Övergången till oljeeldning har emellertid ansetts möjliggöra en minskning av personalbehovet med 3 helårsanställda och 11 säsonganställda arbetare, således till 104 respektive 40.

Lönekostnaderna för här avsedd personal ha uppskattats till 660 000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den verkställda anslagsberäkningen, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 660 000 kronor.

18:o) **Försvarets forskningsanstalt: Anordnande av provisoriska lokaler.** Kungl. Maj:t har i förenämnda proposition nr 130 (punkt 17, s. 206—210) föreslagit riksdagen att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 anvisa ett reservationsanslag av 770 000 kronor.

Med hänsyn till rådande knapphet på arbetskraft och material har frågan om nybyggnad för försvarets forskningsanstalt icke ansetts böra för närvarande underställas riksdagens prövning. Frågan har därjämte prövats lämpligen böra komma under bedömande vid pågående översyn av försvarsorganisationen. Vissa provisoriska åtgärder måste emellertid vidtagas för att anstalten skall kunna fullgöra de synnerligen angelägna arbetsuppgifter som ankomma på densamma. Kostnaderna för oundgängligen erforderliga byggnads- m. fl. arbeten ha beräknats till 687 500 kronor. Härtill komma kostnader till ett belopp av 80 000 kronor, vilka arméns fortifikationsförvaltning förskotterat för iordningställande av lokaler för anstaltens räkning i Svea artilleriregementes kasernetablisement i Stockholm. Det sammanlagda medelsbehovet uppgår således till i runt tal 770 000 kronor. Ehuru kostnaderna äro höga, särskilt i betraktande av att åtgärderna äro av provisorisk natur, har det synts departementschefen oundvikligt, att anslag nu anvisas för ändamålet med det äskade beloppet. Departementschefen har dock förutsett att, innan medlen ställas till förfogande, en närmare undersökning företages rörande möjligheterna att nedbringa kostnaderna.

Utskottet.

Då behovet av ifrågavarande lokaler får anses styrkt, synas desamma böra komma till utförande. Utskottet har icke något att erinra mot den för ändamålet äskade medelsanvisningen men anser i anslutning till vad departementschefen anfört angeläget, att, innan medlen ställas till förfogande, närmare undersökning företages rörande möjligheterna att nedbringa kostnaderna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Försvarets forskningsanstalt: Anordnande av provisoriska lokaler* för budgetåret 1947/48 anvisa ett reservationsanslag av 770 000 kronor.

19:o) **Militärapoteket: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 152) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1974/48 beräkna ett förslagsanslag av 310 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förenämnda proposition nr 130 (punkt 18, s. 210—213) föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för militärapoteket,

dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48,

dels ock till Militärapoteket: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 323 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 220 000 kronor.

Å militärapotekets personalförteckning finnas under rubriken Tjänstemän å ordinarie stat uppförda — förutom 1 befattning såsom chef för militärapoteket i C 6 — 8 befattningar för apotekare, varav 2 med arvoden i A 24 och 6 med arvoden i A 20, samt 2 befattningar för farmacie kandidater med arvoden i A 15. Arvodena utgå med belopp motsvarande avlöningen enligt angivna lönegrader, varvid dock avdrag skall göras med belopp motsvarande tjänste- och familjepensionsavdragen för vederbörlig lönegrad, minskat med belopp motsvarande vad befattningshavaren visar sig ha utgivit i personliga pensionsutgifter till apotekarpensioneringsfonderna. Beträffande befattningarna i 20 lönegraden ha särskilda bestämmelser meddelats i syfte att tillförsäkra befattningshavarna samma avlöningsförmåner som skulle ha utgått vid tjänstgöring såsom farmaceut å enskilt apotek.

Vid anmälan av frågan om militärapotekets avlöningsanslag i statsverkspropositionen anförde departementschefen, att vid den allmänna lönereglering, som trädde i kraft från och med den 1 juli 1947, övergång för statstjänstemännens del komme att ske till s. k. nettolönesystem, vilket innebure, att intet särskilt bidrag till kostnaderna för pensioneringen, i form av avgift eller avdrag å lönen, erlades av löntagarna. Utan särskilda bestämmelser kunde detta system icke göras tillämpligt å befattningshavare, som vore undandragna från de statliga pensionsreglementenas tillämpning, såsom fallet vore med angivna befattningshavare vid militärapoteket. Med erinran om vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av propositionen angående den allmänna löneregleringen anført i ämnet anförde departementschefen vidare, att inom försvarets civilförvaltning igångsatts utredning i fråga om anställningsvillkor och avlöningsförmåner för ifrågavarande personal.

Slutligt förslag i ämnet kan icke av civilförvaltningen avgivas förrän 1945 års lönekommitté framlagt förslag om anställningsform m. m. för arvodespersonal.

Departementschefen har framhållit, att den personal, varom här är fråga, avses icke skola erhålla vare sig ordinarie eller extra ordinarie anställning i statens tjänst. Enligt vedertagna principer har det vid sådant förhållande synts få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om personalens anställningsvillkor.

Beträffande nyssberörda arvodesanställda personal har departementschefen härvid räknat med en uppräknig av lönerna enligt i huvudsak de grunder, som tillämpats för övriga befattningshavare i statens tjänst. Det har synts sannolikt, att vissa specialbestämmelser liksom nu bli erforderliga i syfte att tillförsäkra personalen samma avlöningsförmåner som vid tjänstgöring å privata apotek. Anledning saknas enligt departementschefen att bibehålla ifrågavarande befattningar å militärapotekets personalförteckning, varför denna från och med nästa budgetår föreslagits skola upptaga allenast chefsbefattningen. Avlöningskostnaderna för nyssberörda arvodespersonal bestridas enligt militärapotekets avlöningsstat från en särskild anslagspost.

Kostnaderna ha emellertid från och med nästa budgetår ansetts böra, med tillämpning av eljest gällande principer, utgå från anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Viss förstärkning av den lägre personalen har ansetts vara behövlig för mötande av ökade arbetsuppgifter i samband med utvidgning av apotekets verksamhet. Sistnämnda anslagspost har av denna anledning föreslagits höjd med 6 000 kronor.

Anslagshöjningen utgör 103 000 kronor, varav 97 000 kronor belöpa på löne- regleringen.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt har icke givit utskottet anledning till särskilt uttalande, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för militärapoteket, som i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 februari 1947 angivits;

b) fastställa följande avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i> kronor	18 700
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i> »	9 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.. »	282 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	18 200
	<hr/>
	Summa kronor 328 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	5 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 323 000;

c) till *Militärapoteket*: *Avlöningar* för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 323 000 kronor.

20:o) **Omskolning av i militärtjänst skadade.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 183) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i förenämnda proposition nr 130 (punkt 19, s. 213 och 214) föreslagit riksdagen att till nämnda ändamål för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 600 000 kronor.

Departementschefen har erinrat, att han vid anmälan av motsvarande anslagsfråga för innevarande budgetår (propositionen 1946: 250, s. 75) uttalat, att den under år 1945 påbörjade verksamheten för att förhjälpa under militärtjänstgöring skadade till utkomst genom eget arbete — arbetsvård — visat sig fylla ett stort behov. De ytterligare erfarenheter, som sedermera vunnits, ha, framhåller departementschefen nu, än mer bestyrkt angelägenheten, såväl ur samhällets synpunkt som med hänsyn till de skadades intressen, av dylik arbetsvård. Det har därför syntts erforderligt, att verksamheten fortgår även under nästa budgetår efter i huvudsak oförändrade riktlinjer.

Enligt de för omskolningsverksamheten gällande bestämmelserna må utbildning av längre varaktighet än ett år icke ifrågakomma utan Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall. Det har syntts departementschefen böra övervägas, huruvida icke även dessa frågor böra avgöras av arbetsmarknadskommissionen.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må till *Omskolning av i militärtjänst skadade* för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

Stockholm den 17 juni 1947.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Grånebo, Karl Andersson, Andrén, Gustaf Karlsson, Boman, Gustaf Iwar Anderson, Rosenberg, Gustav Emil Andersson, Lundgren och fröken Osvald; samt

från andra kammaren: herrar Eriksson i Stockholm, Bergström, Falla, Mårtensson, Lindholm, Åkerström, Holmström, Onsjö, Thapper, Persson i Vinberg, Persson i Svensköp och Johansson i Mysinge.

Reservationer:

vid *punkten 2:o* (Ändrad organisation av infanteriregementes stabs- och förvaltningstjänst i fred) av herrar *Lundgren* och *Holmström*, vilka ansett, att utskottet bort avstyrka fortsatta utredningar angående bibehållande av stabschefsbefattning vid infanteriregemente och att alltså det stycke i utskottets utlåtande å s. 15 och 16, som börjar med orden »Enligt organisationsnämndens» och slutar med orden »denna fråga», bort hava följande lydelse:

»Organisationsnämnden föreslår, att befattningen såsom regementsstabschef indrages. Samtliga militära myndigheter, vilka yttrat sig i ärendet, bland dessa samtliga infanteriregementschefer, hava avstyrkt organisationsnämndens förslag. I Kungl. Maj:ts förenämnda beslut rörande ny regementsorganisation har frågan, huruvida regementsstabschef skall ingå i organisationen, ställts på framtiden. Enligt departementschefens mening bör nämligen vid ett antal regementen försöksvis ytterligare prövas, vilka arbetsuppgifter som kunna ankomma på regementsstabschefen. Med hänsyn till att frågan om den lämpliga organisationen av regementsstaben praktiskt prövats vid Älvsborgs regemente och samtliga militära myndigheter efter omsorgsfull prövning funnit, att regementsstabschef bör bibehållas, anser utskottet att ytterligare utredning av denna fråga icke erfordras. För utskottets ståndpunkt i denna fråga talar ytterligare, att vidare försök med ny personalorganisation vid flera infanteriregementen skulle förrycka verksamheten vid berörda regementen.»

vid *punkten 8:o* (Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.)

1) av herrar *Oscar Olsson, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Eriksson* i Stockholm, *Bergström, Mårtensson, Lindholm, Åkerström, Thapper* och *Persson* i Vinberg, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag beträffande antalet hemvärnsofficerare och hemvärnsunderofficerare samt att alltså

dels det stycke av utskottets utlåtande å s. 62 och 63, som börjar med orden »Departementschefen har» och slutar med orden »arméns avlöningsanslag», bort hava följande lydelse:

»Enligt beslut av 1946 års riksdag skulle i besparings- och rationaliseringsyfte den lantmilitära indelningen i försvarsområden omorganiseras genom sammanslagning av och ändrad gränsdragning mellan områdena. Departementschefen har nu med utgångspunkt i en minskning av fyra försvarsområdesstaber ansett, att den personalminskning som förutsattes kunna ske i samband härmed i sin helhet genomföres under nästa budgetår. Sålunda föreslås bland annat att antalet arvodesbefattningar skall minskas med en hemvärnsofficer och en hemvärnsunderofficer i vart och ett av de fyra indragna försvarsområdena. I motionerna I: 238 och II: 352 har emellertid yrkats att antalet hemvärnsofficerare och hemvärnsunderofficerare skulle bibehållas oförändrat under nästa budgetår. Utskottet kan icke finna tillräckligt bärande skäl föreligga att härvidlag undantaga här avsedd hemvärnspersonal utan anser att de besparingsmöjligheter, som stå att vinna genom omorganisationen, nu böra tillvaratagas. Visserligen har 1945 års hemvärnskommitté föreslagit en ökning av antalet hemvärnsofficerare och hemvärnsunderofficerare, men i likhet med departementschefen synes utskottet frågan härom böra bedömas i samband med beslut rörande den framtida försvarsområdesorganisationen. Av samma skäl kan utskottet ej heller tillstyrka det i samma motioner gjorda yrkandet om inrättande i det nytillkomna Sundsvalls försvarsområde av en hemvärnsofficer och en hemvärnsunderofficer. Av det anförda följer att utskottet avstyrker ifråga- varande båda motioner.»

dels ock utskottets hemställan i nedan angivna hänseenden bort hava följande lydelse:

»att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 237 och II: 353, I: 238 och II: 352, I: 243 och II: 361, II: 268 och II: 364

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att för budgetåret 1947/48 vidtaga de ändringar i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar vid armén, som i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 28 februari 1947 angivits;»

2) av herr *Akerström*.
